

Urząd Statystyczny w Białymstoku   Statistical Office in Białystok

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO
W 2013 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF PODLASKIE VOIVODSHIP IN 2013**

Maj 2014 May

ZESPÓŁ REDAKCYJNY   *EDITORIAL BOARD*
URZĘDU STATYSTYCZNEGO   *OF STATISTICAL OFFICE*
W BIAŁYMSTOKU   *IN BIAŁYSTOK*

PRZEWODNICZĄCY   *PRESIDENT*

Ewa Kamińska-Gawryluk

REDAKTOR GŁÓWNY   *EDITOR-IN-CHIEF*

Anna Szeszko

CZŁONKOWIE   *MEMBERS*

Anna Bachanek-Komarowska, Krystyna Falkowska, Wiesława Kamińska,
Agata Kawałko, Joanna Mojsa, Anna Rogalewska, Dorota Wyszowska

Redakcja merytoryczna i opracowanie graficzne   *Specialist editor team and graphics*

Zespół pracowników   *Workers*
Urzędu Statystycznego w Białymstoku   *of Statistical Office in Białystok*

Projekt okładki   *Cover design*

Lidia Motrenko-Makuch

Przy publikowaniu danych US   *When publishing SO data*
prosimy o podanie źródła   *please indicate source*

Publikacja dostępna   *Publication available*
również w formie książki   *also as a book*

Urząd Statystyczny w Białymstoku
15-959 Białystok, ul. Krakowska 13
tel. 85 749 77 00, fax 85 749 77 79
e-mail: SekretariatUSBST@stat.gov.pl, Internet: <http://bialystok/stat.gov.pl>

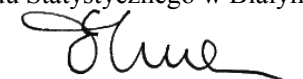
PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Białymstoku przekazuje Państwu trzecią edycję publikacji zatytułowanej „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”. Tego typu opracowania są wydawane corocznie przez wszystkie urzędy statystyczne w kraju. Głównym celem ich przygotowania jest udostępnienie Czytelnikom szerokiego zestawu danych na poziomie województw, spójnych pod względem metodologicznym.

W publikacji zaprezentowano informacje dotyczące sytuacji demograficznej, warunków życia ludności oraz stanu gospodarki województwa podlaskiego w 2013 r. W celu pełniejszego zobrazowania zmian zachodzących w regionie, szereg danych przedstawiono w odniesieniu do roku poprzedniego i 2010, a wybrane spośród nich – w dziewięcioletniej retrospekcji. Najważniejsze informacje dotyczące dwóch ostatnich lat pokazano również według miesięcy. Ponadto poszczególne dane wojewódzkie zostały zaprezentowane na tle kraju, a niektóre – na tle pozostałych województw. Część zagadnień przedstawiono także w przekroju podregionów i powiatów oraz dla miasta wojewódzkiego.

Oddając w Państwa ręce kolejne wydanie Raportu, mam nadzieję, że będzie on źródłem przydatnych informacji o regionie. Jednocześnie bardzo proszę o opinie i wnioski, które przyczynią się do doskonalenia treści i formy następnych edycji prezentowanej publikacji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, maj 2014 r.

PREFACE

Statistical Office in Białystok is pleased to present the third edition of the publication "Report on the Socio-economic Situation of Podlaskie Voivodship." Such elaborations are issued every year by all statistical offices in the country. The main purpose of compiling the data is to provide the Readers with comprehensive and methodologically coherent set of voivodship data.

In the publication there is presented information concerning demographic situation, living conditions of population and the state of the economy of Podlaskie Voivodship in 2013. In order to better illustrate changes taking place in the region, a lot of data is presented in relation to the previous year and to 2010, and some of them – in a nine-year retrospective. The most important information concerning last two years was also shown by months. Moreover, some voivodship data were displayed against the background of the country, and some of them – against the background of other voivodships. Certain topics are also presented by subregions and powiats as well as by the voivodship city.

Presenting this edition of the Report, I hope it will be the source of useful information about the region. At the same time, I would be grateful for comments and suggestions that will contribute to improving the content and the form of next issues of the publication.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, May 2014

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		<u>Str.</u> <u>Page</u>
Przedmowa	<i>Preface</i>	3
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	10
Objaśnienia znaków umownych	<i>Symbols</i>	14
Ważniejsze skróty	<i>Major abbreviations</i>	14
PODSTAWOWE TENDENCJE	<i>BASIC TRENDS</i>	15
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	22
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW	<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	23
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i>	26
LUDNOŚĆ	<i>POPULATION</i>	27
RYNEK PRACY	<i>LABOUR MARKET</i>	33
WYNAGRODZENIA	<i>WAGES AND SALARIES</i>	47
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	<i>SOCIAL BENEFITS</i>	50
CENY	<i>PRICES</i>	54
ROLNICTWO	<i>AGRICULTURE</i>	59
PRZEMYSŁ	<i>INDUSTRY</i>	68
BUDOWNICTWO	<i>CONSTRUCTION</i>	72
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	75
RYNEK WEWNĘTRZNY	<i>INTERNAL MARKET</i>	80
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH	<i>FINANCIAL RESULTS OF NON- -FINANCIAL ENTERPRISES</i>	83
NAKLADY INWESTYCYJNE	<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	86

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

		<u>Nr</u> <u>No.</u>	<u>Str.</u> <u>Page</u>
Wybrane wskaźniki ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.	<i>Selected indicators for Poland and the voivodship in 2013</i>	1	22
Ludność na podstawie bilansów	<i>Population on the basis of balances</i>	2	28
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności	<i>Vital statistics and net migration per 1000 population</i>	3	30
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	4	33
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsię- biorstw w województwie podlaskim	<i>Average paid employment in the enterprise sector in Podlaskie Voivodship</i>	5	34
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia	<i>Registered unemployed persons as well as unemployment rate</i>	6	35
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie podlaskim	<i>Registered unemployed persons as well as unemployment rate in Podlaskie Voivodship</i>	7	39

		Nr No.	Str. Page
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter .....</i>	8	42
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector .....</i>	9	47
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in Podlaskie Voivodship .....</i>	10	48
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits .....</i>	11	50
Świadczenia społeczne w województwie podlaskim	<i>Social benefits in Podlaskie Voivodship .....</i>	12	51
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services .....</i>	13	54
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim	<i>Price indices of consumer goods and services in Podlaskie Voivodship .....</i>	14	56
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December .....</i>	15	57
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture .....</i>	16	59
Przemysł	<i>Industry .....</i>	17	68
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podlaskim (ceny stałe) ...	<i>Indices of sold production of industry in Podlaskie Voivodship (constant prices) ....</i>	18	70
Budownictwo	<i>Construction .....</i>	19	72
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie podlaskim (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly production in Podlaskie Voivodship (current prices)</i>	20	73
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction .....</i>	21	75
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim	<i>Dwellings completed in Podlaskie Voivodship .....</i>	22	77
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia w województwie podlaskim ...	<i>Dwellings for which building permits have been issued in Podlaskie Voivodship .....</i>	23	79
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices) .....</i>	24	80
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie podlaskim (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale in Podlaskie Voivodship (current prices) .....</i>	25	81
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises .....</i>	26	85
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices) .....</i>	27	86

SPIS WYKRESÓW

Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2013 r.	<i>Natural increase per 1000 population in 2013 .....</i>	1	23
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2013 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2013 .....</i>	2	23
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2013 r.	<i>Employment rate by LFS in 2013 .....</i>	3	23
Stopa bezrobocia według BAEL w 2013 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2013 .....</i>	4	24
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2013 .....</i>	5	24

LIST OF GRAPHS

		Nr No.	Str. Page
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r.	<i>Increase of prices of consumer goods and services in 2013</i>	6	24
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2013 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2013</i>	7	24
Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.	<i>Dwellings completed in 2013</i>	8	25
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2013 r. ...	<i>Net turnover profitability rate in non-financial enterprises in 2013</i>	9	25
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2013 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2013</i>	10	25
Przyrost naturalny na 1000 ludności	<i>Vital statistics per 1000 population</i>	11	29
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in Podlaskie Voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	12	30
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>	13	31
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in Podlaskie Voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	14	32
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	33
Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment in the enterprise sector by PKD 2007 sections</i>	16	34
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	17	37
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	37
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	38
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Registered unemployment rate</i>	20	39
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Registered unemployment rate in Podlaskie Voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	21	40
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	22	42
Struktura pracujących według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in Podlaskie Voivodship in the 4th quarter</i>	23	43
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in Podlaskie Voivodship in the 4th quarter</i>	24	44
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2013 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in the 4th quarter of 2013</i>	25	45
Stopa bezrobocia w IV kwartale	<i>Unemployment rate in the 4th quarter</i>	26	45
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale	<i>Number of unemployed persons per 1000 employed persons in the 4th quarter</i>	27	46

		Nr <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector .....</i>	28	47
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ogółem i w wybranych sekcjach PKD 2007 w 2013 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in total and in the selected PKD 2007 sections in 2013 .....</i>	29	48
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners .....</i>	30	52
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retirement pay and pension .....</i>	31	53
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	32	55
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie podlaskim w 2013 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in Podlaskie Voivodship in 2013 .....</i>	33	57
Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha	<i>Basic cereals and mixed cereals yields per 1 ha .....</i>	34	61
Plony ziemniaków z 1 ha	<i>Potatoes yields per 1 ha .....</i>	35	61
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha agricultural land ...</i>	36	62
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha agricultural land .....</i>	37	62
Dynamika skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed) .....</i>	38	63
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk .....</i>	39	64
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and marketplace prices of agricultural products .....</i>	40	65
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley .....</i>	41	66
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	<i>Indices of sold production of industry (constant prices) .....</i>	42	69
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry .....</i>	43	71
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	<i>Indices of sold production of construction (current prices) .....</i>	44	73
Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly (current prices) .....</i>	45	73
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)	<i>Structure of construction and assembly production by PKD 2007 divisions (current prices) .....</i>	46	74
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction .....</i>	47	74
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed .....</i>	48	76
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	<i>Dwellings completed per 1000 population ....</i>	49	76

		Nr <i>No.</i>	Str. <i>Page</i>
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa ...	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	50	76
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2013 r.	<i>Dwellings completed in Podlaskie Voivodship by subregions and powiats in 2013</i>	51	77
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed</i>	52	78
Dynamika liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia	<i>Indices of number of dwellings for which building permits have been issued</i>	53	78
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	54	79
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	55	81
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	56	83
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	57	83
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	58	84
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	59	84
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)	<i>Indices of total investment outlays (current prices)</i>	60	87
ANEKS	APPENDIX		
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM	<i>SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP</i>	I	90
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS</i>	II	94

*

* *

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, uwagi ogólne, podstawowe tendencje i aneks.
In English version: preface, contents, general notes, basic trends and appendix.

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisach województw informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu oraz gmin podano według stanu w dniu 31 XII 2013 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raportcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego w 2013 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status and gminas is given as the date of 31 Dec 2013.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 Jan 2008 by the decree of Council of Ministers dated 24 Dec 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments to replace the formerly applied PKD 2004.*

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Podlaskie Voivodship in 2013”, the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections as well as to territorial division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service), on their own-account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in the publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*

- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa oraz sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw nie-finansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do **sektora przedsiębiorstw** prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

- 2) ***sold production of industry and construction as well as retail sales and wholesale of goods concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;***
- 3) ***financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.***

10. *Information relating to the enterprise sector is presented on the basis of the definition of “enterprise”, introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 dated 15 Mar 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.*

11. Prezentowane dane o powierzchni użytków rolnych od 2012 r. nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. Dane za lata 2010–2012 zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach.

12. Jako **cenę stałą** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2012 r. – z lat 2011 i 2012;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
  - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006–2010,
  - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

sekcje
sections

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę

11. The presented data since 2012 on the area of agricultural land have not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. Data for the years 2010–2012 was changed in comparison with the ones published in the previous editions.

12. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2012 – the prices from 2011 and 2012, are assumed;*
- 2) sold production of industry:*
  - 2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006–2010,*
  - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. When computing per capita data (1000 population etc.) as of the end of the year, the actually living population as of 31 Dec was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 Jun.

15. Some data are provisional and may be changed in subsequent editions of the publication.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

17. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in the publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje (dok.) <i>sections (cont.)</i>	
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych GUS.

18. *Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of the Central Statistical Office.*

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH / SYMBOLS

Kreska	(–)	– zjawisko nie wystąpiło / <i>magnitude zero</i> .
Zero:	(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 / <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit</i> .
Kropka	(.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych / <i>data not available or not reliable</i> .
Znak	x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe / <i>not applicable</i> .
Znak	*	– dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych / <i>data revised</i> .
Znak	Δ	– nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji / <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form</i> .
„W tym” ”Of which”		– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy / <i>indicates that not all elements of the sum are given</i> .

WAŻNIEJSZE SKRÓTY / MAJOR ABBREVIATIONS

tys. / <i>thous.</i>	=	tysiąc / <i>thousand</i>	str.	=	strona
mln	=	milion	tabl.	=	tablica / <i>table</i>
zł / <i>zl</i>	=	złoty / <i>zloty</i>	tj.	=	to jest
szt. / <i>pcs</i>	=	sztuka / <i>piece</i>	tzw.	=	tak zwany
kpl.	=	komplet	wyk.	=	wykres / <i>graph</i>
g	=	gram / <i>gram</i>	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
kg	=	kilogram / <i>kilogram</i>	PKD	=	Polska Klasyfikacja Działalności <i>Polish Classification of Activities</i>
dt	=	decytona / <i>deciton</i>	VAT	=	podatek od towarów i usług <i>value added tax</i>
m ²	=	metr kwadratowy / <i>square metre</i>	NSP	=	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań <i>Population and Housing Census</i>
ha	=	hektar / <i>hectare</i>	MON	=	Ministerstwo Obrony Narodowej <i>Ministry of National Defence</i>
km ²	=	kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>	MS	=	Ministerstwa Sprawiedliwości <i>Ministry of Justice</i>
l	=	litr / <i>litre</i>	MSW	=	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych <i>Ministry of Interior</i>
m ³	=	metr sześcienny / <i>cubic metre</i>	FUS	=	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Fund</i>
°C	=	stopień Celsjusza / <i>centigrade</i>	KRUS	=	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
r.	=	rok	ASIF	=	Agricultural Social Insurance <i>Fund</i>
br.	=	bieżący rok	ZUS	=	Zakład Ubezpieczeń Społecznych <i>Social Insurance Institution</i>
cd. / <i>cont.</i>	=	ciąg dalszy / <i>continued</i>	WHO	=	Światowa Organizacja Zdrowia <i>World Health Organization</i>
dok. / <i>cont.</i>	=	dokończenie / <i>continued</i>			
m.	=	miasto			
m.in.	=	między innymi / <i>among others</i>			
np.	=	na przykład / <i>for instance</i>			
Nr / <i>No.</i>	=	numer / <i>number</i>			
ok.	=	około			
p. proc.	=	punkt procentowy			
poz.	=	pozycja			
pt.	=	pod tytułem			

PODSTAWOWE TENDENCJE

W latach 2005–2013 w województwie podlaskim można wyodrębnić kilka okresów, w których sytuacja społeczno-gospodarcza kształtowała się w odmienny sposób. Do 2007 r. obserwowano pozytywne tendencje na rynku pracy, w zakresie produkcji sprzedanej przemysłu, budownictwa, sprzedaży detalicznej towarów oraz wyników finansowych przedsiębiorstw i wartości ponoszonych przez nie nakładów inwestycyjnych. W 2008 r. nastąpiło zahamowanie korzystnego trendu. Nadal utrzymywała się jednak dobra sytuacja na rynku pracy, w budownictwie oraz w handlu detalicznym, która uległa wyraźnemu pogorszeniu w 2009 r. Okres kolejnych trzech lat charakteryzował się niewielką poprawą sytuacji w regionie. W 2010 r. zanotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa oraz sprzedaży detalicznej towarów w skali roku. Mimo to, obserwowano nadal rosnące bezrobocie oraz tendencję spadkową w zakresie przeciętnego zatrudnienia i nakładów inwestycyjnych, pogorszeniu uległy również wskaźniki charakteryzujące sytuację finansową przedsiębiorstw. Pozytywne zmiany w tych obszarach nastąpiły w latach 2011–2012, ale nie dotyczyły one bezrobocia rejestrowanego oraz wyników finansowych przedsiębiorstw, które nadal były mniej korzystne niż rok wcześniej. Od 2012 r. ponownemu pogorszeniu uległa sytuacja w budownictwie, a w 2013 r. zmniejszyło się także przeciętne zatrudnienie, sprzedaż detaliczna towarów oraz nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach. W ostatnim analizowanym roku nadal utrzymywał się natomiast wzrost produkcji sprzedanej w przemyśle, zanotowano również poprawę wyników finansowych przedsiębiorstw w ujęciu rocznym.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwowano systematyczny spadek **liczby mieszkańców** województwa podlaskiego. W latach 2008–2010 zanotowano w regionie dodatni przyrost naturalny, ale ten krótkotrwały trend uległ wyhamowaniu w 2011 r. Od wielu lat utrzymuje się natomiast ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały.

Na rynku pracy w latach 2006–2008 obserwowano pozytywne tendencje. W 2009 r. nastąpiło zahamowanie korzystnego trendu. Niewielkie polepszenie sytuacji zaobserwowano w latach 2011 i 2012, ale w ostatnim roku ponownie uległa ona pogorszeniu.

W latach 2006–2008 notowano wzrost **przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw** w skali roku. W kolejnych dwóch latach nastąpił jego spadek, a w latach 2011–2012 – niewielki wzrost. W 2013 r. przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się o 1,8% w ujęciu rocznym. Na pogorszenie sytuacji w ostatnim roku istotny wpływ miał spadek przeciętnego zatrudnienia w sekcjach: budownictwo, handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz przetwórstwo przemysłowe.

Do końca 2008 r. obserwowano spadek liczby **zarejestrowanych bezrobotnych** i stopy bezrobocia rejestrowanego w odniesieniu do roku poprzedniego. Od tego czasu następowało pogorszenie sytuacji,

przejawiające się wzrostem liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia, która w końcu 2013 r. ukształtowała się na poziomie 15,1%.

Wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności** realizowanego w latach 2010–2013 wskazują na niewielką poprawę sytuacji na rynku pracy. Mimo, że w ostatnim roku zaobserwowano obniżenie wartości średniorocznego wskaźnika zatrudnienia oraz wzrost stopy bezrobocia w porównaniu z rokiem poprzednim, to na przestrzeni trzech lat wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 1,1 p. proc., a stopa bezrobocia obniżyła się w tym czasie o 0,3 p. proc.

Po wysokim wzroście **przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** w latach 2006–2008, w kolejnych latach nastąpiło wyraźne spowolnienie jego tempa. W 2013 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie zwiększyło się o 2,3% w ujęciu rocznym, a najwyższy jego wzrost odnotowano w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz budownictwo.

W latach 2007–2010 obserwowano systematyczny wzrost przeciętnej liczby **emerytów i rencistów** pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS, natomiast w 2011 r. stwierdzono zahamowanie tej tendencji. Liczba świadczeniobiorców KRUS na przestrzeni ostatnich siedmiu lat stopniowo malała. W analizowanym okresie zwiększała się wysokość przeciętnego świadczenia. W 2012 i 2013 r., odmiennie niż w latach poprzednich, bardziej wzrosła przeciętna emerytura i renta wypłacana rolnikom indywidualnym niż te same świadczenia realizowane przez ZUS.

W latach 2005–2012 miał miejsce systematyczny wzrost **cen towarów i usług konsumpcyjnych** (z wyjątkiem cen odzieży i obuwia). W analizowanym okresie największy wzrost cen w ujęciu rocznym odnotowano w 2011 r. i wyniósł on 4,5%. W 2013 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych zwiększyły się tylko o 0,6%, a najbardziej zdrożały napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz towary i usługi związane z mieszkaniem, natomiast staniały odzież i obuwie, towary i usługi w zakresie transportu oraz edukacji.

Ważną rolę w gospodarce województwa odgrywa **rolnictwo**. Szczególne znaczenie ma produkcja zwierzęca (zwłaszcza chów i hodowla bydła) i kształtuje się ona zależnie od uwarunkowań ekonomicznych. W okresie od 2005 r. obserwowano systematyczny wzrost pogłowia bydła w regionie, z wyjątkiem lat 2010 i 2012, kiedy odnotowano jego niewielkie spadki. Jednocześnie liczebność stada trzody chlewnej od 2007 r. (z wyjątkiem 2009 r.) wykazywała tendencję malejącą.

W strukturze zasiewów w regionie od lat dominują zboża i rośliny pastewne. Niewielki udział stanowią rośliny przemysłowe, wśród których przeważa uprawa rzepaku. W latach 2007–2009 utrzymywała się tendencja wzrostowa powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, a od 2010 r. notowano ograniczenie arealu ich uprawy. Produkcja zbóż w latach 2005–2013 również ulegała wahaniom; najwyższy jej poziom stwierdzono w 2009 r., a najniższy – w 2006 r.

W omawianym okresie obserwowano systematyczny wzrost skupu mleka w skali roku, z wyjątkiem niewielkich spadków w latach 2006 i 2010. W ostatnich dwóch latach zanotowano także wzrost skupu żywca rzeźnego (w przeliczeniu na mięso) w ujęciu rocznym. Znacznym zmianom ulegał w tym czasie skup zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), który w 2013 r. zmniejszył się w odniesieniu do roku poprzedniego, po wzroście notowanym rok wcześniej.

W analizowanym okresie miały również miejsce różnokierunkowe zmiany cen produktów rolnych. Podobnie kształtowała się sytuacja w tym zakresie w 2013 r. Wskaźnik opłacalności tuczu trzody chlewnej (mierzony relacją ceny skupu żywca wieprzowego do ceny żyta w obrocie targowiskowym) do 2007 r. wykazywał tendencję malejącą. W latach 2008–2009 zanotowano wzrost jego wartości, a w latach 2010 i 2011 – ponowny spadek. W ostatnich dwóch latach nastąpiła niewielka poprawa opłacalności tuczu świń, ale nadal była ona znacznie niższa niż w 2005 r.

Produkcja sprzedana **przemysłu** w analizowanym okresie wykazywała tendencje wzrostową. Wyjątek stanowił 2008 r. kiedy zanotowano jej spadek w ujęciu rocznym. Najwyższy wzrost zaobserwowano natomiast w latach 2006–2007. Zwiększenie produkcji sprzedanej przemysłu w 2013 r. (o 6,7%) było wynikiem jej wzrostu w sekcjach przetwórstwo przemysłowe oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. W ostatnim roku zaobserwowano także zwiększenie wydajności pracy w przemyśle, przy jednoczesnym niewielkim spadku przeciętnego zatrudnienia.

Po wzroście produkcji sprzedanej **budownictwa** w skali roku notowanym w latach 2006–2011 (z wyjątkiem 2009 r.), w kolejnych dwóch latach nastąpiło jej zmniejszenie, w tym w 2013 r. o 1,4%. Zmiany te znajdowały również odzwierciedlenie w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej, w przypadku której w 2013 r. odnotowano spadek o 20,2%. Decydujący wpływ na sytuację zaistniałą w ostatnim roku miało znaczne obniżenie produkcji budowlano-montażowej w przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie budynków. Jednocześnie w 2013 r. zaobserwowano wzrost wydajności pracy oraz spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie.

Lata 2005–2013 charakteryzowały się dość dużymi zmianami w zakresie liczby **mieszkań oddanych do użytkowania**. Po obserwowanym do 2006 r. spadku, w kolejnych dwóch latach nastąpił wyraźny wzrost, a w 2009 r. ponownemu zmniejszeniu uległy wszystkie analizowane wielkości charakteryzujące budownictwo mieszkaniowe. W 2010 r. odnotowano ich niewielką poprawę, która utrzymała się do roku 2012. W ostatnim roku znowu zmniejszyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania w ujęciu rocznym. Zaobserwowano również spadek liczby lokali mieszkalnych, których budowę rozpoczęto i na których realizację wydano pozwolenia.

Analizowany okres charakteryzował się wzrostem wartości **sprzedaży detalicznej towarów** w skali roku. Wyjątek stanowiły lata 2009 i 2013 kiedy stwierdzono jej spadek. Najwyższy wzrost obserwowano w latach 2006–2007. W 2013 r. wartość sprzedaży detalicznej zmniejszyła się w odniesieniu do roku poprzedniego o 7,2%.

W latach 2008–2012 notowano pogorszenie **wyników finansowych** badanych przedsiębiorstw niefinansowych w skali roku. Jednorazowe załamanie negatywnego trendu miało miejsce w 2009 r., który okazał się korzystniejszy dla finansów przedsiębiorstw niż rok poprzedni. W 2013 r. wyniki finansowe były również lepsze od uzyskanych rok wcześniej. Zwiększył się odsetek przedsiębiorstw wykazujących zysk netto. Wyższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na poprawę wskaźnika poziomu kosztów. Poprawiły się także inne wskaźniki ekonomiczno-finansowe przedsiębiorstw.

Podobnie jak pozostałe wielkości charakteryzujące gospodarkę regionu, znacznym zmianom podlegała wartość **nakładów inwestycyjnych** poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa. Po okresie ich wysokiego wzrostu w skali roku w latach 2006–2007, przez kolejne trzy lata notowano spadek. W 2011 i 2012 r. aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw uległa wyraźnej poprawie, natomiast w 2013 r. ponownie zaobserwowano zmniejszenie nakładów inwestycyjnych w stosunku do roku poprzedniego.

BASIC TRENDS

In Podlaskie voivodship in 2005–2013 several periods may be distinguished on the basis of the trends in the socio-economic situation. Until 2007, positive tendencies on the labour market, in sold production of industry, construction, financial results of enterprises, and the value of their incurred investment outlays were observed. In 2008 this favourable trend discontinued. The situation on the labour market, construction as well as retail sale was still desirable, but it changed significantly in 2009. During the three years that followed, the situation in the region slightly improved. In 2010 an increase of sold production of industry, construction and retail sale on a year-to-year basis was recorded. Nevertheless, unemployment was still on the increase, the downward trend in average paid employment and investment outlays was noted, and the indicators characterizing the financial situation of enterprises kept on worsening. Positive changes in these indices were recorded in 2011 and 2012, but they did not refer to registered unemployment as well as to financial results, which were still less favourable than in the year before. Since 2012 the situation in construction was worse again and in 2013 average paid employment, retail sales and investment outlays in enterprises also decreased. In the last analysed year there were still a growth in sold production of industry and in financial results of enterprises on a year-to-year basis.

*Over the last years a systematic decline in Podlaskie voivodship **population number** was observed. Between 2008 and 2010, a positive natural increase was noted in the region, but this short-term trend slowed down in 2011. For many years negative internal and international net migration of population for permanent residence has persisted.*

Positive tendencies on the labour market were observed in the analysed period till the end of 2008. In the years that followed, a discontinuation of the favourable trend was reported. A particularly unfavourable situation was noted in 2009. Its slight improvement was recorded in 2011–2012, but in the last year it worsen again.

*In 2006–2008, the increase in the **average paid employment in the enterprise sector** was noted on a year-to-year basis. In the next two years its decline was recorded, and in 2011–2012 a slight increase. In 2013 average paid employment decreased by 1,8% on a year-to-year basis. The worsening of the situation in the last year was substantially influenced by the decline of average paid employment in the following sections: construction, trade; repair of motor vehicles as well as manufacturing.*

*Till the end of 2008, the decrease in the number of the **registered unemployed persons** and in the **unemployment rate** was observed in relation to the previous year. Since then, worsening of the situation on the labour market was noted on the basis of the rise in the number of unemployed persons and in the unemployment rate, which in the end of 2013 reached 15,1%.*

*Results of the **Labour Force Survey (LFS)** conducted in 2010–2013 indicate a slight improvement on the labour market. Even though that last year, comparing to the previous year, there was a decrease in an average yearly employment rate and an increase in the average unemployment rate, over*

three years the employment rate increased by 1,1 pp and at the same time the unemployment rate decreased by 0,3 pp.

After the initial significant increase in the **average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector** in 2006–2008, in the following years a noticeable slowdown was noted. In 2013 the average wages and salaries increased by 2,3% on a year-to-year basis and its highest increase was noted in electricity, gas, steam and air conditioning as well as in construction.

In 2007–2010, a systematic increase of **retirees and pensioners** receiving benefits from the Social Insurance Institution (SII) was observed, while in 2011 this trend was halted. The number of persons receiving benefits from the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) over the last seven years has gradually decreased. In the analysed period, the sum of the average benefit increased. In 2012 and 2013, contrary to the previous years, it was higher in the case of average retirement pay and pension paid to farmers by ASIF in comparison to the same benefits received from SII.

In 2005–2012, a systematic increase in **prices of consumer goods and services** (excluding clothing and footwear prices) occurred. In the analysed period the highest one (by 4,5%) on a year-to-year basis was noted in 2011. In 2013 there was an increase in prices of consumer goods and services only by 0,6%. The highest one was related to alcoholic beverages and tobacco as well as dwelling, and the lowest to clothing and footwear, transport and education.

Agriculture is of crucial importance to the economy of Podlaskie voivodship. Animal output (especially cattle breeding) is particularly significant and is managed according to economic trends. Since 2005 a systematic increase in cattle livestock in the region was noted, except for 2010 and 2012 when there was a slight drop. At the same time, a decreasing tendency in the number of pigs has been observed since 2007 (except for 2009).

For many years cereals and feed plants have been prevailing in the structure of sown area in the region. Industrial plants, with a predominant rape crop, constitute only a small part of the cereals and plants. In the years 2007–2009 there was a growing tendency in the sown area of basic cereals with cereal mixed, and since 2010 till 2013 a fall was noted. Cereals crop production in 2005–2013 was also fluctuating and it reached its highest level in 2009 and the lowest – in 2006.

In the reviewed period a systematic increase in milk procurement on a year-to-year basis was observed, apart from slight drops in 2006 and 2010. In the last two years there was also reported a systematic increase in procurement of animals for slaughter in terms of meat on a year-to-year basis. The procurement of basic cereals (including mixed cereal, excluding seed) experienced significant variations in this period. In 2013 it decreased in relation to the previous year after a rise noted a year earlier.

In the analysed period multidirectional changes of agricultural products prices occurred. Similar situation was in 2013. The index of profitability of pigs fattening (assessed as a ratio of procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye) until 2007 decreased. In 2008 and 2009 its growth was observed and in 2010 and 2011 – there was the decrease in the index again. In the last

two years, there was a slight increase in the profitability of pigs fattening, but it was still lower than in 2005.

In the reviewed period sold production of **industry** demonstrated the upturn. The exception was 2008, when there was a decline on a year-to-year basis. The highest growth was noted in the period 2006–2007. The rise in the sold production of industry in 2013 (by 6,7%) was due to its increase in manufacturing as well as in electricity, gas, steam and air conditioning supply. Last year, an increased labour productivity in industry was observed with the simultaneous slight decline of average paid employment.

After growth in sold production in the **construction** section on a year-to-year basis noted in 2006–2011 (excluding 2009), in the next two years it decreased, of which in 2013 by 1,4%. This change was reflected in construction and assembly production sale, where in 2013 a drop by 20,2% was reported. Last year, the situation was substantially influenced by the decrease in construction and assembly production in the enterprises specializing in construction of building. At the same time, in 2013 there was an increase in labour productivity as well as a decline in average paid employment in construction.

In 2005–2013, significant changes in number of **dwelling completed** were recorded. After a decline in 2006, in the following two years a systematic increase was noted, and in 2009 all the analysed values describing residential construction decreased again. In 2010 there was a slight improvement and the situation continued till the year 2012. Last year the number of dwellings completed decreased again in a year-to-year basis. The number of dwellings started and the ones for which permits have been issued also dropped.

There was a growth of the value of **retail sales** on a year-to-year basis. The years 2009 and 2013 were an exception when the fall was reported. The highest growth was noted in 2006 and 2007. In 2013 the value of retail sales decreased by 7,2% in relation to the previous year.

In 2008–2012, **financial results** of non-financial enterprises were noted to worsen. In 2009, which appeared to be more favourable than the year before, there was a one-time halt of this undesirable trend. In 2013 enterprises had also better financial results than the year before. The percentage of companies achieving positive net profit increased. Due to the higher growth of revenues from total activity in relation to the increase of costs of obtaining the revenues, the cost level indicator got better. Other financial results improved as well.

As well as other quantities characterizing the economy of the region, the value of **investment outlays** in enterprises having a seat on the territory of the voivodship experienced significant variations. After a high increase on a year-to-year basis in 2006–2007, the fall of incurred outlays value in three consecutive years was reported. In 2011 and 2012 the financial activity of enterprises improved significantly, and in 2013 a decline of investment outlays in comparison to the previous year was noted again.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

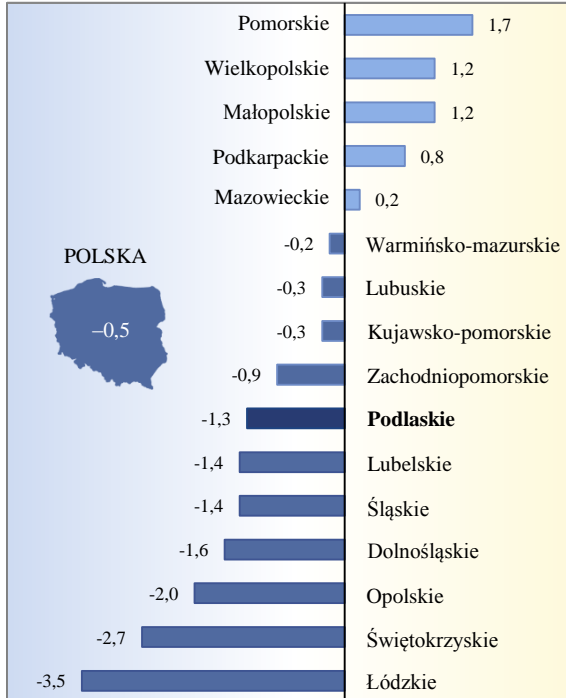
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2013 r.

Wyszczególnienie	Polska	Podlaskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	59
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,46	-1,28
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,52	-2,10
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	55,9	55,5
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	50,2	49,9
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	10,3	9,9
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3837,20	3186,58
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1855,52	1682,71
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1121,52	1086,69
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	100,9	100,6
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym ^b w ha	10,1	13,3
Obsada bydła ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	38,8	87,5
Obsada trzody chlewnej ^d na 100 ha użytków rolnych w szt.	76,3	32,1
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w zł	469716	440545
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w zł	377676	437344
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,8	3,5
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1057	808
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	21	6
Udział liczby przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	79,8	84,2
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,5	96,8
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw (ceny bieżące; rok poprzedni = 100)	104,4	80,6
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2011 r. w zł	39665	28485

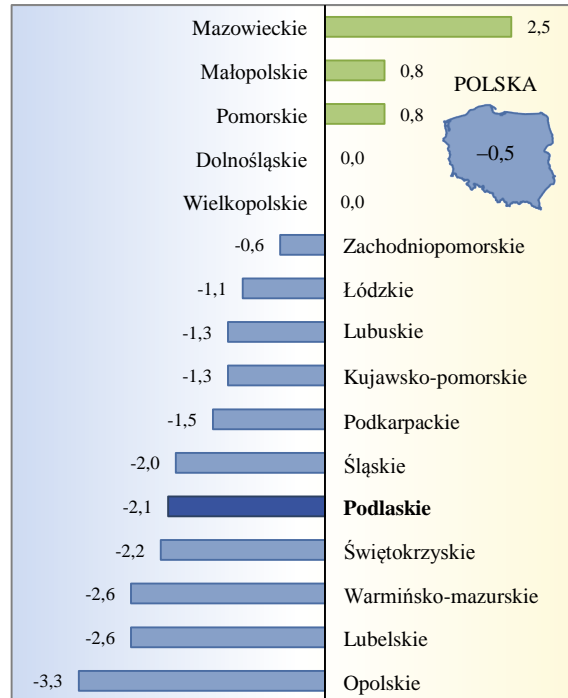
^a Przeciętne w roku; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 r. ^b Dane wstępne. ^c Stan w grudniu. ^d Stan w końcu listopada.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

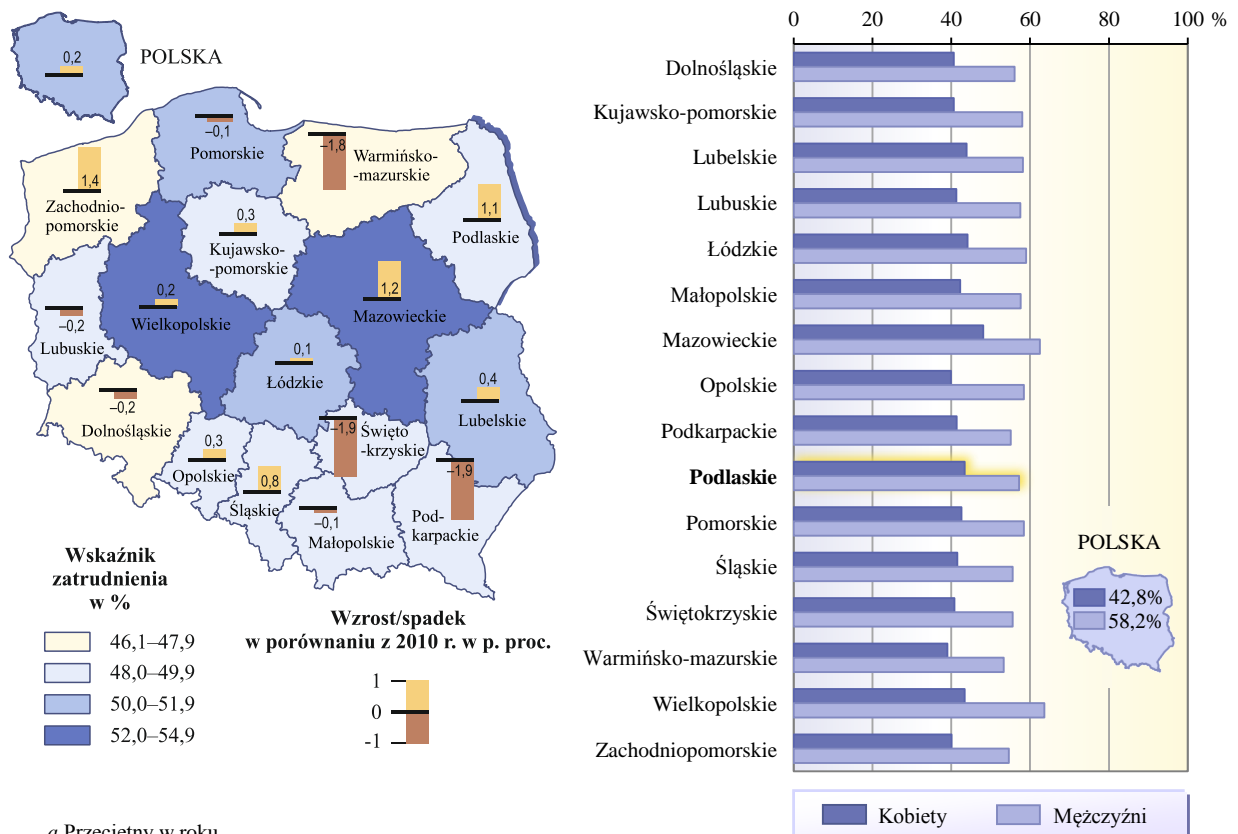
Wyk. 1. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2013 r.**

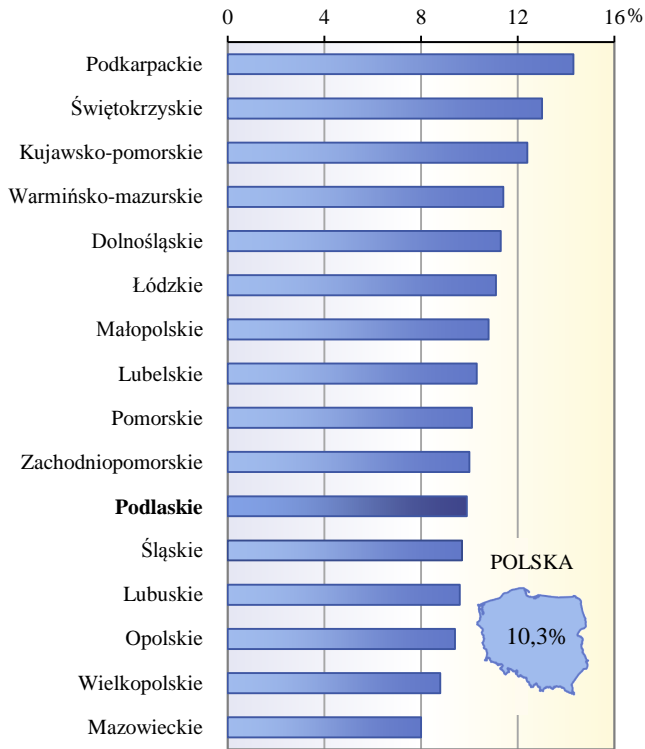
Wyk. 2. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2013 r.**

Wyk. 3. **Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2013 r.**

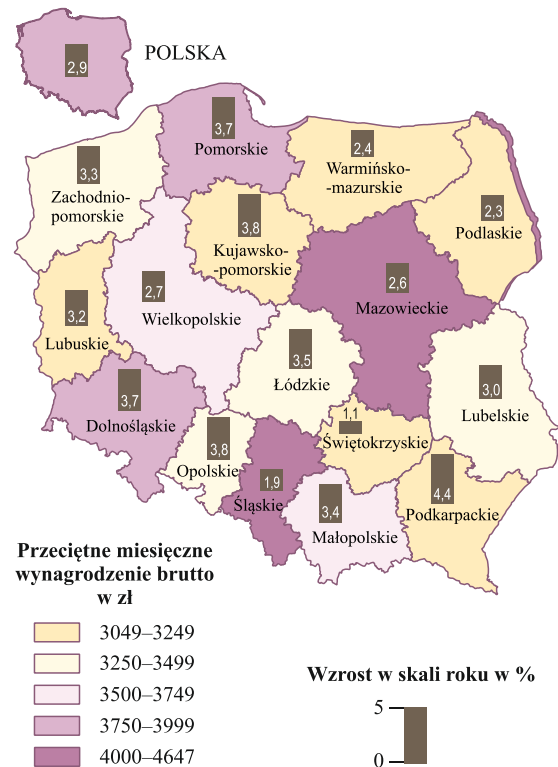

Wyk. 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2013 r.

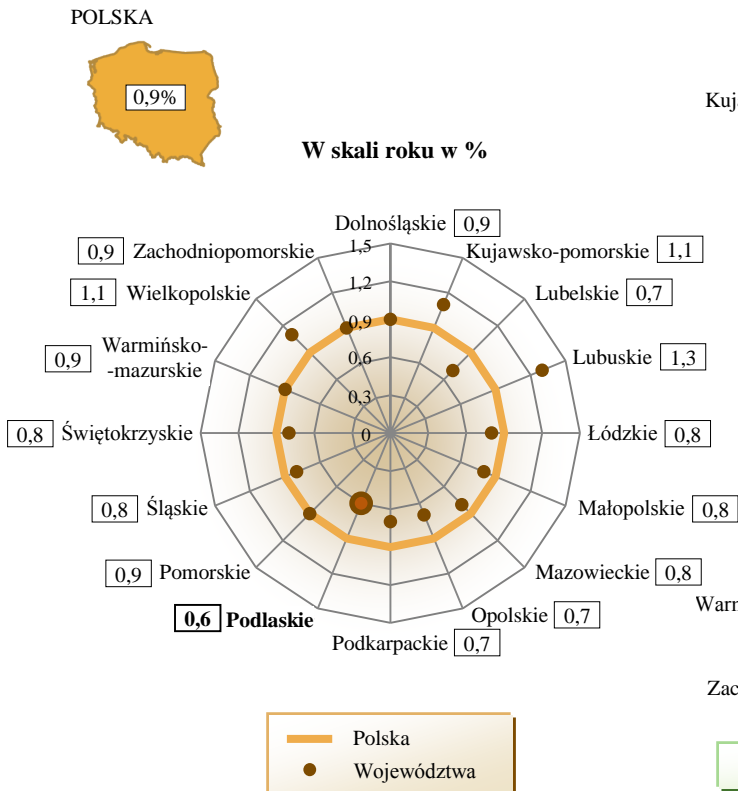

a Przeciętna w roku.

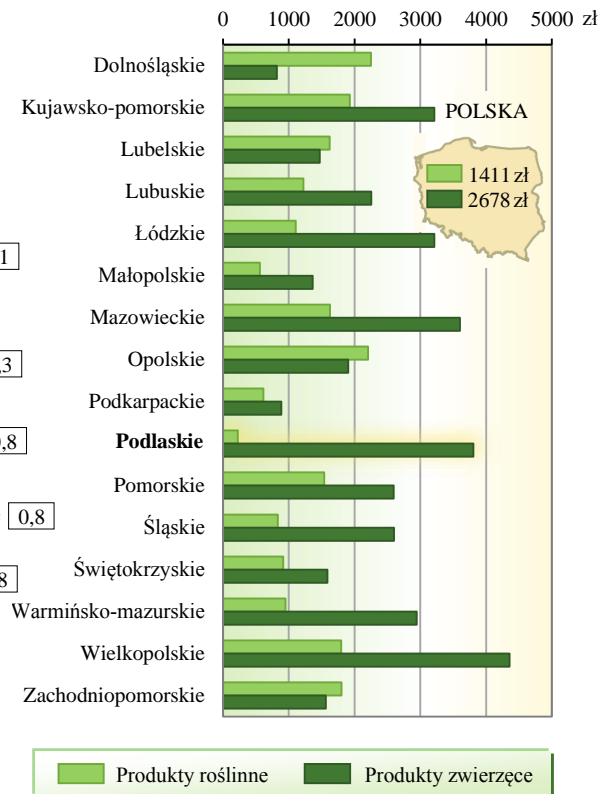
Wyk. 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r.

Wyk. 6. Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2013 r.

Wyk. 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych^a w 2013 r.

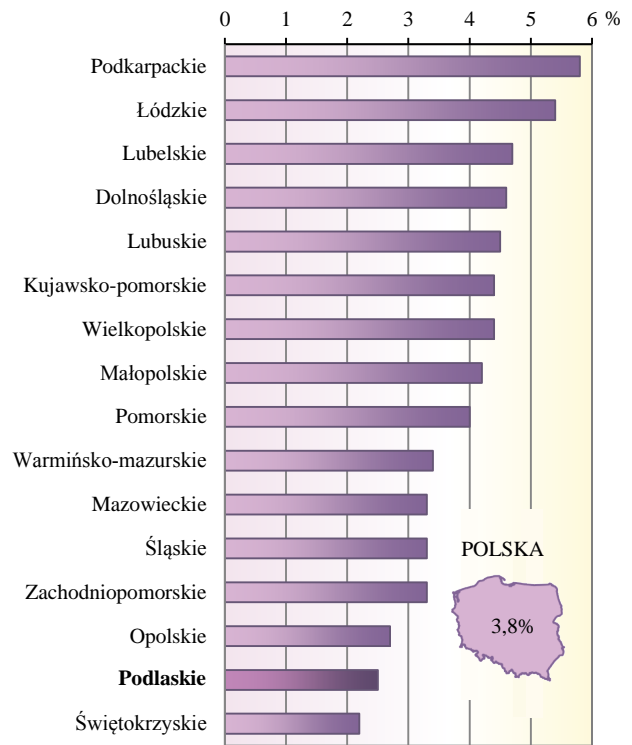

a Dane wstępne.

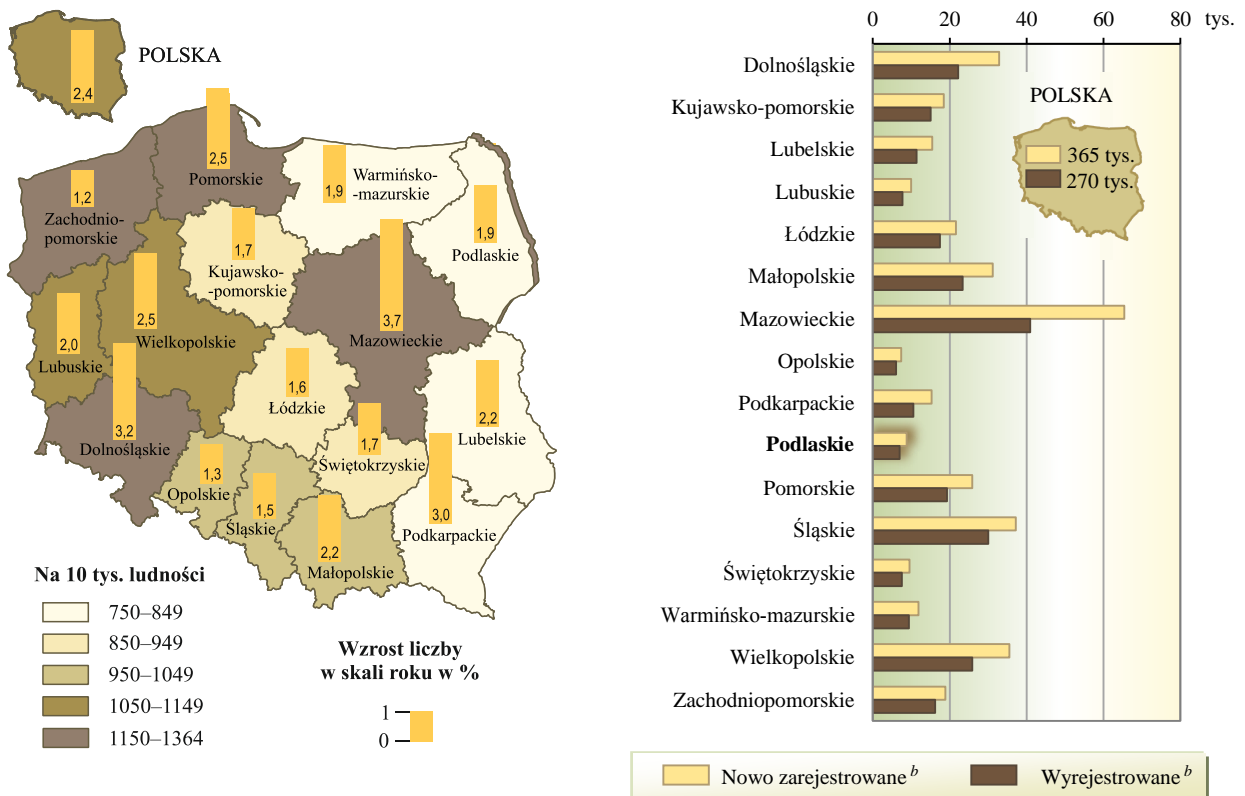
Wyk. 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r.

Wyk. 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2013 r.

Wyk. 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a w 2013 r. Stan w dniu 31 XII

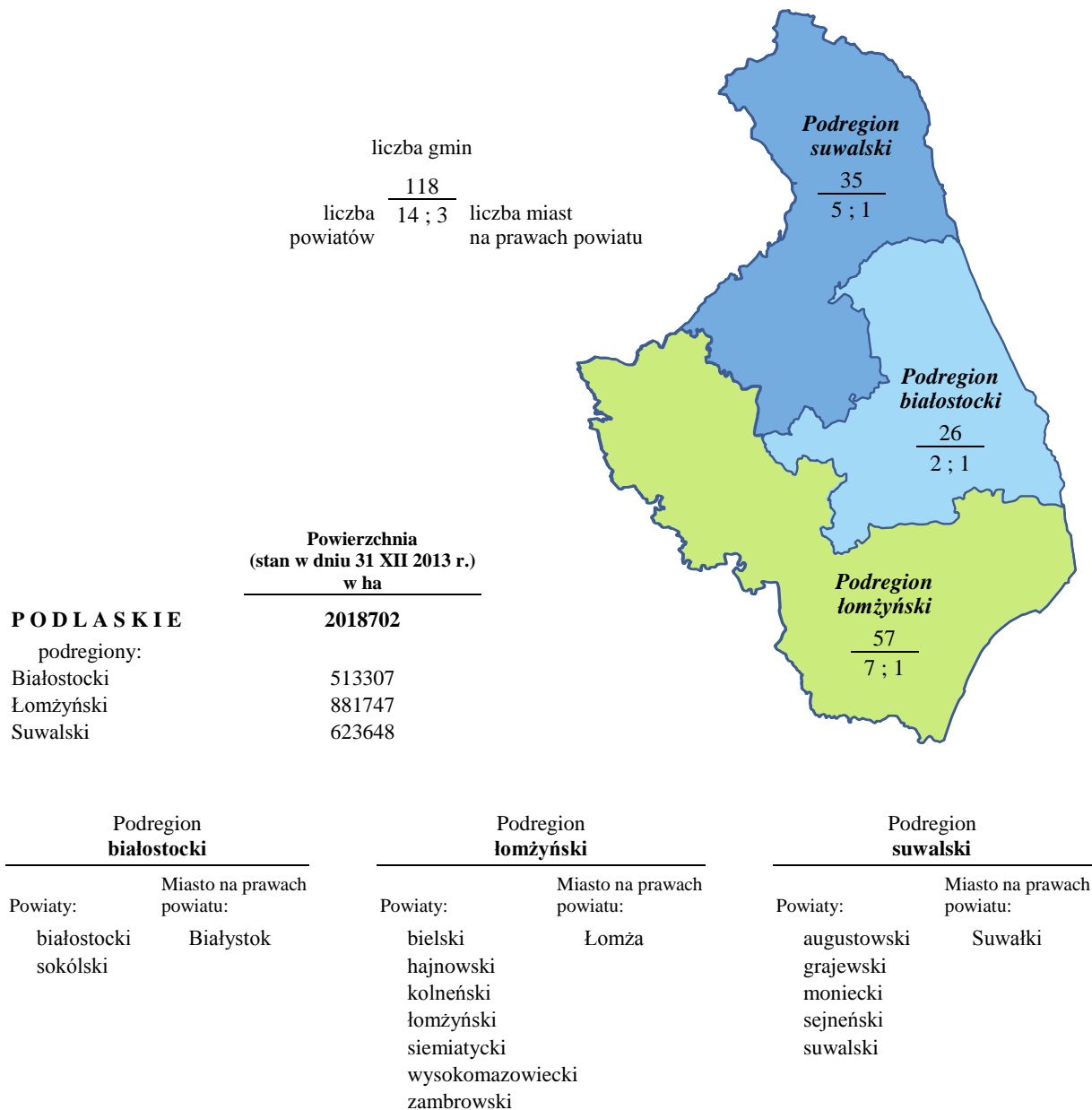

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2013 R.

Stan w dniu 31 XII

Według stanu w dniu 31 XII 2013 r., województwo podlaskie zajmowało powierzchnię 20187 km² (2018702 ha), co stanowiło 6,5% powierzchni kraju. Na jego obszarze mieszkało 1195,0 tys. ludności, tj. 3,1% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 59 osób (ostatnia lokata w kraju).

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W 2013 r. w województwie podlaskim utrzymał się spadek liczby ludności w odniesieniu do roku poprzedniego. Jest to skutek notowanego od wielu lat ujemnego ogólnego salda migracji ludności na pobyt stały, a w 2013 r. (podobnie jak w dwóch poprzednich latach) – również ujemnego przyrostu naturalnego. Saldo migracji zagranicznych (podobnie jak w 2012 r.) przyjęło także wartość ujemną.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2013 r., ludność województwa podlaskiego liczyła 1194965 osób, tj. o 3725 osób mniej niż przed rokiem i o 8483 osoby mniej niż w końcu 2010 r. Mieszkańcy województwa, niezmiennie od wielu lat, stanowią 3,1% ogółu ludności Polski. Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu grudnia 2013 r. wyniosła w województwie 59, zaś w Polsce – 123 i kształtowała się na poziomie niezmi-

*Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzypisowych sporządza się **metodą bilansową**, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.*

*Prezentowane dane dotyczą ludności **faktycznie zamieszkałej** w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.*

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

nionym w odniesieniu do notowanego w dwóch poprzednich latach. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najwyższy notowano w Białymstoku i Łomży (odpowiednio 2891 i 1920 osób na 1 km²), zaś najniższy – w powiatach: sejneńskim (24 osoby na 1 km²) oraz suwalskim i hajnowskim (odpowiednio 27 i 28 osób na 1 km²).

Struktura ludności według płci w województwie podlaskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2013 r. (podobnie jak w dwóch poprzednich latach) wyniósł 51,2%. W Polsce sytuacja w tym zakresie jest podobna – w końcu 2013 r. kobiety stanowiły 51,6% ogółu ludności. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) ukształtował się na poziomie notowanym w latach poprzednich, osiągając w regionie wartość 105, zaś w Polsce – 107.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
POLSKA				
Stan w dniu 30 VI w tys.	38516,7	38525,7	38533,8	38502,4
w tym kobiety	19869,1	19875,6	19882,3	19868,0
Miasta	23448,5	23404,9	23360,0	23291,5
Wieś	15068,2	15120,7	15173,8	15210,9
Stan w dniu 31 XII				
w tysiącach	38529,9	38538,4	38533,3	38495,7
na 1 km ²	123	123	123	123
w tym kobiety:				
w tysiącach	19876,7	19883,9	19884,0	19866,1
na 100 mężczyzn	107	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23429,1	23385,8	23336,4	23257,9
w %	60,8	60,7	60,6	60,4
Wieś: w tysiącach	15100,7	15152,6	15196,9	15237,8
w %	39,2	39,3	39,4	39,6
WOJ. PODLASKIE				
Stan w dniu 30 VI w tys.	1204,3	1202,0	1199,7	1196,5
w tym kobiety	616,5	615,4	614,3	612,8
Miasta	725,1	724,5	723,6	722,2
Wieś	479,1	477,5	476,1	474,2
Stan w dniu 31 XII				
w tysiącach	1203,4	1201,0	1198,7	1195,0
na 1 km ²	60	59	59	59
w tym kobiety:				
w tysiącach	616,1	614,9	613,8	612,3
na 100 mężczyzn	105	105	105	105
Miasta: w tysiącach	724,8	724,0	723,3	721,8
w %	60,2	60,3	60,3	60,4
Wieś: w tysiącach	478,6	477,0	475,4	473,1
w %	39,8	39,7	39,7	39,6
M. BIAŁYSTOK				
Stan w dniu 30 VI w tys.	293,9	294,2	294,7	294,9
W tym kobiety	155,8	155,9	156,2	156,3
Stan w dniu 31 XII				
w tysiącach	294,2	294,3	294,9	295,3
na 1 km ²	2880	2882	2888	2891
W tym kobiety:				
w tysiącach	155,9	156,0	156,2	156,6
na 100 mężczyzn	113	113	113	113

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

W okresie styczeń–grudzień 2013 r. w województwie zarejestrowano 10619 urodzeń żywych, tj. o 542 mniej niż przed rokiem i o 1309 mniej niż w 2010 r. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 8,88‰ i był niższy zarówno od zanotowanego rok wcześniej (gdy osiągnął

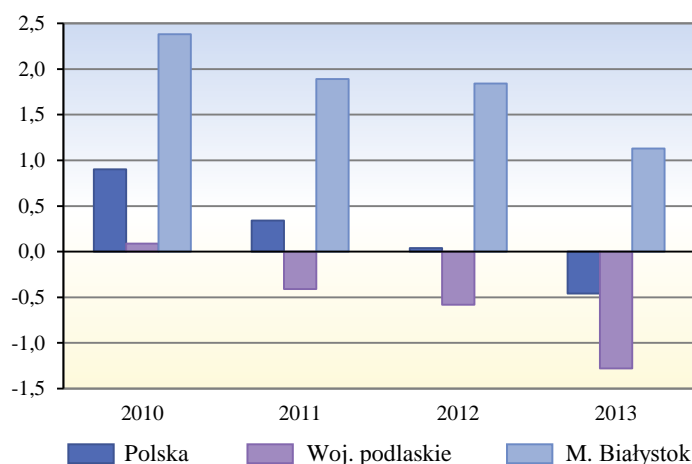

wartość 9,30‰), jak i w 2010 r. (9,90‰). W 2013 r. w województwie podlaskim zmarły 12152 osoby, tj. o 296 więcej niż przed rokiem i o 338 więcej niż przed trzema laty. Ogólny współczynnik zgonów wyniósł 10,16‰, podczas gdy w 2012 r. – 9,88‰, a w 2010 r. – 9,81‰. W omawianym

okresie odnotowano wzrost umieralności niemowląt. W 2013 r. współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął wartość 4,61‰, podczas gdy rok wcześniej ukształtował się na poziomie 4,12‰, a w 2010 r. wyniósł 4,53‰. W latach 2010–2012 zarówno liczba urodzeń, jak i zgonów w przeliczeniu na 1000 ludności była w regionie niższa niż średnio w Polsce. Rok 2013 przyniósł zmiany w tym zakresie: o ile współczynnik urodzeń żywych był w dalszym ciągu niższy od zanotowanego średnio w Polsce, to współczynnik zgonów przekroczył odpowiednią wartość dla kraju (w województwie podlaskim ukształtował się na poziomie 10,16 ‰, a w Polsce – 10,06‰).

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności faktycznie zamieszkałej (według stanu w dniu 30 VI).

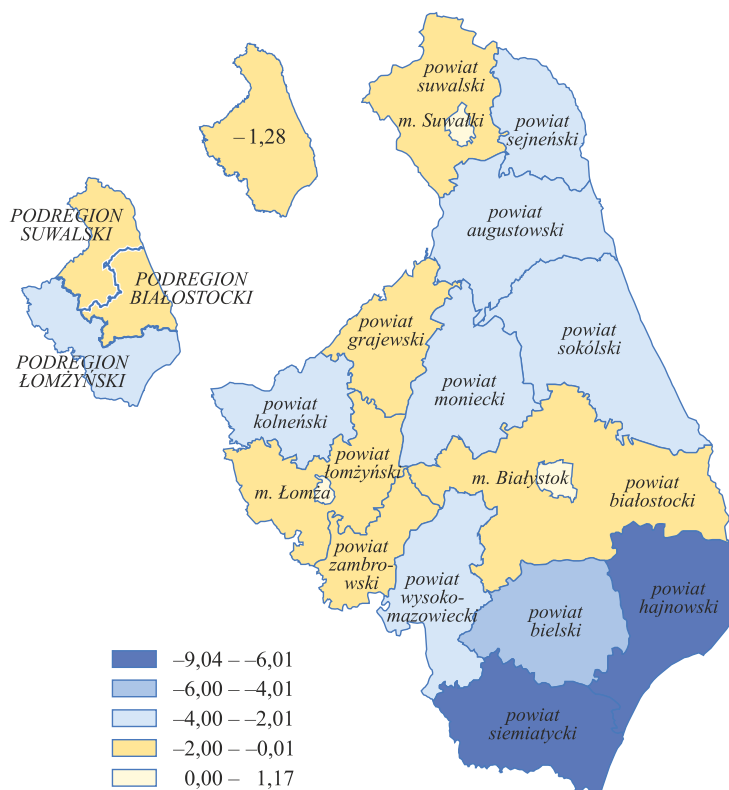
Wyk. 11. **Przyrost naturalny na 1000 ludności**

0,58‰, a w 2010 r. – 0,09‰. O ile w Polsce przyrost naturalny w poprzednich latach był dodatni, to w 2013 r. przyjął wartość ujemną, a współczynnik przyrostu naturalnego ukształtował się na poziomie minus 0,46‰.

W 2013 r. w województwie podlaskim przyrost naturalny przyjmował wartości dodatnie tylko w miastach na prawach powiatu, a najwyższy współczynnik przyrostu naturalnego zanotowano w Suwałkach (1,17‰). We wszystkich pozostałych powiatach obserwowano ujemny przyrost naturalny, zaś najniższy współczynnik przyrostu naturalnego stwierdzono w powiecie hajnowskim (minus 9,04‰).

W omawianym roku w województwie podlaskim zanotowano ujemny przyrost naturalny. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów wyniosła minus 1533. W 2012 r. był on również ujemny i ukształtował się na poziomie minus 695, natomiast w 2010 r. przyjął wartość dodatnią – 114. Współczynnik przyrostu naturalnego w 2013 r. osiągnął poziom minus 1,28‰, podczas gdy rok wcześniej wyniósł minus

Wyk. 12. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**

W podlaskich urzędach stanu cywilnego w 2013 r. zarejestrowano 5665 nowo zawartych małżeństw, tj. o 733 mniej niż przed rokiem, ale aż o 1338 mniej niż w 2010 r. Współczynnik małżeństw w omawianym okresie osiągnął poziom 4,73‰ (wobec 5,33‰ w 2012 r. i 5,82‰ w 2010 r.). W odniesieniu do Polski liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności była w regionie w ostatnich dwóch latach nieznacznie wyższa, a w 2010 r. nieco niższa.

Tabl. 3. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności**

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
POLSKA				
Małżeństwa	5,93	5,36	5,29	4,69
Urodzenia żywe	10,73	10,08	10,2	9,60
Zgony	9,83	9,75	9,99	10,06
w tym niemowląt ^a	4,98	4,73	4,64	4,56
Przyrost naturalny ^b	0,90	0,34	0,04	-0,46
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52
w tym zagranicznych	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52

^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku. Na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

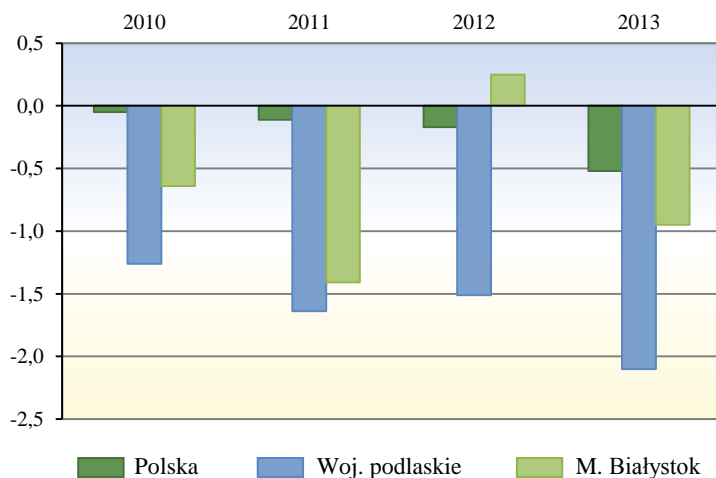
Tabl. 3. Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
WOJ. PODLASKIE				
Małżeństwa	5,82	5,24	5,33	4,73
Urodzenia żywe	9,90	9,28	9,30	8,88
Zgony	9,81	9,69	9,88	10,16
w tym niemowląt ^a	4,53	4,84	4,12	4,61
Przyrost naturalny ^b	0,09	-0,41	-0,58	-1,28
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-1,26	-1,64	-1,51	-2,10
w tym zagranicznych	0,08	-0,06	-0,05	-0,38
M. BIAŁYSTOK				
Małżeństwa	5,80	4,88	4,90	4,64
Urodzenia żywe	10,26	9,68	9,66	9,44
Zgony	7,88	7,79	7,83	8,31
w tym niemowląt ^a	4,31	4,21	3,86	3,59
Przyrost naturalny ^b	2,38	1,89	1,84	1,13
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,64	-1,41	0,25	-0,95
w tym zagranicznych	0,56	0,09	0,07	-0,57

^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku. Na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

W województwie w 2013 r., podobnie jak w latach poprzednich, saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu omawianego okresu przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie (w 2013 r. – o 2511, w 2012 r. – o 1808, a w 2010 r. – o 1516).

Wyk. 13. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności

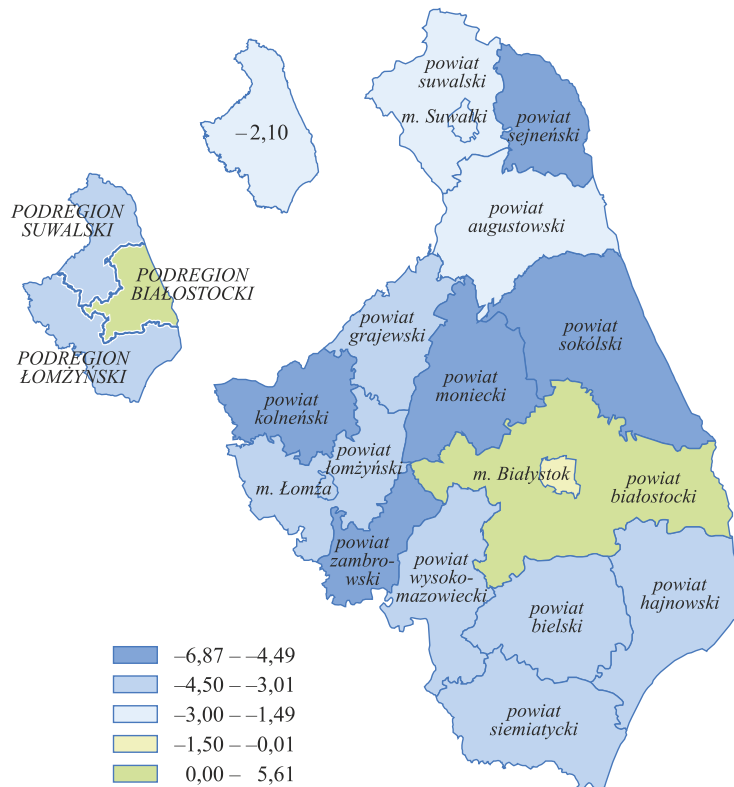

Podczas analizy migracji zagranicznych w województwie podlaskim stwierdzono, że obserwowany przez kilka lat (do 2010 r.) spadek liczby wyjazdów Polaków za granicę uległ wyhamowaniu. W latach 2011 i 2012 ponownie odnotowano jej niewielki wzrost, a w 2013 r. zaznaczyła się już wyraźna tendencja wzrostowa wyjazdów. W ostatnim roku liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w związku z wyjazdem poza granicę

kraju wyniosła 768 i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o 238 osób, a w odniesieniu do 2010 r. wzrosła o 347 osób. Ograniczeniu uległy natomiast powroty Podlasian. Liczba osób powracają-

cych z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w 2013 r. ukształtowała się na poziomie 310 i w porównaniu z rokiem poprzednim była niższa o 157 osób, a w stosunku do 2010 r. zmniejszyła się o 211 osób. W Polsce od 2010 r. systematycznie wzrastała liczba osób emigrujących poza granice kraju (w 2010 r. było ich 17360, w 2012 r. – 21200, a w 2013 r. – 32103). W 2013 r. na powrót do kraju zdecydowało się tylko 12199 osób, tj. o 2384 osoby mniej niż przed rokiem i aż o 3047 mniej niż w 2010 r.

Wyk. 14. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**

Analizując saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie podlaskim według powiatów w 2013 r. stwierdzono, że przyjęło ono wartość dodatnią tylko w powiecie białostockim i w przeliczeniu na 1000 ludności wyniosło 5,61. Najgorszą sytuację pod tym względem odnotowano natomiast w powiecie kolneńskim, gdzie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ukształtowało się na poziomie minus 6,87.

Dane z zakresu ludności w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja udostępniona na stronie internetowej Urzędu,
  - „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie podlaskim” – publikacja dostępna w wersji książkowej oraz elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).
-

RYNEK PRACY

■ PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE

W 2013 r., po dwóch latach wzrostu, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się ponownie poniżej poziomu zanotowanego przed rokiem. Spadek zatrudnienia w skali roku obserwowano we wszystkich kwartalnych okresach narastających.

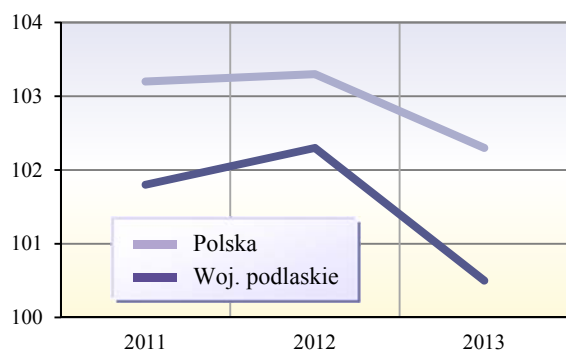
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim w 2013 r. wyniosło 97,3 tys. osób i było o 1,8% niższe niż rok wcześniej (w 2012 r. zwiększyło się odpowiednio o 0,5%). W skali kraju odnotowano także spadek zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego – o 1,0% (wobec wzrostu w 2012 r. odpowiednio o 0,1%).

Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

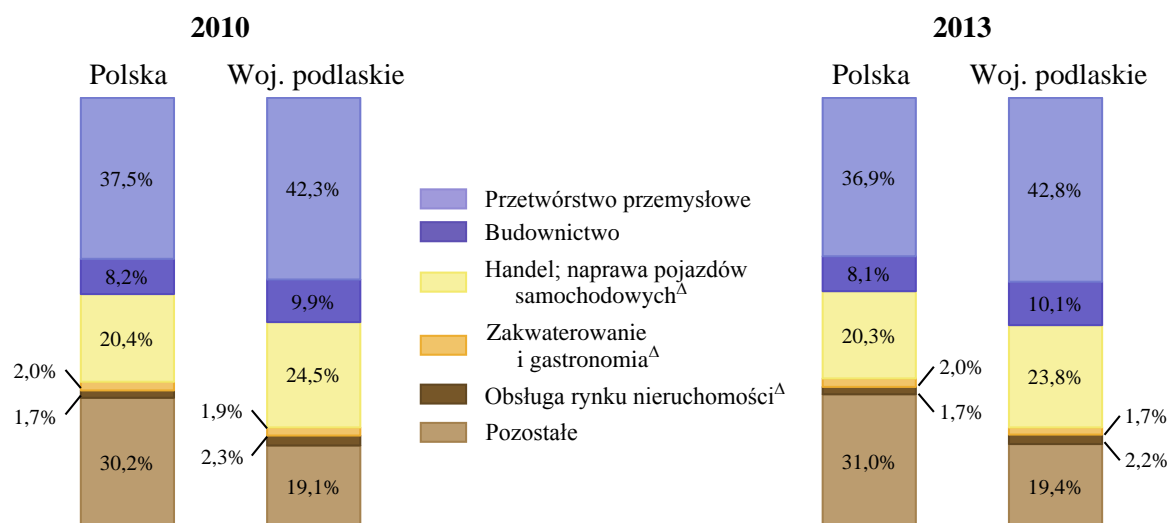
Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w tysiącach		2010 = 100	2012 = 100	
Polska	5372,6*	5548,7	5494,5	102,3	99,0
Woj. podlaskie	96,9	99,1	97,3	100,5	98,2
M. Białystok	37,3	34,8	33,4	89,5	96,0

Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

Analizując przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim w 2013 r. według sekcji, najwyższy jego poziom zanotowano w przetwórstwie przemysłowym – 41,7 tys. osób (42,8% ogółem) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 23,1 tys. osób (23,8%), a najniższy w informacji i komunikacji – 1,1 tys. osób (1,1%).

W skali roku największy spadek przeciętnego zatrudnienia miał miejsce w budownictwie (o 5,8%), a także handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 3,6%), natomiast wzrost odnotowano przede wszystkim w administrowaniu i działalności wspierającej (o 8,4%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 2,9%).

Wyk. 16. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007**

W regionie w 2013 r. w kolejnych kwartalnych okresach narastających obserwowano stopniowe osłabienie dynamiki przeciętnego zatrudnienia, natomiast w końcu roku nastąpiła jej nieznaczna poprawa. Decydujący wpływ na zaistniałą sytuację miały zmiany w poziomie zatrudnienia w dominujących sekcjach, tj. w przetwórstwie przemysłowym, handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz budownictwie.

Tabl. 5. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim**

Wyszczególnienie	2012				2013				w tys.
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	101,1	100,8	100,9	100,5	99,1	98,4	98,1	98,2	97,3
w tym:									
Przemysł	100,3	100,3	100,9	100,5	99,7	98,7	98,4	98,6	46,3
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	100,2	100,2	101,0	100,6	99,7	98,8	98,5	98,7	41,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	100,9	100,6	98,3	98,6	99,7	99,3	98,8	98,4	1,6
Budownictwo	102,7	100,6	100,3	99,4	94,6	94,2	93,9	94,2	9,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	100,0	99,8	99,2	98,0	97,0	96,4	96,0	96,4	23,1
Transport i gospodarka magazynowa	105,6	105,5	104,9	104,4	101,5	100,9	102,1	102,9	5,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	90,5	90,1	95,1	98,1	105,5	105,4	99,9	98,3	1,7
Informacja i komunikacja	109,2	105,4	104,1	104,4	96,2	98,0	99,5	101,0	1,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	97,1	97,0	93,3	94,7	98,8	98,8	101,7	99,5	2,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	100,5	99,6	104,5	105,5	113,6	113,4	110,0	108,4	3,1

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W końcu 2013 r. nadal utrzymywała się niekorzystna sytuacja na rynku pracy. W ujęciu rocznym zanotowano wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych, ale był on niższy niż w 2012 r. Najbardziej zwiększyła się liczba osób pozostających bez pracy dłużej niż 1 rok. Stopa bezrobocia wzrosła w nieco mniejszym stopniu niż rok wcześniej. Pozytywną zmianą w porównaniu z rokiem poprzednim było zwiększenie liczby ofert zatrudnienia, którymi dysponowały urzędy pracy.

W końcu grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa wyniosła 70,9 tys. osób i była wyższa od zanotowanej rok wcześniej (o 2,2 tys. osób, tj. o 3,2%) oraz wyższa niż w końcu 2010 r. (o 7,1 tys. osób, tj. o 7,5%). Należy podkreślić, że wzrost w ostatnim roku był nieco niższy od zaobserwowanego przed rokiem, kiedy to liczba bezrobotnych zwiększyła się o 4,2%. W kraju w końcu 2013 r. liczba bezrobotnych była o 1,0% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (wobec wzrostu o 7,8% w 2012 r.), zaś w stosunku do stanu w końcu 2010 r. wzrost wyniósł aż 10,4%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 69, poz. 415, z późniejszymi zmianami).

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	2136,8	2157,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3042,0	2655,0	2709,4
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2979,8	2500,8	2688,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	83	92	70
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	13,4	13,4
WOJ. PODLASKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	63,8	68,7	70,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	88,4	76,2	79,7
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	85,8	73,4	77,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	298	208	126
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	13,8	14,7*	15,1

^a W ciągu roku.

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
M. BIAŁYSTOK			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	15,2	16,5	17,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	20,9	18,6	19,0
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	19,7	17,5	18,3
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ...	1694	224	145
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,3	13,3*	13,7

^a W ciągu roku.

W województwie podlaskim w końcu 2013 r., w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego, odnotowano wzrost liczby bezrobotnych w szesnastu powiatach, przy czym najwyższy stwierdzono w powiecie bielskim (o 14,0%), a najmniejszy – w hajnowskim (o 0,3%), natomiast w mieście Suwałki zaobserwowano spadek liczby bezrobotnych (o 2,2 %).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

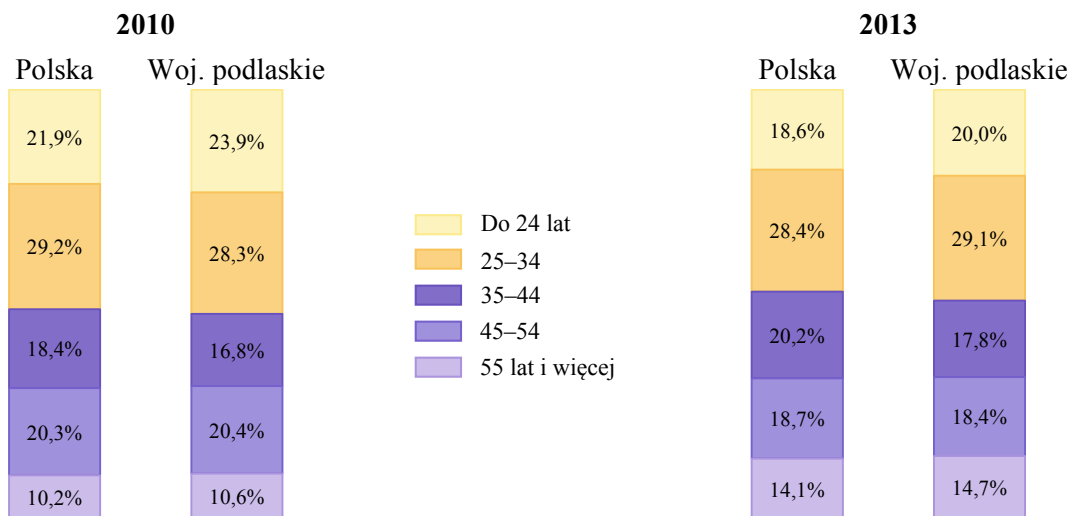
W omawianym okresie 89,7% ogółu bezrobotnych w regionie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2012 r. – 87,3%), 77,0% stanowiły osoby wcześniej pracujące (w poprzednim roku – 76,3%), a 35,0% to mieszkańcy wsi (przed rokiem – 34,6%).

W końcu grudnia 2013 r. w województwie podlaskim wśród bezrobotnych, odmiennie niż w kraju, przeważali mężczyźni. Stanowili oni 54,4% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 3,9% wyższa niż rok wcześniej. Liczebność populacji bezrobotnych kobiet zwiększyła się w skali roku o 2,4%, a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł w ciągu roku o 0,3 p. proc., tj. do poziomu 45,6%.

Bezrobocie nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych. W końcu grudnia 2013 r. najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (20,6 tys.), a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku o 0,6 p. proc. i wyniósł 29,1%. W skali roku najbardziej zwiększył się odsetek bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej (o 1,9 p. proc., tj. do 14,7%), natomiast zmniejszył się udział bezrobotnych w wieku do 24 lat (o 1,2 p. proc., tj. do 20,0%).

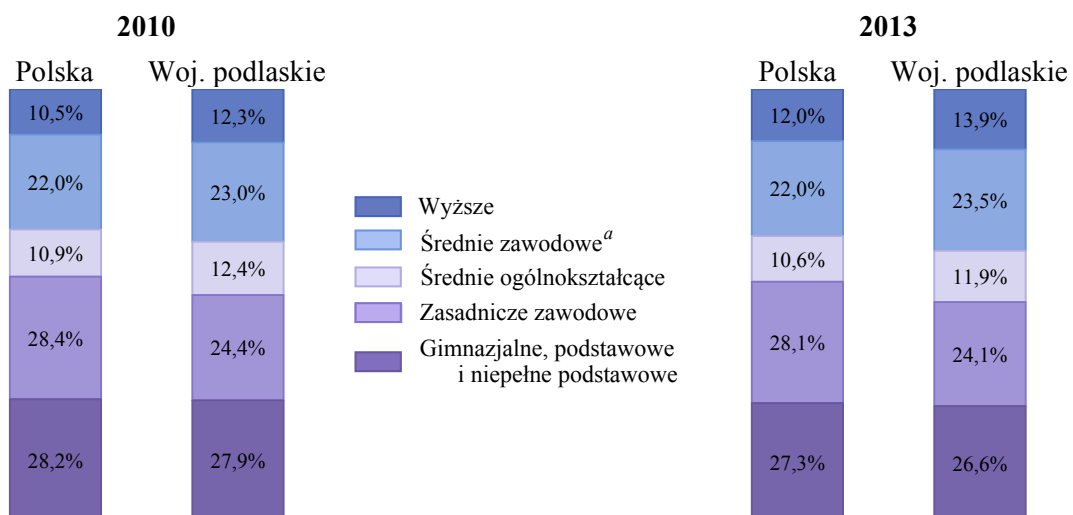

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**
Stan w dniu 31 XII

Wśród bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy dominują osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. W końcu 2013 r. dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (odpowiednio 26,6% i 24,1% ogółu bezrobotnych). W porównaniu z 2012 r. udział wyżej wymienionych zbiorowości zmniejszył się odpowiednio o 0,7 p. proc. oraz 0,1 p. proc. Coraz większe problemy na rynku pracy odczuwały również osoby z wyższym wykształceniem, których liczba w ciągu ostatniego roku zwiększyła się najbardziej (o 5,7%), a ich odsetek wzrósł o 0,3 p. proc. i osiągnął poziom 13,9%.

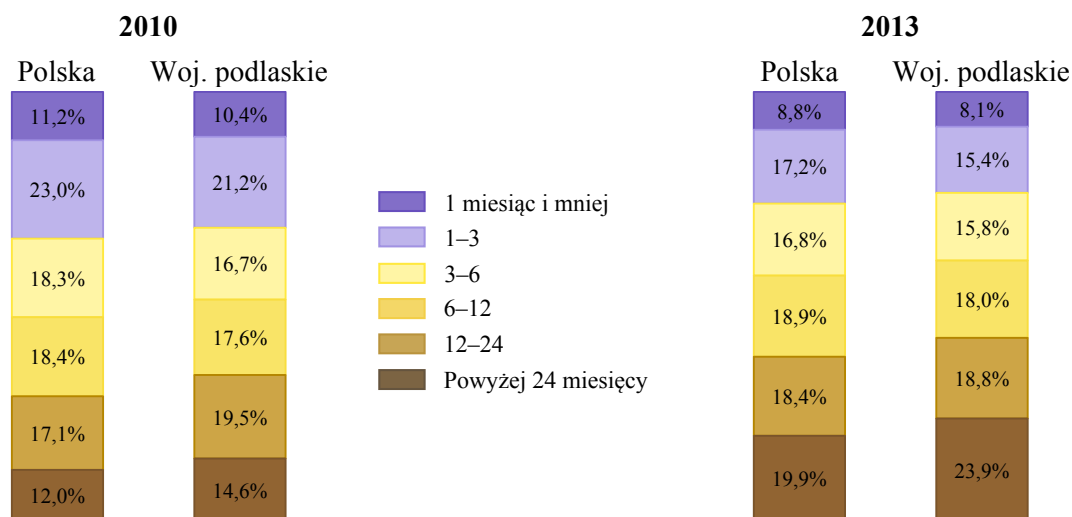
Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**
Stan w dniu 31 XII

^a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Spośród wszystkich kategorii bezrobotnych wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy największy wzrost (o 11,4%) w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy – ich udział wzrósł w skali roku o 1,8 p. proc., tj. do 23,9%. W omawianym okresie najbardziej zmniejszyła się (o 8,3%) liczba osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy, a ich odsetek spadł o 1,9 p. proc., tj. do 15,4%.

Wyk. 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**
Stan w dniu 31 XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby dotychczas niepracujące, które stanowiły prawie jedną czwartą ogółu bezrobotnych. W odniesieniu do roku poprzedniego zaobserwowano jednak korzystne zmiany w wymienionej zbiorowości, a jej udział zmniejszył się o 0,7 p. proc., tj. do poziomu 23,0%. Pogorszeniu uległa natomiast sytuacja osób ze stażem pracy do 1 roku, których odsetek w omawianej populacji wzrósł w ciągu roku o 0,8 p. proc. do poziomu 16,6%.

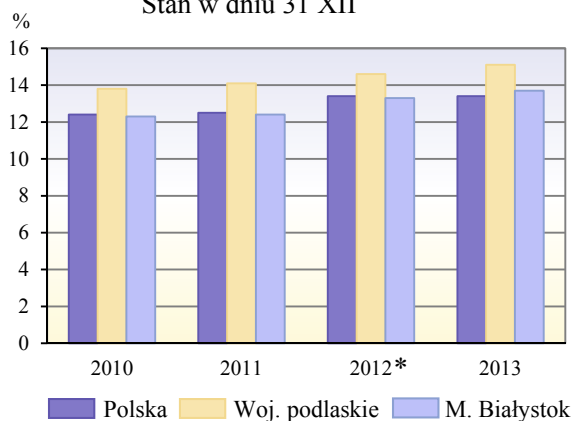
W końcu grudnia 2013 r. liczba bezrobotnych w większości kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego, a najbardziej wzrosła w przypadku osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 10,8%). Udział tej grupy w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. zwiększył się o 1,7 p. proc. i osiągnął poziom 24,9%, natomiast udział najliczniejszej grupy – osób długotrwale bezrobotnych wzrósł o 2,4 p. proc. do poziomu 58,0%. Zmiany odnotowano także w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych (ich odsetek zwiększył się w skali roku o 1,5 p. proc. do 31,7%) oraz osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (wzrost o 0,4 p. proc. do 7,2%). Zmniejszył się zaś udział bezrobotnych do 25 roku życia (o 1,2 p. proc. do 20,0%), osób bez doświadczenia zawodowego (o 0,4 p. proc. do 30,0%) oraz bez wykształcenia średniego (o 0,8 p. proc. do 50,7%). Na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem utrzymał się odsetek osób niepełnosprawnych (5,6%).

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie podlaskim**

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób	69,1	64,3	64,7	68,7	73,9	68,0	68,1	70,9
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	100,9	105,0	104,3	104,2	107,0	105,8	105,2	103,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	19,7	15,0	19,7	21,8	22,2	15,9	20,7	21,0
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	92,4	101,3	101,8	108,8	113,0	106,3	104,9	96,0
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	16,5	19,8	19,3	17,9	17,0	21,8	20,6	18,2
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	99,7	89,7	104,1	110,1	102,0	110,4	106,9	101,7
Płynność bezrobocia (napływ – odpływ) w tys. osób	3,2	-4,8	0,4	4,0	5,2	-5,9	0,8	2,8
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	14,6	13,7	13,8	14,7*	15,7	14,6	14,6	15,1

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

W 2013 r. stopa bezrobocia rejestrowanego, zarówno w skali kraju jak i województwa, w kolejnych miesiącach omawianego roku była wyższa niż rok wcześniej. W końcu grudnia 2013 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w kraju wyniosła 13,4% i utrzymała się na poziomie sprzed roku, była jednak wyższa o 1,0 p. proc. w porównaniu z zanotowaną w analogicznym okresie 2010 r. W województwie w końcu 2013 r. ukształtowała się ona na poziomie 15,1% i była o 0,4 p. proc. wyższa niż rok wcześniej i o 1,3 p. proc. wyższa niż w końcu 2010 r.

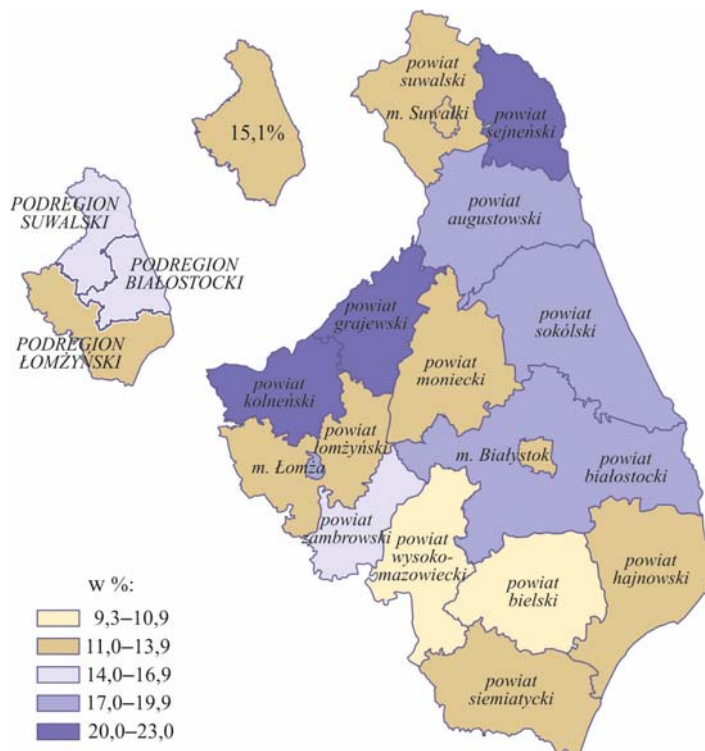
Wyk. 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**
Stan w dniu 31 XII

Wzrost stopy bezrobocia w skali roku odnotowano w czternastu powiatach i wyniósł on od 1,1 p. proc. w powiecie bielskim do 0,2 p. proc. w powiatach: augustowskim, grajewskim, monieckim i białostockim. Najgłębszy jej spadek stwierdzono w powiecie zambrowskim (o 0,8 p. proc.), a najmniejszy w mieście Suwałki (o 0,3 p. proc.). Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia w województwie. Rozpiętość pomiędzy jej najniższą i najwyższą wartością w powiatach wyniosła

13,7 p. proc. i w skali roku nie zmieniła się. Najwyższą stopę bezrobocia zanotowano w powiatach: grajewskim (23,0%), sejneńskim (20,9%) i kolneńskim (20,5%), zaś najniższą – w powiatach wysokomazowieckim (9,3%) oraz bielskim (10,3%).

Wyk. 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**

Stan w dniu 31 XII

W 2013 r. liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 79,7 tys. osób i była większa niż przed rokiem (o 3,6 tys., tj. o 4,7%), ale mniejsza w porównaniu z zanotowaną w 2010 r. (o 8,7 tys., tj. o 9,8%). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się w stosunku do 2012 r. o 1,3 p. proc. i wyniósł 78,8%. W skali roku wzrósł udział osób dotychczas pracujących (o 0,9 p. proc., tj. do 75,7%), w tym osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 1,3 p. proc., tj. do 4,2%) oraz osób zamieszkałych na wsi (o 0,6 p. proc., tj. do 32,2%). Obniżył się zaś odsetek bezrobotnych absolwentów (o 0,4 p. proc., tj. do 13,5%), a także osób dotychczas niepracujących (o 0,9 p. proc., tj. do 24,3%).

Z ewidencji bezrobotnych w ciągu 2013 r. wykreślono 77,5 tys. osób, tj. o 5,7% więcej niż przed rokiem oraz o 9,6% mniej niż w 2010 r. Główną przyczyną wyrejestrowania nadal było podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 36,1 tys. osób (wobec 31,0 tys. przed rokiem). Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się w ujęciu rocznym (o 4,2 p. proc., tj. do 46,5%). W strukturze wykreślonych z ewidencji istotne zmiany odnotowano również w przypadku osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy (ich odsetek zmalał o 3,3 p. proc., tj. do 24,1%) oraz osób, które rozpoczęły staż lub szkolenia u pracodawców (o 0,4 p. proc., tj. do 11,5%). Wzrósł natomiast udział osób, które odmówiły bez uzasadnionej

przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy (o 0,1 p. proc., tj. do 1,3%) oraz tych, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,2 p. proc., tj. do 7,7%).

W 2013 r., podobnie jak w latach poprzednich, bilans bezrobotnych kształtował się niekorzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 2,2 tys. osób więcej niż wyłączono z ewidencji. Obserwowana od kilku lat tendencja malejącej płynności bezrobocia w 2012 r. została zahamowana, ale w 2013 r. różnica między liczbą nowo zarejestrowanych bezrobotnych a ilością osób wyrejestrowanych z ewidencji ponownie zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego zarówno w województwie, jak i w kraju. Ponadto warto zaznaczyć, że w ostatnim roku relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się w regionie na poziomie 102,8%, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 100,8%.

Powiatowe urzędy pracy w województwie podlaskim w ciągu całego 2013 r. miały do dyspozycji 23,1 tys. ofert pracy, tj. o 17,5% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 126 bezrobotnych (wobec 208 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był wyższy niż średnio w kraju, gdzie na 1 ofertę pracy przypadało 70 osób bezrobotnych. Najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w powiecie suwalskim (14 osób na 1 ofertę) oraz hajnowskim (33 osoby), natomiast w powiecie kolneńskim odnotowano brak wolnych miejsc pracy. W Białymstoku na 1 ofertę przypadało 145 osób bezrobotnych.

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2013 r. wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku:

- wzrósł wskaźnik zatrudnienia,
- obniżyła się stopa bezrobocia,
- wydłużył się przeciętny czas poszukiwania pracy przez bezrobotnych,
- zmniejszyła się liczba osób bezrobotnych i biernych zawodowo przypadająca na 1000 osób pracujących.

W IV kwartale 2013 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w regionie liczyła 526 tys. osób, a biernych zawodowo – 413 tys. Wśród ludności aktywnej zawodowo zanotowano 477 tys. osób pracujących i 49 tys. bezrobotnych.

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

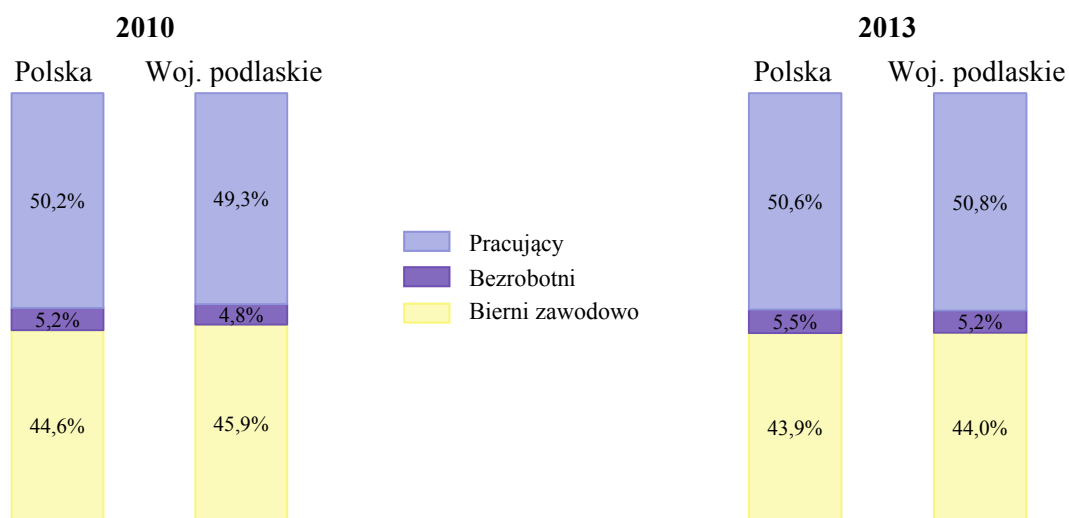
Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Ponadto uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas było to powyżej 3 miesięcy).

Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17394	17414
pracujący	15557	15636	15713
bezrobotni	1597	1757	1700
Bierni zawodowo w tys.	13826	13656	13621
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	55,4	56,0	56,1
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	50,4	50,6
Stopa bezrobocia w %	9,3	10,1	9,8
WOJ. PODLASKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	527	510	526
pracujący	480	458	477
bezrobotni	48	51	49
Bierni zawodowo w tys.	447	400	413
Współczynnik aktywności zawodowej w % ..	54,1	56,0	56,0
Wskaźnik zatrudnienia w %	49,3	50,3	50,8
Stopa bezrobocia w %	9,1	10,0	9,3

Struktura ludności w województwie według statusu na rynku pracy w odniesieniu do IV kwartału roku poprzedniego uległa nieznacznym zmianom. W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. odnotowano wzrost udziału pracujących (o 1,5 p. proc.) oraz bezrobotnych (o 0,4 p. proc.).

Wyk. 22. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale

Liczba aktywnych zawodowo w regionie w IV kwartale 2013 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, zwiększyła się o 3,1%, natomiast w stosunku do zanotowanej w IV kwartale 2010 r. utrzymała się na zbliżonym poziomie. W omawianym okresie 46,4% ogółu osób aktywnych

stanowiły kobiety, tj. odpowiednio o 0,1 p. proc. oraz o 1,4 p. proc. więcej niż w analogicznych kwartałach lat 2012 i 2010.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

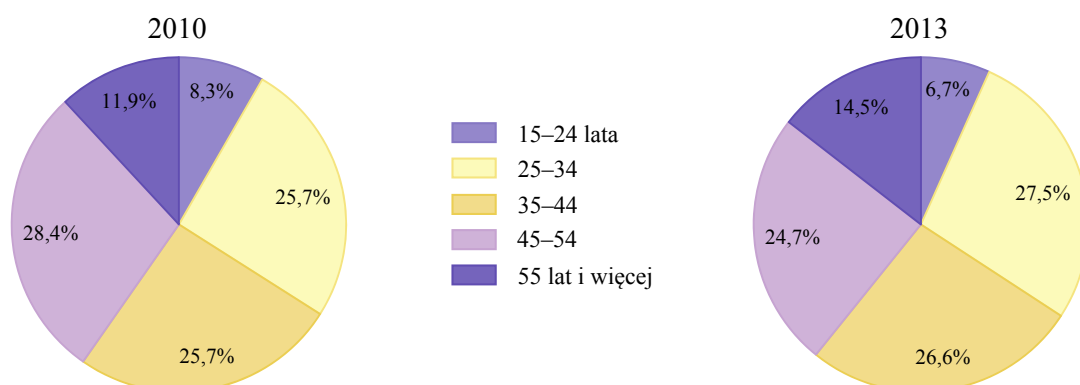
W ostatnim kwartale 2013 r. w województwie współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,0% (w kraju 56,1%). Na przestrzeni roku jego wartość nie zmieniła się. W odniesieniu zaś do analogicznego okresu 2010 r. aktywność zawodowa ludności w naszym regionie wzrosła, a opisujący ją wskaźnik zwiększył się o 1,9 p. proc. (w skali kraju wzrósł o 0,7 p. proc.). W analizowanym okresie w województwie podlaskim wyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej zanotowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (62,9% wobec 49,7%).

*Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:*

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące prace nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Zbiorowość pracujących w IV kwartale 2013 r. liczyła 477 tys. i zwiększyła się o 19 tys. (tj. o 4,1%) w stosunku do zanotowanej przed rokiem. W porównaniu z IV kwartałem 2010 r. odnotowano jej niewielkie zmniejszenie. Liczebność populacji pracujących mężczyzn w skali roku uległa zwiększeniu, natomiast zmniejszyła się w odniesieniu do IV kwartału 2010 r. Liczba pracujących kobiet wzrosła zarówno w ujęciu rocznym, jak i w porównaniu z zanotowaną w analogicznym okresie 2010 r. W analizowanym okresie w populacji pracujących mniejszy odsetek stanowiły kobiety (46,8%).

Wyk. 23. **Struktura pracujących według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale**

W strukturze pracujących według wieku w IV kwartale 2013 r. najmniej liczne były skrajne grupy wiekowe, tj. osoby w wieku 15–24 lata oraz powyżej 54 roku życia, których udział wynosił odpowiednio 6,7% oraz 14,5%. Odsetek pracujących z pozostałych trzech przedziałów wiekowych kształtował się na poziomie od 24,7% w przypadku osób w wieku 45–54 lata do 27,5% dla osób w wieku 25–34 lata.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie podlaskim ukształtował się na poziomie 50,8% i był o 0,2 p. proc. wyższy od średniego w kraju. W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego jego wartość wzrosła o 0,5 p. proc. (w skali kraju zwiększył się o 0,2 p. proc.). Wzrost ten dotyczył tylko kobiet (o 1,1 p. proc.), w przypadku mężczyzn wskaźnik zatrudnienia utrzymał się na niezmiennym poziomie. W odniesieniu do ostatniego kwartału 2010 r. w regionie odnotowano wzrost omawianego wskaźnika o 1,5 p. proc. (w kraju wzrost wyniósł 0,4 p. proc.). Wśród kobiet zwiększył się on o 2,6 p. proc., a w przypadku mężczyzn – o 0,8 p. proc.

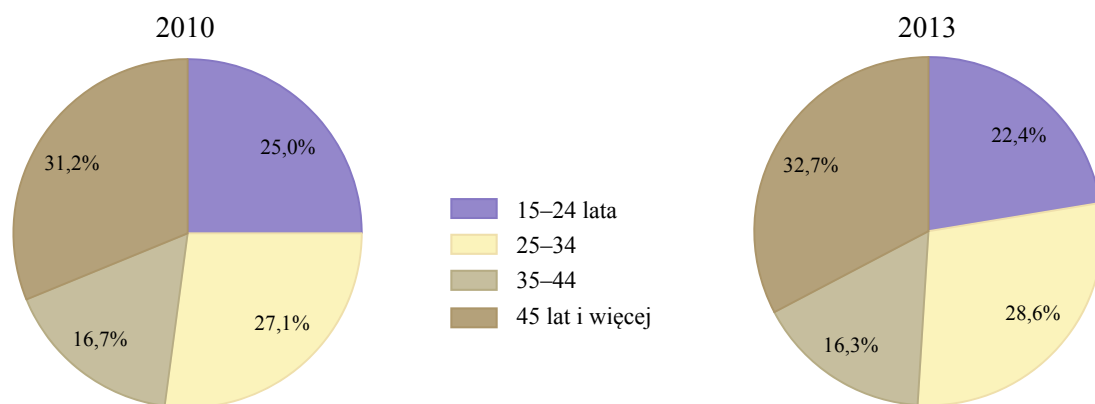
Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

W IV kwartale 2013 r. liczba bezrobotnych w województwie podlaskim wyniosła 49 tys. osób i utrzymała się na poziomie zbliżonym do zanotowanego w ostatnich kwartałach lat 2012 i 2010. W skali roku zaobserwowano niewielkie zmniejszenie populacji bezrobotnych kobiet, natomiast w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. liczebność tej grupy nie zmieniła się. Liczebność bezrobotnych mężczyzn utrzymała się na poziomie zbliżonym do zanotowanego rok i trzy lata wcześniej. W IV kwartale 2013 r. wśród osób bezrobotnych przeważali mężczyźni, którzy stanowili 55,1% omawianej populacji.

Bezrobotni to osoby w wieku 15–74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

W analizowanym okresie wśród bezrobotnych najliczniejszą zbiorowość tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 45 lat i więcej (32,7% ogółu bezrobotnych). Najmniejsza zbiorowość obejmowała osoby 35–44 letnie (16,3%).

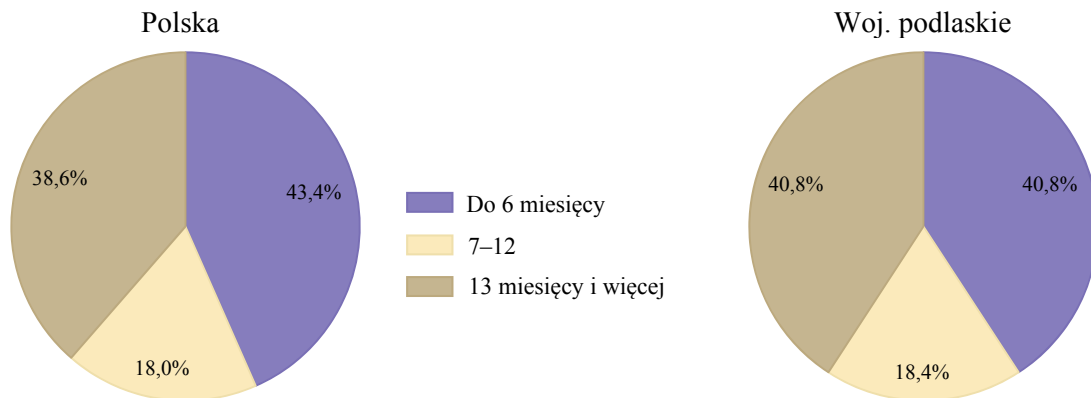
Wyk. 24. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie podlaskim w IV kwartale**

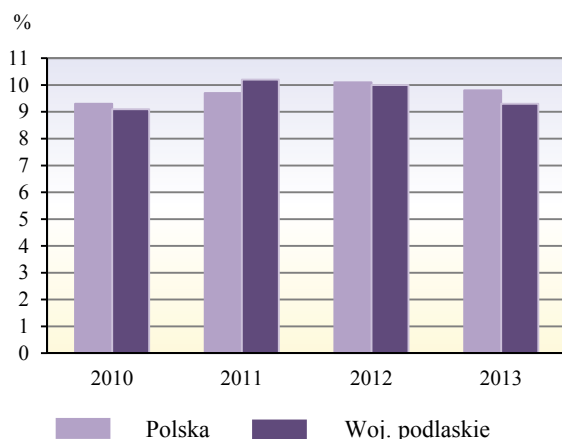
Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2013 r. w województwie podlaskim wyniósł 12,9 miesiąca (w kraju – 12,2 miesiąca). Na przestrzeni roku okres ten uległ wydłużeniu o 0,8 miesiąca (w Polsce wydłużył się o 0,5 miesiąca), a w odniesieniu do ostatniego kwartału 2010 r. wydłużył się o 1,1 miesiąca (w kraju – o 2,0 miesiąca).

Wyk. 25. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2013 r.**

W analizowanym okresie w regionie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) ukształtowała się na poziomie 20 tys. i stanowiła 40,8% ogółu bezrobotnych (wobec 32,7% rok wcześniej i 35,4% w IV kwartale 2010 r.). W kraju w IV kwartale 2013 r. odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 38,6% i w skali roku zwiększył się o 2,9 p. proc., a w porównaniu z zanotowanym w analogicznym okresie 2010 r. jego wartość wzrosła o 9,2 p. proc.

Wyk. 26. **Stopa bezrobocia w IV kwartale**

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2013 r. w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 9,3% i była o 0,5 p. proc. niższa od wskaźnika ogólnokrajowego. Na przestrzeni roku w regionie obniżyła się ona o 0,7 p. proc., natomiast w kraju – o 0,3 p. proc. W odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. odnotowano jej wzrost o 0,2 p. proc.

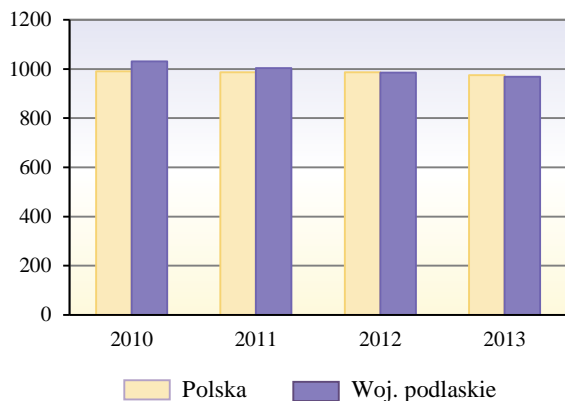
Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

(w kraju – o 0,5 p. proc.). W IV kwartale 2013 r. w województwie analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn wyniósł 9,6%, a wśród kobiet – 9,0%.

W IV kwartale 2013 r. zbiorowość biernych zawodowo w województwie liczyła 413 tys. osób i stanowiła 44,0% ogółu mieszkańców w wieku 15 lat i więcej (w kraju 43,9%). Na przestrzeni roku liczba nieaktywnych zawodowo w regionie zwiększyła się o 3,3%, a w stosunku do analogicznego okresu

2010 r. była o 7,6% niższa. W skali kraju w omawianym okresie liczebność analizowanej populacji zmniejszyła się odpowiednio o 0,3% i 1,5%. W IV kwartale 2013 r. zdecydowaną większość (59,8%) zbiorowości osób nieaktywnych zawodowo w regionie tworzyły kobiety.

Wyk. 27. **Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących w IV kwartale**

W IV kwartale 2013 r. w województwie podlaskim na 1000 pracujących przypadło 969 osób bezrobotnych i biernych zawodowo (w kraju 975 osób). Zarówno w analogicznym okresie poprzedniego roku, jak i w ostatnim kwartale 2010 r. sytuacja była mniej korzystna; wówczas na 1000 pracujących przypadło odpowiednio 985 i 1031 osób bezrobotnych i biernych zawodowo.

Dane z zakresu rynku pracy w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
  - „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podlaskim”,
  - „Popyt na pracę w województwie podlaskim”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. zwiększyło się w ujęciu rocznym, ale w nieco mniejszym stopniu niż rok wcześniej. W kolejnych kwartalnych okresach narastających jego wzrost w skali roku był coraz wyższy. W porównaniu z 2012 r. zmniejszył się czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw, a wzrosło średnie wynagrodzenie za godzinę pracy.

Tabl. 9. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw**

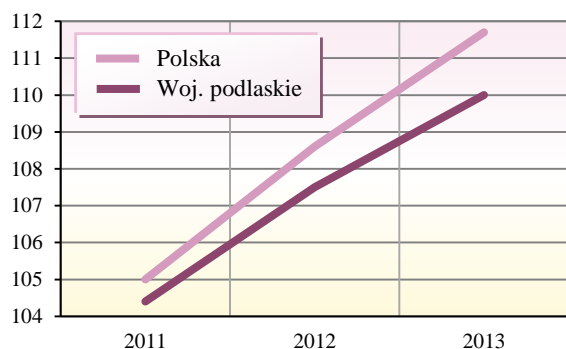
Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w złotych		2010 = 100	2012 = 100	
Polska	3434,62	3728,36	3837,20	111,7	102,9
Woj. podlaskie	2896,16	3115,44	3186,58	110,0	102,3
M. Białystok	3014,50	3116,93	3171,32	105,2	101,7

W 2013 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3186,58 zł i było o 2,3% wyższe niż w roku poprzednim (wobec wzrostu w 2012 r. odpowiednio o 3,0%). W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 3837,20 zł i zwiększyło się o 2,9% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem (przy wzroście w 2012 r. odpowiednio o 3,4%).

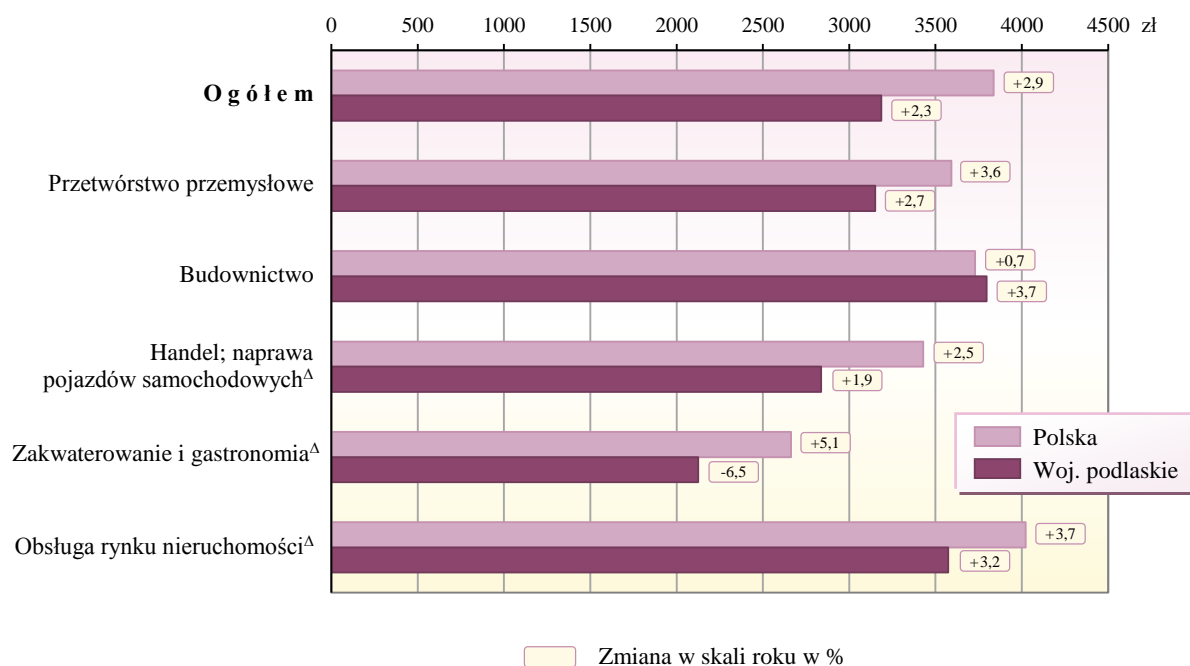
***Przeciętne wynagrodzenie brutto** to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.*

Wyk. 28. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Przeciętne miesięczne 2010 = 100

W stosunku do poprzedniego roku wzrost wynagrodzeń wystąpił w większości sekcji sektora przedsiębiorstw w regionie, przy czym najwyższy stwierdzono w wytwarzaniu i zaopatrzeniu w energię, elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7,0%) oraz budownictwie (o 3,7%), natomiast spadek wynagrodzeń zaobserwowano m.in. w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (o 6,5%), a także transport i gospodarka magazynowa (o 2,2%).

Wyk. 29. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ogółem i w wybranych sekcjach PKD 2007 w 2013 r.**Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim**

Sekcje	2012				2013				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
Ogółem	106,8	104,5	103,7	103,0	100,8	101,8	102,2	102,3	3186,58
w tym:									
Przemysł	106,2	104,9	105,2	103,9	100,9	102,1	102,3	102,9	3223,99
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	106,2	105,3	105,8	104,4	100,6	101,7	101,9	102,7	3151,25
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	109,2	103,4	103,8	103,4	104,3	108,6	108,1	107,0	4794,80
Budownictwo	108,4	101,0	98,4	98,2	99,6	102,0	104,0	103,7	3796,18
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	104,0	103,5	103,6	103,8	102,3	102,3	102,0	101,9	2837,98
Transport i gospodarka magazynowa	107,8	103,7	102,3	103,8	102,3	104,1	102,4	97,8	2907,71
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	113,5	109,8	110,4	108,8	95,5	94,3	93,6	93,5	2124,82
Informacja i komunikacja	101,8	100,7	100,5	101,5	105,2	105,6	106,7	103,5	4394,06
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	106,8	104,3	103,2	103,9	102,2	102,8	103,7	103,2	3573,17
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	106,9	107,1	105,1	104,7	100,9	101,6	101,4	101,1	1908,87

W omawianym roku najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz informacja i komunikacja. Przekroczyły one odpowiednio o 50,5% i 37,9% średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Najniższe wynagrodzenia zaobserwowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej oraz zakwaterowaniu i gastronomii i były one odpowiednio o 40,1% i 33,3% mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w regionie.

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie podlaskim w 2013 r. przepracowali łącznie 172,3 mln godz., tj. o 2,9% mniej niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe – 73,6 mln (42,7% ogólnej ich liczby) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 40,8 mln (23,7%), zaś najmniej w informacji i komunikacji – 1,8 mln (1,0%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 2,7 mln (1,6%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2013 r. wyniósł 148 godzin (rok wcześniej – 149 godzin).

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w tym okresie ukształtowało się na poziomie 21,59 zł, i w porównaniu z 2012 r. wzrosło o 3,4%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę otrzymali zatrudnieni w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (33,62 zł), a najniższe – w administrowaniu i działalności wspierającej (13,52 zł).

Dane z zakresu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W 2013 r. utrzymał się spadek przeciętnej liczby emerytów i rencistów w ujęciu rocznym. Liczba świadczeniobiorców systematycznie zmniejszała się w kolejnych okresach narastających omawianego roku. Na kierunek zmian zachodzących w całej populacji emerytów i rencistów w skali roku miała wpływ malejąca zbiorowość zarówno osób pobierających świadczenia z ZUS, jak i rolników indywidualnych.

W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane rolnikom indywidualnym niż realizowane przez ZUS.

W 2013 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 260,3 tys. osób i była niższa zarówno od zanotowanej przed rokiem (o 3,8 tys. osób, tj. o 1,4%), jak i w 2010 r. (o 16,0 tys. osób, tj. o 5,8%).

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2012	2013		
	w liczbach bezwzględnych		2010 = 100	2012 = 100	
POLSKA^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.:					
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	7491,4	7350,7	7307,0	97,5	99,4
rolników indywidualnych	1374,7	1285,7	1245,7	90,6	96,9
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1588,95	1759,85	1855,52	116,8	105,4
w tym emerytura	1698,35	1872,32	1970,39	116,0	105,2
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	1054,61	1121,52	117,5	106,3
w tym emerytura	996,18	1097,75	1153,87	115,8	105,1
WOJ. PODLASKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	276,3	264,1	260,3	94,2	98,6
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	178,3	171,8	170,5	95,6	99,2
rolników indywidualnych	98,0	92,3	89,8	91,7	97,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1441,83	1594,42	1682,71	116,7	105,5
w tym emerytura	1525,45	1680,90	1770,49	116,1	105,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	918,86	1020,19	1086,69	118,3	106,5
w tym emerytura	942,93	1046,55	1103,29	117,0	105,4

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W 2013 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 2,3% i utrzymał się na poziomie sprzed roku, natomiast świadczeniobiorcy KRUS, podobnie jak rok wcześniej, stanowili 7,2% całej ich populacji w kraju.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

W 2013 r. emerytury i renty z ZUS w województwie podlaskim otrzymywało 170,5 tys. osób, tj. mniej niż przed rokiem oraz przed trzema laty (odpowiednio o 0,8% i 4,4%). W latach 2011–2013 liczba świadczeniobiorców ZUS systematycznie malała, przy czym tempo spadku w ostatnim roku było wolniejsze niż w 2011 r. i 2012 r. (odpowiednio o 1,1 p. proc. i 1,0 p. proc.). Na kierunek zmian

zachodzących w 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, największy wpływ miała malejąca zbiorowość rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (zmniejszenie o 4,3%). Spadła również liczba osób pobierających renty rodzinne (o 0,3%), przy czym w przypadku tej grupy odnotowano zmianę tendencji obserwowanej w ostatnich latach. Po raz kolejny zmalała także przeciętna liczba emerytów (o 0,2%). W 2013 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (71,8% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (13,1%).

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie podlaskim

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. ...	265,3	264,9	264,5	264,1	262,0	261,5	260,9	260,3
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	97,1	97,1	97,5	97,8	98,8	98,7	98,6	98,6
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	172,1	172,0	171,9	171,8	171,2	171,0	170,8	170,5
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	97,0	97,1	97,7	98,2	99,5	99,5	99,3	99,2
rolników indywidualnych	93,2	92,9	92,6	92,3	90,8	90,5	90,1	89,8
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	97,1	97,1	97,1	97,2	97,4	97,3	97,3	97,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1551,68	1579,30	1588,69	1594,42	1644,96	1667,06	1676,09	1682,71
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	104,5	105,1	105,4	105,5	106,0	105,6	105,5	105,5
rolników indywidualnych	982,03	1007,56	1015,98	1020,19	1060,69	1077,52	1083,53	1086,69
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	104,9	106,5	107,0	107,3	108,0	106,9	106,6	106,5

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

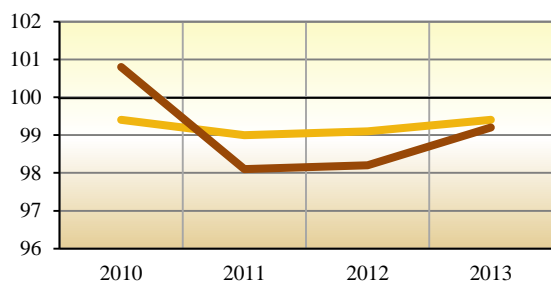
Na przestrzeni ostatnich trzech lat nieco odmiennie kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych – w przypadku wszystkich kategorii świadczeniobiorców do 2012 r. notowano systematyczne zmniejszanie zbiorowości w porównaniu z rokiem poprzednim.

W ostatnim roku odnotowano załamanie obserwowanej tendencji w przypadku grupy otrzymującej renty z tytułu niezdolności do pracy. W 2013 r. emerytury i renty rolnicze pobierało 89,8 tys. osób, czyli o 2,7% mniej niż przed rokiem i o 8,3% mniej w stosunku do 2010 r. W ciągu ostatniego roku największy spadek (o 3,2%) zaobserwowano wśród osób otrzymujących emerytury, w niewielkim stopniu zmalała zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych – o 0,4%, natomiast liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy utrzymała się na prawie takim samym poziomie jak rok wcześniej (wzrost o 4 osoby). Świadczeniobiorcy KRUS charakteryzowali się również nieco odmienną strukturą. Podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, dominowali emeryci, przy czym ich odsetek wyniósł aż 82,9%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 3,5% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

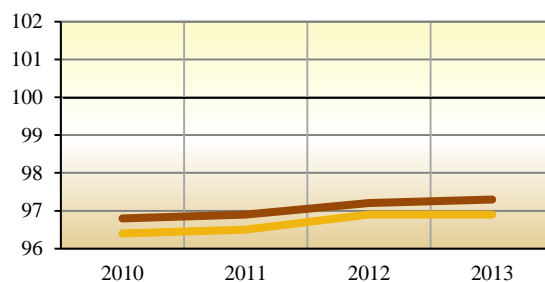
Wyk. 30. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**

Rok poprzedni = 100

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS

Rolników indywidualnych

— Polska — Woj. podlaskie

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

Świadczenia emerytalno-rentowe pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 1086,69 zł i na przestrzeni roku zwiększyło się o 6,5% (w kraju nastąpił wzrost o 6,3%).

W regionie w 2013 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1682,71 zł i była o 5,5% większa niż przed rokiem. W skali kraju w analizowanym okresie odnotowano wzrost o 5,4%. To samo świadczenie pobe-

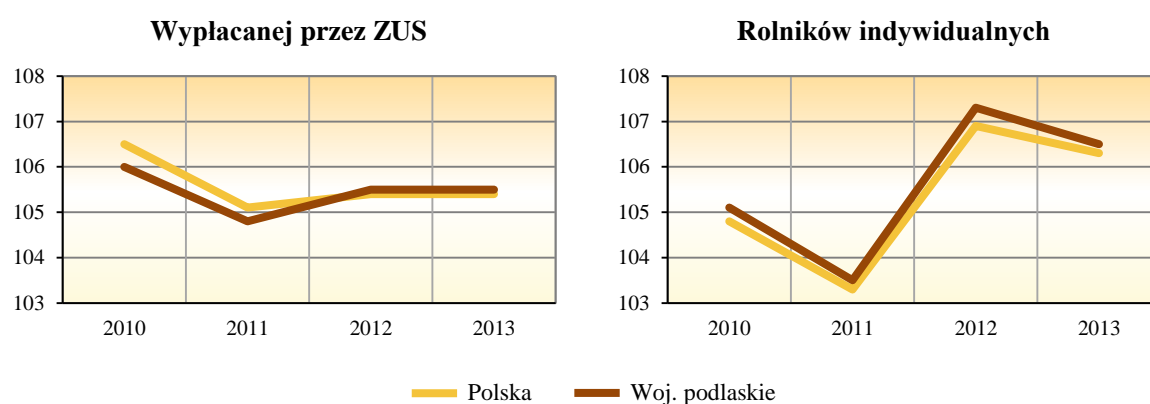
Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. W 2013 r., podobnie jak rok wcześniej, w większym stopniu zwiększyła się przeciętna emerytura i renta wypłacana przez KRUS niż analogiczne świadczenie z ZUS, a różnica wyniosła 1,0 p. proc. w województwie i 0,9 p. proc. w kraju. Rozpatrując zaś poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w zakresie wypłat ZUS w ciągu ostatniego roku odnotowano w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy – w województwie o 5,8%, a w kraju o 5,6%. Podobnie kształtowała się sytuacja w przypadku świadczeń wypłacanych rolnikom indywidualnym, przy czym w wyżej wymienionej kategorii stwierdzono wzrost odpowiednio o 16,1% w regionie oraz 14,5% w Polsce.

Wyk. 31. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**

Rok poprzedni = 100

W 2013 r. wysokość świadczeń w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej. Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS województwo po raz kolejny plasowało się na dwunastym miejscu w kraju. W omawianym roku, podobnie jak w ciągu ostatnich kilku lat, analogiczne świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych, było jednym z najniższych w Polsce (w 2013 r. województwo zajmowało pod tym względem czternastą pozycję, przed województwami małopolskim i mazowieckim). W przypadku wypłat realizowanych przez KRUS odnotowano jednak mniejsze odchylenia od średniej krajowej w poszczególnych kategoriach świadczeń (renty rodzinne były o 0,5% wyższe od przeciętnych w kraju, a renty z tytułu niezdolności do pracy oraz emerytury – niższe odpowiednio o 0,4% i 4,4%) w porównaniu z wypłatami z ZUS (gdzie renty z tytułu niezdolności do pracy były o 5,8% niższe od średnich krajowych, emerytury – o 10,1%, a renty rodzinne – o 12,0%).

Dane z zakresu świadczeń społecznych w województwie podlaskim znajdują się w publikacji pt. „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” udostępnionej na stronie internetowej Urzędu, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

CENY

W 2013 r. wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w ujęciu rocznym był niższy od zanotowanego w poprzednim roku. W porównaniu z 2012 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim wzrosły w mniejszym stopniu niż w skali kraju. Podobnie jak w Polsce, w analizowanym okresie zanotowano wzrost cen większości grup towarów i usług, natomiast obniżyły się ceny odzieży i obuwia oraz towarów i usług związanych z transportem i edukacją.

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

W 2013 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim wzrosły w ujęciu rocznym w mniejszym stopniu niż w poprzednim roku (o 0,6% wobec 3,7%). Najbardziej zdrożały napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 2,4%), towary i usługi związane z mieszkaniem (o 2,0%) oraz żywność i napoje bezalkoholowe (o 1,4%). Tańsze niż przed rokiem

były odzież i obuwie (o 4,0%), towary i usługi związane z transportem (o 1,8%) oraz edukacją (o 0,1%). Podobne tendencje obserwowano w kraju, gdzie wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych ujęciu rocznym wyniósł 0,9% (wobec 3,7% w poprzednim roku), a najbardziej zdrożały napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 3,5%), towary i usługi związane z rekreacją i kulturą (o 2,8%) oraz żywność i napoje bezalkoholowe (o 2,0%).

Tabl. 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

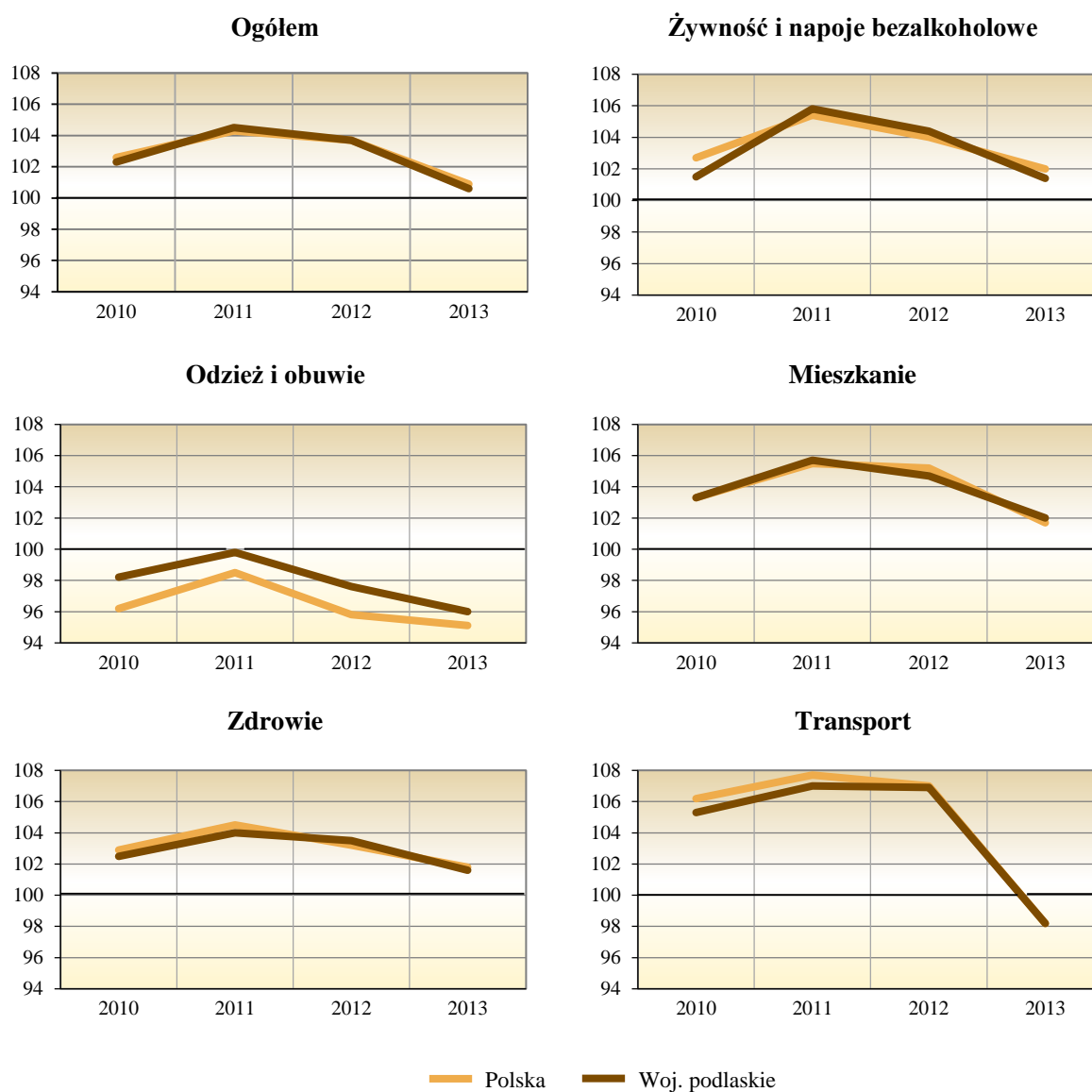
Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	103,7	100,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	104,3	102,0
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	104,1	103,5
Odzież i obuwie	96,2	95,8	95,1
Mieszkanie	103,3	105,2	101,7
Zdrowie	102,9	103,2	101,8
Transport	106,2	107,0	98,2
Rekreacja i kultura	99,7	101,1	102,8
Edukacja	102,7	104,2	99,7

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
WOJ. PODLASKIE			
Ogółem	102,3	103,7	100,6
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,5	104,4	101,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	104,5	103,1	102,4
Odzież i obuwie	98,2	97,6	96,0
Mieszkanie	103,3	104,7	102,0
Zdrowie	102,5	103,5	101,6
Transport	105,3	106,9	98,2
Rekreacja i kultura	100,6	101,4	100,7
Edukacja	101,8	105,3	99,9

Wyk. 32. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

Rok poprzedni = 100

W 2013 r. największy wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego wystąpił w I kwartale i wyniósł 1,0%, a najbardziej wzrosły wówczas ceny towarów i usług związanych z edukacją (o 3,6%). W pozostałych kwartałach omawianego roku wzrost cen towarów i usług w ujęciu rocznym kształtował się na poziomie od 0,7% (w III kwartale) do 0,2% (w II kwartale). Ceny większości grup towarów i usług w poszczególnych kwartałach 2013 r. były wyższe niż rok wcześniej. Wyjątek stanowiły ceny odzieży i obuwia, towarów i usług związanych z transportem, a także w zakresie rekreacji i kultury w I kwartale oraz edukacji w IV kwartale omawianego roku, które były niższe niż rok wcześniej.

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim**

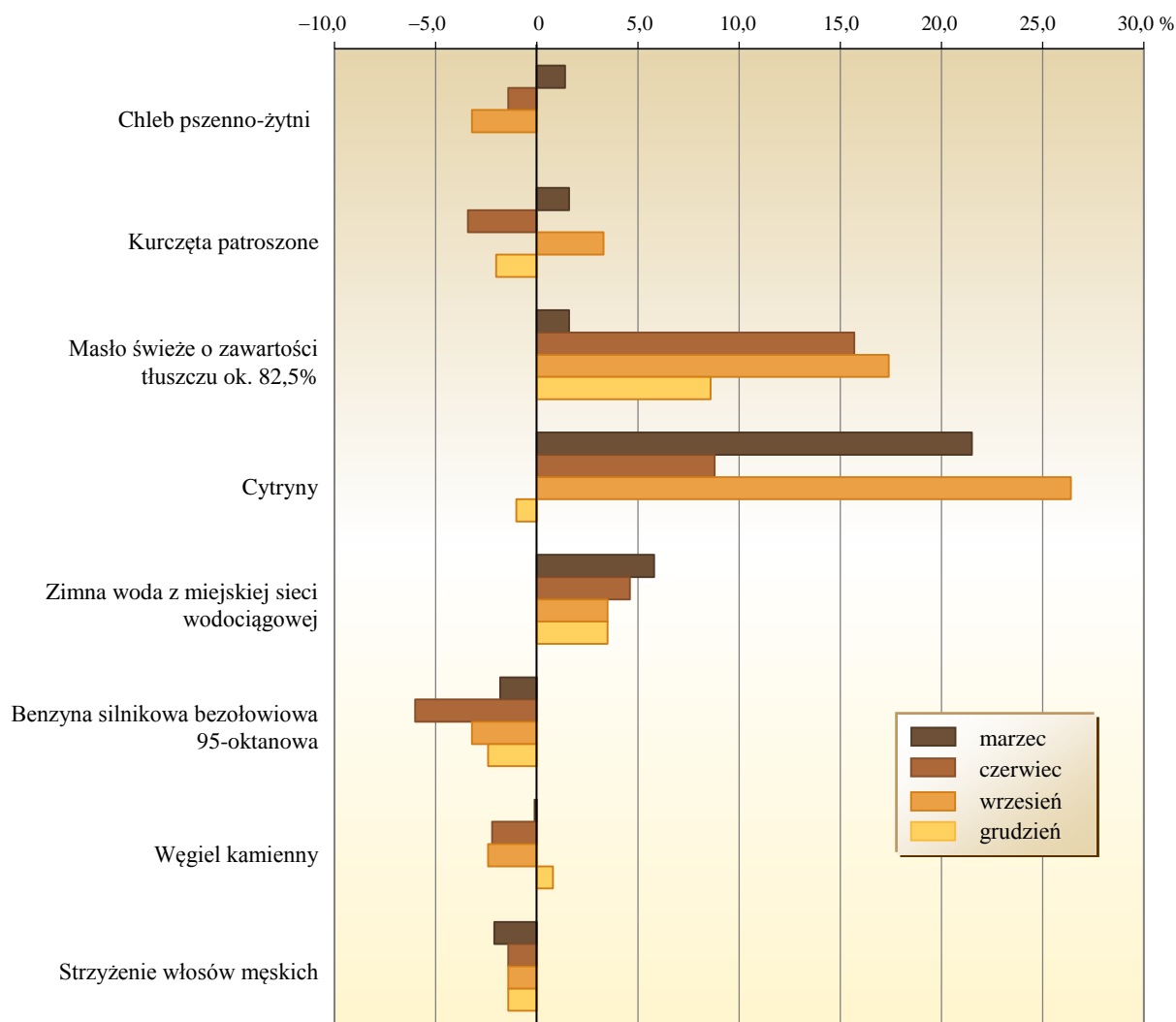
Wyszczególnienie	2012				2013			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	104,4	104,1	103,8	102,7	101,0	100,2	100,7	100,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	104,8	104,1	105,0	103,8	101,9	100,7	101,8	101,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	104,0	103,8	102,4	102,3	101,9	102,4	102,8	102,6
Odzież i obuwie	98,9	97,5	97,2	97,0	96,1	96,2	95,8	96,0
Mieszkanie	104,9	105,3	104,5	103,9	102,2	101,4	102,4	102,0
Zdrowie	104,4	104,0	103,8	101,6	102,2	101,9	101,5	100,7
Transport	109,9	108,4	106,6	103,2	99,2	96,8	98,4	98,3
Rekreacja i kultura	102,1	101,3	101,5	100,8	99,1	101,1	101,0	101,7
Edukacja	106,7	106,8	105,6	102,3	103,6	103,6	100,3	92,4

W grudniu 2013 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, ceny detaliczne artykułów żywnościowych uległy różnokierunkowym zmianom. Znacznie zdrożały ziemniaki (o 69,2%) i cebula (o 39,5%). Więcej niż przed rokiem kosztowały także: mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane (o 13,5%), masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% (o 8,6%) oraz sok jabłkowy (o 3,8%) i szynka wieprzowa gotowana (o 3,4%). Mniej niż rok wcześniej konsumenci płacili za cukier biały kryształ (o 19,8%), mięso wieprzowe z kością, schab środkowy (o 3,1%) oraz kurczęta patroszone (o 2,0%). W ujęciu rocznym nie zmieniły się ceny chleba pszenno-żytniego.

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. trzy razy w miesiącu).

Mniejszym zmianom w skali roku uległy ceny artykułów nieżywnościowych i usług niekonsumpcyjnych. Najwyższy wzrost zanotowano w przypadku biletu do kina (o 18,9%) i wizyty u lekarza specjalisty (o 8,3%). Zwiększyły się również opłaty związane z dostawą ciepłej i zimnej wody z miejskiej sieci wodociągowej (odpowiednio o 6,3% i o 3,5%). Więcej niż w analogicznym okresie 2012 r. należało zapłacić za półbuty skórzane męskie na podeszwie nieskórzanej (o 5,0%) oraz bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy (o 0,9%). Tańsze niż przed rokiem były natomiast proszek do prania (o 4,7%), benzyna silnikowa bezołowiowa 95-oktanowa (o 2,4%) oraz garnitur męski 2-częściowy, z elanowej (o 1,7%).

Wyk. 33. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie podlaskim w 2013 r.**

Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	
	w złotych			XII 2012 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,25	2,22	98,7
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	15,96	15,51	97,2
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	7,18	6,94	96,7
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,65	23,88	24,51	102,6
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,67	2,73	2,93	107,3
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,27	4,29	4,74	110,5
Cebula – za 1 kg	2,25	1,48	2,16	145,9
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	0,91	1,52	167,0

Tabl. 15. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	
	w złotych			XII 2012 = =100
POLSKA (dok.)				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	3,93	3,17	80,7
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,82	3,79	99,2
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowejny – za 1 kpl.	467,17	476,09	479,09	100,6
Półbuty skórzane męskie na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	164,09	180,58	185,13	102,5
Proszek do prania – za 400 g	4,43	4,60	4,55	98,9
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	19,83	20,90	105,4
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	79,90	83,97	105,1
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy.....	2,23	2,64	2,73	103,4
Bilet do kina	15,23	16,68	17,30	103,7
WOJ. PODLASKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,88	2,15	2,15	100,0
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,83	16,37	15,87	96,9
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,79	7,08	6,94	98,0
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	20,47	24,41	25,24	103,4
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,80	2,59	2,94	113,5
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,28	4,41	4,79	108,6
Cebula – za 1 kg	2,15	1,29	1,80	139,5
Ziemiaki – za 1 kg	1,31	0,91	1,54	169,2
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,93	3,73	2,99	80,2
Sok jabłkowy – za 1 l	3,79	3,65	3,79	103,8
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowejny – za 1 kpl.	398,33	441,00	433,56	98,3
Półbuty skórzane męskie na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	147,05	169,45	177,99	105,0
Proszek do prania – za 400 g	4,11	4,64	4,42	95,3
Ciepła woda – za 1 m ³	15,75	17,58	18,69	106,3
Wizyta u lekarza specjalisty	68,00	72,00	78,00	108,3
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy.....	2,03	2,29	2,31	100,9
Bilet do kina	13,43	15,00	17,83	118,9

Dane z zakresu cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*

ROLNICTWO

WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Siewy zbóż ozimych jesienią 2012 r. przeprowadzono na ogół w optymalnych terminach agrotechnicznych. Dobre warunki termiczne i wilgotnościowe w październiku sprzyjały wschodom, wzrostowi i rozwojowi ozimin. Utrzymująca się w listopadzie wysoka, jak na tę porę roku, temperatura powietrza podtrzymywała wegetację roślin, a występujące okresowo wahania dobowe temperatury sprzyjały ich hartowaniu. Ochłodzenie, które nastąpiło na początku grudnia spowodowało zahamowanie procesów życiowych roślin. Notowane spadki temperatury przy gruncie dochodzące w grudniu do minus 25°C, w styczniu do minus 30°C, a w lutym i marcu do minus 15°C, dzięki zalegającej dość grubej pokrywie śnieżnej, nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby na wysokości węzła krzewienia i nie uszkodziły ozimin.

Rozpoczęcie wegetacji roślin ozimych nastąpiło dopiero w drugiej dekadzie kwietnia. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby w tym okresie zabezpieczało zapotrzebowanie roślin na wodę. Ciepłe pierwsze dwie dekady maja przyczyniły się do znaczącego przyspieszenia tempa wzrostu i rozwoju roślin. W wyniku napływu mas chłodnego powietrza, w trzeciej dekadzie nastąpiło spowolnienie wzrostu roślin, a notowane obfite, miejscami ulewne deszcze o charakterze burzowym spowodowały podtopienia, nadmierne uwilgotnienie gleby, utrudnienie właściwej pielęgnacji plantacji roślin okopowych, a także brak możliwości zastosowania ochrony przed chorobami i szkodnikami. Ulewne deszcze połączone z burzami i silnym wiatrem utrzymały się do połowy czerwca, ale wysoka temperatura powietrza sprzyjała dojrzewaniu zbóż.

W drugiej połowie lipca obserwowano brak opadów i wysokie temperatury powietrza, co było bardzo niekorzystne dla ziemniaków i spowodowało redukcję plonowania wielu odmian, ale wpłynęło na przyspieszenie żniw. Przystąpiono do nich w trzeciej dekadzie lipca i prowadzono na ogół w sprzyjających warunkach pogodowych, a zebrane ziarno było suche i dobrej jakości. Od trzeciej dekady sierpnia warunki wegetacji uległy poprawie, ale na krótko, ponieważ na początku września nadmierne opady spowodowały ponownie podtopienia pól, przerwały wykopki ziemniaków i zbiór kolejnego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami			
zbożowymi	34,9	34,6	35,9
rzepak i rzepik	23,6	25,9	28,1 ^a
ziemniaki	211	242	210 ^a
buraki cukrowe	483	582	547 ^a

^a Dane wstępne.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA (dok.)			
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	38,8 ^{b*}	38,6*	40,7
trzoda chlewna	102,8 ^{b*}	77,4 ^{c*}	77,5 ^c
owce	1,8 ^{b*}	1,8	1,7
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1043,3 ^{b*}	757,7*	857,0
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy ^d za 1 dt	59,84	89,34	79,67
ziarno żyta ^d za 1 dt	42,12	74,23	55,36
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	44,97	64,45
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	6,40	6,20
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	5,40	5,39
mleko krowie za 1 l	1,07	1,20	1,36
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	94,65	97,50
ziarno żyta za 1 dt	48,58	80,85	72,89
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	60,79	100,22
prosię na chów za 1 szt.	130,20	173,57	169,56
WOJ. PODLASKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	29,1	28,9	28,6
rzepak i rzepik	23,9	28,0	31,6 ^a
ziemniaki	203	210	190 ^a
buraki cukrowe	472	443	–
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu):			
bydło	83,2 ^{b*}	85,6	89,9
trzoda chlewna	52,4 ^{b*}	34,2 ^c	33,0 ^c
owce	2,1 ^b	2,0	2,0
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	706,7 ^{b*}	369,2	471,6
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy ^d za 1 dt	63,48	89,44	81,81
ziarno żyta ^d za 1 dt	43,33	71,56	54,45
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	69,61	40,36	50,00
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,43	6,30	5,96
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,82	5,38	5,28
mleko krowie za 1 l	1,16	1,27	1,43
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	61,37	95,38	92,13
ziarno żyta za 1 dt	41,63	75,58	64,30
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	92,43	56,58	87,43
prosię na chów za 1 szt.	132,74	171,74	176,10

a Dane wstępne. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Stan w końcu lipca. d Bez ziarna siewnego.

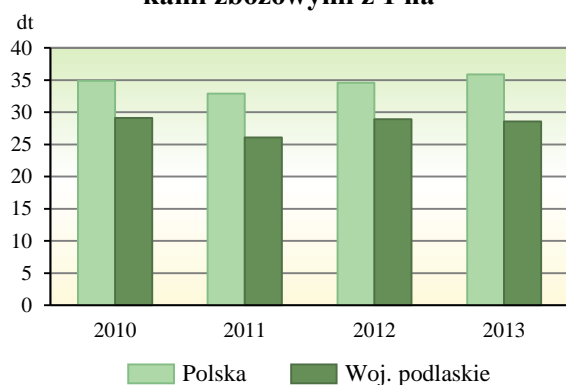

▪ PRODUKCJA ROŚLINNA¹

W 2013 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, uzyskano niższe zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, co było wynikiem zarówno ograniczenia powierzchni ich uprawy, jak i mniejszych plonów. Zwiększenie areалу uprawy ziemniaków oraz rzepaku i rzepiku, a także wydajności z jednostki powierzchni w przypadku rzepaku i rzepiku zdecydowało natomiast o wyższej niż przed rokiem produkcji tych ziemiołódów.

Powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. w województwie podlaskim wyniosła 407,8 tys. ha i była mniejsza o 7,1% w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej i o 9,5% niż w 2010 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2013 r. osiągnęły poziom 28,6 dt z ha i zmniejszyły się w stosunku do uzyskanych w roku poprzednim i 2010 odpowiednio o 1,0% i 1,7%, a w odniesieniu do średnich plonów w kraju były o 20,3% niższe. W omawianym roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w regionie oszacowano na 1166,1 tys. ton, czyli o 7,9% mniej niż przed rokiem i o 11,0% mniej niż w 2010 r.

Wyk. 34. **Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha**

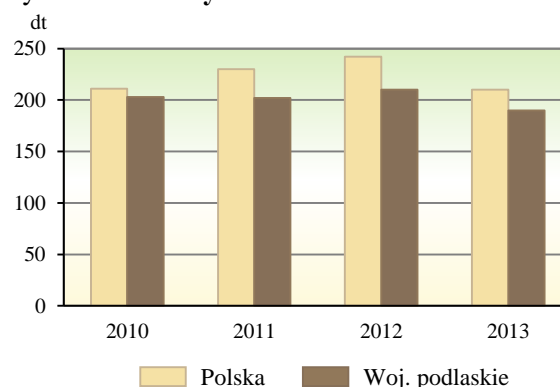

w województwie w 2013 r. oszacowano na 29,3 tys. ton i były one wyższe o 30,0% od uzyskanych przed rokiem i o 47,3% od notowanych w 2010 r.

Pod uprawę ziemniaków w województwie podlaskim przeznaczono w 2013 r. 24,0 tys. ha, czyli powierzchnię większą o 88,9% niż rok wcześniej i o 32,2% niż w 2010 r. W omawianym roku z 1 ha zebrano 190 dt ziemniaków, czyli mniej niż rok i 3 lata wcześniej odpowiednio o 9,5% i 6,4%. Plony uzyskane w województwie podlaskim były o 9,5% niższe od średnich w kraju. Produkcja ziemniaków w regionie w 2013 r. wyniosła 456,7 tys. ton i na skutek zwiększenia powierzchni uprawy wzrosła o 71,2% w stosunku do zbiorów z poprzedniego roku i o 24,0% w porównaniu z 2010 r.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2013 r. w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 9,3 tys. ha i w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim zwiększyła się o 15,1%, a w stosunku do 2010 r. – o 11,4%. W omawianym roku plony wyniosły 31,6 dt z ha i były wyższe od średnich w kraju o 12,5%. W porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej i w 2010 r. zwiększyły się one odpowiednio o 12,9% i 32,2%. Zbiory rzepaku i rzepiku

Wyk. 35. **Plony ziemniaków z 1 ha**

¹ Informacje dotyczące powierzchni uprawy, plonów i zbiorów rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków w 2013 r. opracowano na podstawie danych wstępnych.

POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

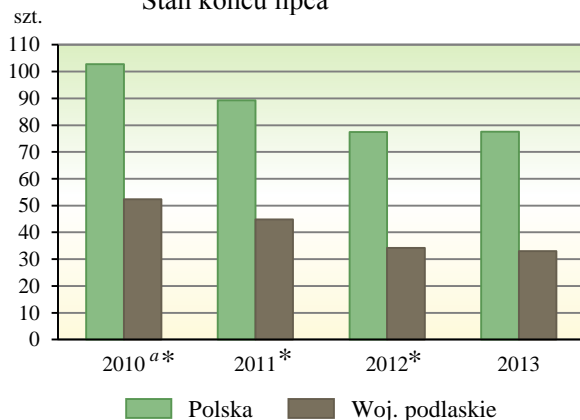
W 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, nastąpił wzrost pogłowia bydła i drobiu, natomiast zmniejszyła się liczebność stada trzody chlewnej i owiec.

Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w kwietniu według stanu w końcu marca, w sierpniu według stanu w końcu lipca i w grudniu według stanu w końcu listopada, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

W analizowanym roku w ogólnym pogłowiu bydła 469,4 tys. szt., tj. 49,1% stanowiły krowy, w tym 95,6% to krowy mleczne (dla Polski odsetki te wyniosły odpowiednio 43,2% i 93,3%). Duży udział krów mlecznych w stadzie bydła w regionie świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję mleka.

Warto zaznaczyć, że w czerwcu 2013 r. w województwie podlaskim obsada bydła na 100 ha użytków rolnych wyniosła 89,9 szt. i była najwyższa w kraju.

Wyk. 37. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**
Stan końca lipca

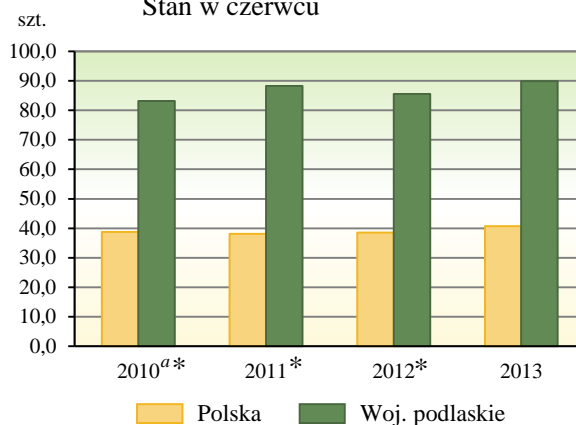

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010 według stanu w czerwcu.

W czerwcu 2013 r. pogłowiu bydła w województwie podlaskim ukształtowało się na poziomie 956,6 tys. szt. i stanowiło 16,3% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do stanu sprzed roku jego liczebność zwiększyła się o 3,1% (w Polsce wzrosła o 1,4%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. odnotowano wzrost o 8,8% (w kraju – o 1,7%).

Wyk. 36. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**

Stan w czerwcu

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Pogłowiu trzody chlewnej w województwie podlaskim w końcu lipca 2013 r. ukształtowało się na poziomie 350,8 tys. szt. (w tym 31,8 tys. szt., tj. 9,1% stanowiły lochy). Udział regionu w ogólnokrajowym pogłowiu świń wyniósł 3,1%. W odniesieniu do stanu zanotowanego w analogicznym okresie 2012 r. wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 5,4% (w Polsce – o 3,6%). W porównaniu z 2010 r. spadek pogłowia był większy i wyniósł 36,6% (w kraju – 26,9%).

W czerwcu 2013 r. stado owiec liczyło 21,1 tys. szt., co stanowiło 8,4% pogłowia krajowego. W porównaniu z analogicznym okresem 2012 r. jego stan zmniejszył się o 0,7%, a w Polsce – o 6,5%. W odniesieniu do 2010 r. pogłowie owiec w województwie zmalało o 4,9%, a w kraju – o 6,8%.

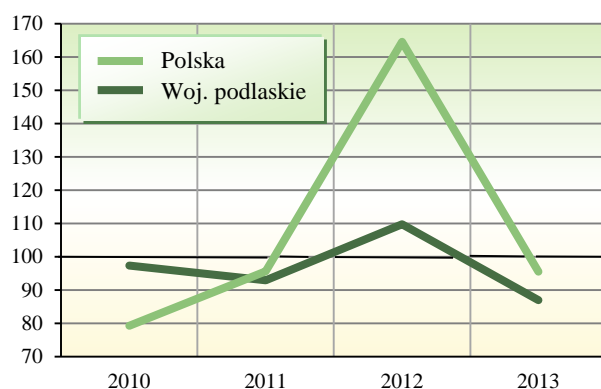
W czerwcu 2013 r. stado drobiu w regionie ukształtowało się na poziomie 5881,1 tys. szt. i stanowiło 4,2% ogólnego pogłowia w Polsce. W stosunku do stanu zanotowanego rok wcześniej jego liczebność w województwie wzrosła o 29,7%, natomiast w kraju – o 7,7%. W odniesieniu do 2010 r. pogłowie drobiu w regionie zmniejszyło się o 30,1%, zaś w kraju odnotowano jego spadek o 20,3%.

▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2013 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zaobserwowano spadek skupu ziarna pszenicy, żyta oraz ziemniaków, zaś wzrost skupu mleka. Żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego skupiono więcej niż przed rokiem.

W 2013 r. skupiono 120,0 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), co stanowiło 1,5% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego oznacza to spadek o 13,0%, a w porównaniu z 2010 r. – wzrost o 37,1%. W kraju w stosunku do 2012 r. skup był niższy o 4,5%, a w odniesieniu do 2010 r. – o 2,6%. W omawianym roku w regionie skupiono 60,3 tys. ton pszenicy, tj. o 18,8% mniej niż w poprzednim roku, natomiast o 38,0% więcej niż w 2010 r. Skup żyta wyniósł 28,8 tys. ton i zmniejszył się o 14,7% w odniesieniu do 2012 r., zaś w stosunku do 2010 r. wzrósł o 22,0%.

Wyk. 38. **Dynamika skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**
Rok poprzedni = 100

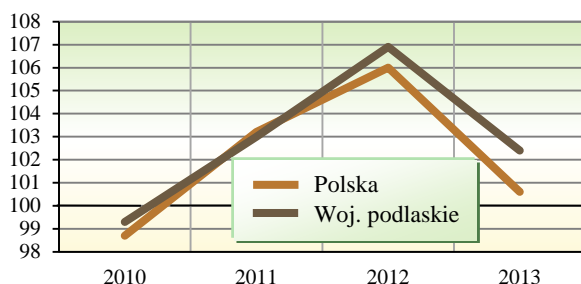
Skup ziemniaków w 2013 r. ukształtował się na poziomie 83,9 tys. ton, co stanowiło 6,1% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek ilości skupionych ziemniaków o 35,8%, natomiast w odniesieniu do 2010 r. – o 4,5% (w kraju odnotowano spadek o 8,6% w stosunku do 2012 r., zaś wzrost o 20,7% w porównaniu z 2010 r.).

W 2013 r. skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej cieplej (wbc) wyniósł 164,2 tys. ton (stanowiąc 4,7% skupu ogólnokrajowego) i wzrósł w stosunku do zanotowanego przed rokiem o 13,6%.

W omawianym roku w województwie skupiono 63,9 tys. ton żywca wołowego w wadze żywej, tj. o 17,6% więcej niż w roku poprzednim, ale o 23,0% mniej niż trzy lata wcześniej. Skup żywca wieprzowego ukształtował się na poziomie 75,0 tys. ton i był wyższy o 9,7% niż przed rokiem i o 6,1% niż w 2010 r. Żywca drobiowego skupiono 100,7 tys. ton, czyli więcej niż w roku poprzednim oraz 2010 odpowiednio o 15,6% i 28,4%.

Wyk. 39. **Dynamika skupu mleka krowiego**

Rok poprzedni = 100

W 2013 r. z terenu województwa dokonano skupu 1938,5 mln litrów mleka krowiego (tj. aż 20,1% ogółu mleka skupionego w kraju), czyli o 2,4% więcej niż przed rokiem i o 12,7% więcej niż trzy lata wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost o 0,6% w odniesieniu do poprzedniego roku oraz o 10,1% w porównaniu z 2010 r.).

■ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2013 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano spadek cen skupu pszenicy, żyta oraz żywca wołowego i wieprzowego, natomiast wzrost cen żywca drobiowego, ziemniaków jadalnych i mleka. Jednocześnie na targowiskach staniała pszenica i żyto, a zdrożały ziemniaki jadalne.

Średnia cena skupu pszenicy konsumpcyjnej i paszowej w 2013 r. wyniosła 81,81 zł za 1 dt (w kraju – 79,67 zł) i była o 8,5% niższa niż przed rokiem, ale wzrosła o 28,9% w porównaniu z zanotowaną w 2010 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 92,13 zł (w kraju – 97,50 zł), tj. o 3,4% mniej niż w roku poprzednim, zaś o 50,1% więcej niż trzy lata wcześniej.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

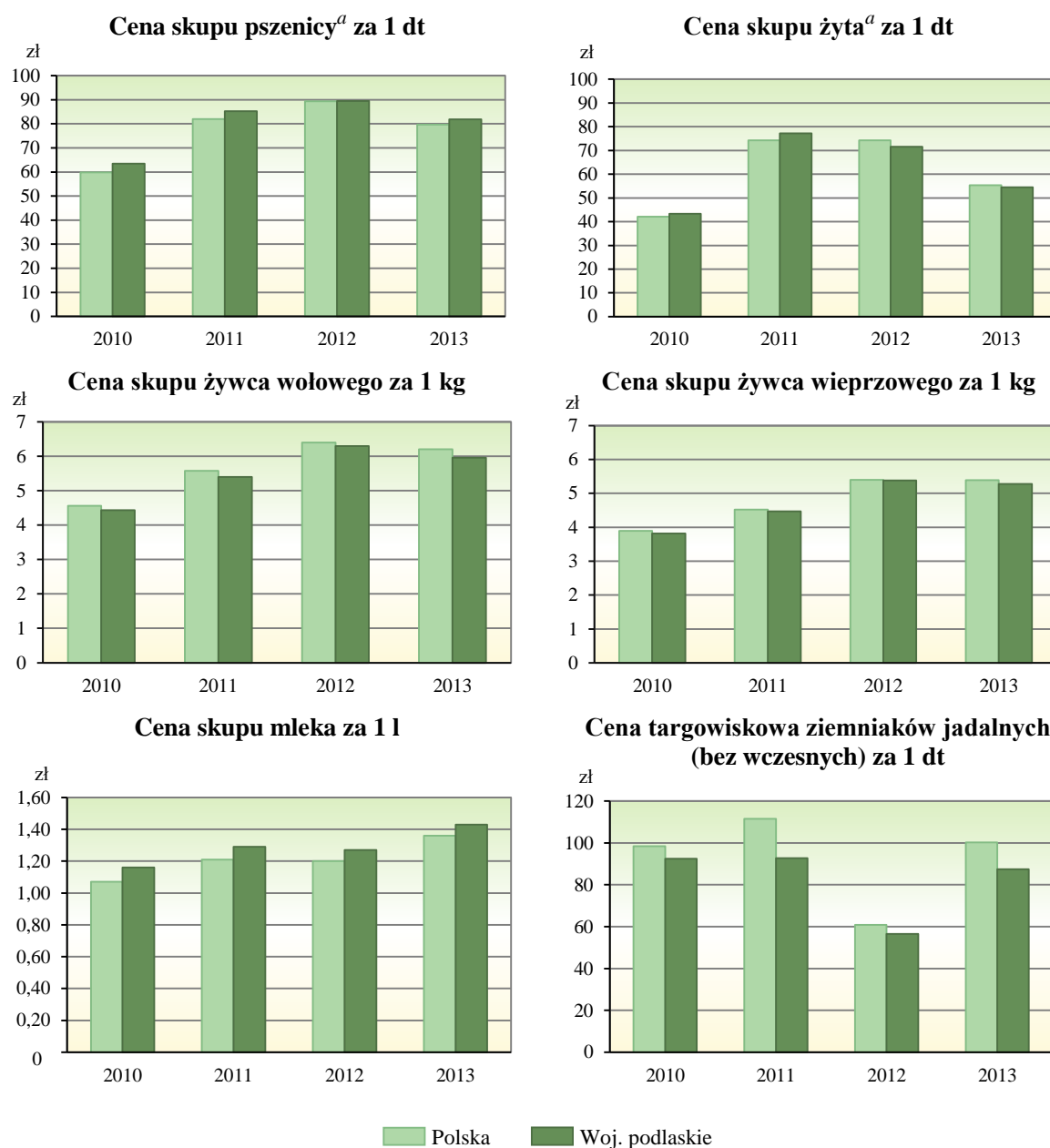
W analizowanym roku cena żyta konsumpcyjnego i paszowego w skupie ukształtowała się na poziomie 54,45 zł za 1 dt (w kraju – 55,36 zł), tj. o 23,9% niższym od zanotowanego w 2012 r., zaś o 25,7% wyższym niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena żyta spadła w stosunku do poprzedniego roku o 14,9%, a w odniesieniu do uzyskanej przed trzema laty wzrosła o 54,5% i osiągnęła poziom 64,30 zł za 1 dt (w Polsce – 72,89 zł).

W 2013 r. za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono 50,00 zł za 1 dt (w kraju – 64,45 zł), tj. o 23,9% więcej niż przed rokiem ale o 28,2% mniej niż w 2010 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) ukształtowała się na poziomie 87,43 zł za 1 dt (w Polsce – 100,22 zł), tj. o 54,5% wyższym od zanotowanego w 2012 r., a o 5,4% niższym niż w 2010 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 5,96 zł za 1 kg (w kraju – 6,20 zł), tj. zmniejszyła się o 5,4% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku, zaś w odniesieniu do 2010 r. wzrosła o 34,3%.

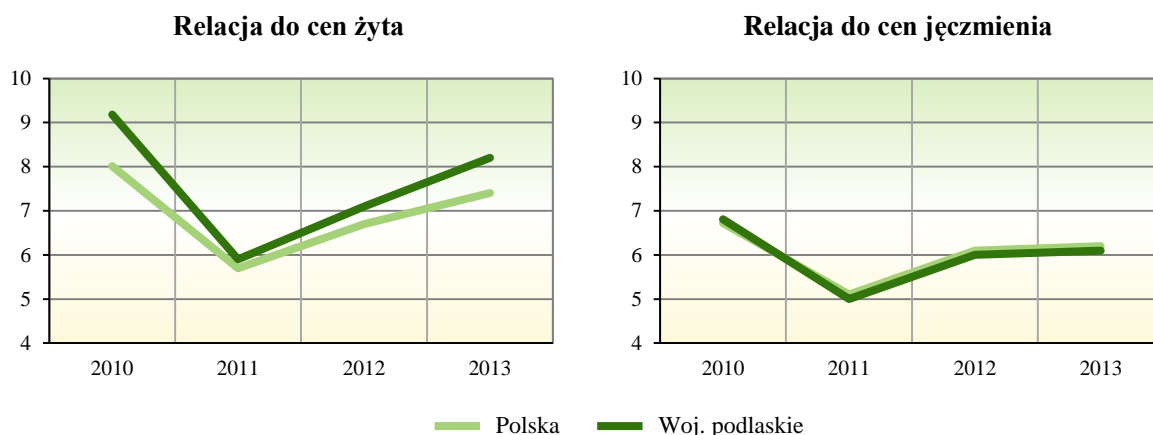
Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 5,28 zł za 1 kg (w kraju – 5,39 zł), tj. niższą o 1,9% niż w 2012 r., a w porównaniu z zanotowaną trzy lata wcześniej wyższą o 38,1%.

Wyk. 40. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

W 2013 r. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta uległa poprawie w odniesieniu do roku poprzedniego, ale była znacznie niższa w stosunku do 2010 r. Ukształtowała się ona na poziomie 8,2 (wobec 7,1 w 2012 r. i 9,2 w 2010 r.), zaś w kraju – 7,4 (wobec 6,7 w 2012 r. i 8,0 w 2010 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia wyniosła 6,1 w 2013 r. wobec 6,0 w 2012 r. i 6,8 w 2010 r. (w kraju ukształtowała się odpowiednio na poziomie 6,2, 6,1 i 6,7).

Wyk. 41. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia

W 2013 r. w województwie podlaskim cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 4,19 zł za 1 kg (w kraju 4,22 zł) i była o 0,3% wyższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 22,8% wyższa niż w 2010 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku w regionie płacono 1,43 zł (w kraju – średnio 1,36 zł), tj. o 13,4% więcej niż przed rokiem, a o 23,5% więcej niż trzy lata wcześniej.

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W 2012 r. nastąpił wzrost globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych) w odniesieniu do poprzedniego roku, natomiast wartość produkcji końcowej i towarowej zmniejszyła się w ujęciu rocznym. Zarówno w przypadku produkcji globalnej, końcowej, jak i towarowej w analizowanym okresie zanotowano wzrost produkcji roślinnej, zaś spadek produkcji zwierzęcej.

W ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej w 2012 r. w województwie podlaskim 31,3% stanowiła produkcja roślinna, natomiast pozostałe 68,7% przypadało na dominującą produkcję zwierzęcą. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost produkcji globalnej o 0,5%, przy czym wartość produkcji roślinnej zwiększyła się o 6,4%, natomiast produkcji zwierzęcej spadła o 2,0%. W analizowanym roku udział regionu w krajowej globalnej produkcji rolniczej ukształtował się na poziomie 6,6% i w przypadku produkcji roślinnej wyniósł 3,8%, a zwierzęcej – 9,8%. W 2012 r. produkcja globalna w Polsce była o 1,1% wyższa niż przed rokiem, przy czym produkcja roślinna wzrosła o 3,5%, natomiast w produkcji zwierzęcej odnotowano spadek o 1,6%. W stosunku do 2010 r. globalna produkcja rolnicza zwiększyła się zarówno w województwie, jak i w kraju odpowiednio o 3,0% i 1,3%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inventarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Wartość końcowej produkcji rolnej w 2012 r. w porównaniu z rokiem poprzednim była o 0,8% niższa, przy czym w produkcji zwierzęcej zaobserwowano spadek o 2,9%, natomiast w produkcji roślinnej nastąpił wzrost o 16,9%. W odniesieniu do 2011 r. odnotowano również zmniejszenie towarowej produkcji rolnej – o 1,2%, w tym produkcji zwierzęcej

– o 2,7%, natomiast towarowa produkcja roślinna wzrosła w ujęciu rocznym o 12,1%.

W omawianym roku udział województwa podlaskiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej i towarowej ukształtował się odpowiednio na poziomie 6,1% i 6,2%.

Dane z zakresu rolnictwa w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego” – opracowanie sygnałne udostępnione na stronie internetowej Urzędu,
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego” – publikacja udostępniona na stronie internetowej Urzędu,
  - „Rolnictwo w województwie podlaskim” – publikacja dostępna w wersji książkowej oraz elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).
-

PRZEMYSŁ

W 2013 r. utrzymał się wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku. Był on jednak nieco mniejszy od obserwowanego rok wcześniej, zwłaszcza w pierwszych trzech kwartalnych okresach narastających. W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano zwiększenie wydajności pracy, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2013 r. w województwie osiągnęła wartość 20381,4 mln zł (w cenach bieżących) i była (w cenach stałych) o 6,7% wyższa od zanotowanej w roku poprzednim oraz o 20,8% wyższa niż w 2010 r. W skali kraju w tym czasie sprzedaż produkcji zwiększyła się odpowiednio o 2,2% i 11,0%. Po notowanym w I kwartale 2013 r. wzroście produkcji sprzedanej przemysłu w regionie w skali roku (o 5,2%), w kolejnym kwartalnym okresie narastającym zaobser-

*Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:*

- *wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

wowano zwiększenie tempa tego wzrostu (wyniósł on 5,9%), a następnie w okresie trzech pierwszych kwartałów omawianego roku – nieznaczne jego zmniejszenie (do 5,4%).

Tabl. 17. **Przemysł**

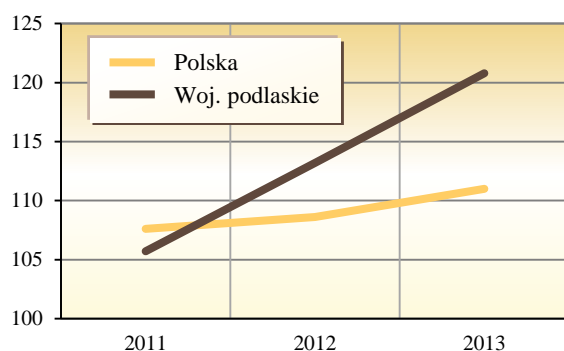
Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1138861,2	1148985,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	84,1	84,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2470,5	2446,1
WOJ. PODLASKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	16041,8	18848,5	20381,4
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	91,0	93,8	94,1
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	46,3	46,9	46,3

Tabl. 17. Przemysł (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
M. BIAŁYSTOK			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	3572,6	3245,1	3065,0
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	73,8	82,7	81,3
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	13,7	12,1	11,5

Wyk. 42. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)**
2010 = 100

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2013 r. w województwie podlaskim złożyła się przede wszystkim produkcja w sekcjach przetwórstwo przemysłowe o wartości 19182,6 mln zł (tj. 94,1% produkcji sprzedanej przemysłu w regionie) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o wartości 580,1 mln zł (tj. 2,8%). W kraju udział tych sekcji w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu ukształtował się

odpowiednio na poziomie 84,5% i 8,7%.

Wzrost produkcji uzyskany w województwie w ciągu ostatniego roku był wynikiem jej zwiększenia o 7,1% (w cenach stałych) w przetwórstwie przemysłowym, a także o 0,6% w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.

Wśród dominujących działów przetwórstwa przemysłowego wyższą niż przed rokiem wartość produkcji sprzedanej (w cenach stałych) uzyskano w produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 9,8%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 8,6%), maszyn i urządzeń (o 8,3%) oraz artykułów spożywczych (o 7,9%). W analizowanym okresie spadek produkcji dotyczył m.in.

działów produkcja wyrobów, pozostała (o 21,8%) oraz produkcja wyrobów z metali (o 11,8%).

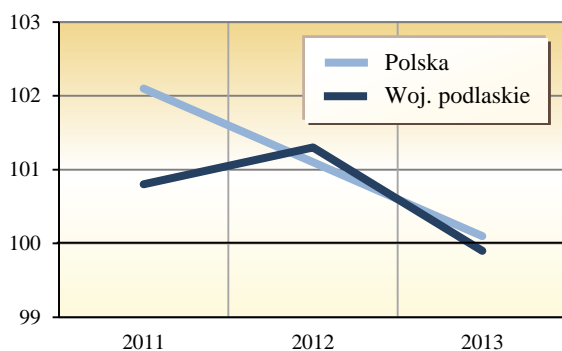
*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podlaskim** (ceny stałe)

Sektory i działy	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	111,1*	108,9*	109,6*	107,1	105,2	105,9	105,4	106,7
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe ..	111,5*	109,8*	110,8	108,1	106,2	106,3	105,6	107,1
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	108,8	108,6	107,8	104,8	109,6	107,3	106,0	107,9
Produkcja wyrobów tekstylnych	107,8	111,0	112,1	111,0	110,9	118,7	116,3	122,1
Produkcja odzieży	97,7*	95,1	91,9	93,2	100,8	103,8	98,5	100,4
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	105,0	107,8*	110,7	113,4	112,2	113,2	110,3	109,8
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ..	225,0	194,3	195,3	196,4	107,3	111,1	111,0	118,0
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	122,7	115,8	112,5	107,6	101,4	108,7	106,8	109,3
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	102,2	102,4*	102,0	101,5	105,4	110,0	109,9	108,5
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	97,3	91,8	95,6	96,7	122,0	128,0	135,1	138,2
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	159,7	146,0*	139,4	121,0	86,7	81,3	81,3	88,2
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	119,9*	104,9	92,6	94,3	85,8	101,4	106,0	108,2
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	127,7	122,0	117,7	110,9	102,4	109,2	109,4	108,4
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	119,6	117,5	113,1	114,8	101,2	94,9	102,6	104,5
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	91,8	76,4*	73,7	75,0	80,6	107,2	120,1	123,5
Produkcja mebli	124,8	107,5	108,5	107,4	112,5	116,8	123,0	128,1
Produkcja wyrobów, pozostała	125,0	126,2	140,6	137,1	92,0	126,3	80,8	78,1
Naprawa i instalacja maszyn i urządzeń	146,2	143,6	141,6	134,1	101,2	106,4	113,2	113,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	105,2	93,3	88,1	87,8	84,7	96,5	99,6	100,6

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podlaskim towarzyszyło zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia o 1,4% w stosunku do roku poprzedniego i o 0,1% w porównaniu z 2010 r. W kraju stwierdzono natomiast spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w odniesieniu do roku poprzedniego o 1,0%, a w porównaniu z 2010 r. jego wzrost o 0,1%.

Wyk. 43. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**
2010 = 100

W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 46,3 tys. osób i w stosunku do 2012 r. zmniejszyło się zarówno w sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 1,3%), jak i wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,6%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w województwie podlaskim w 2013 r. była o 8,2% wyższa (w cenach stałych) niż rok wcześniej. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym roku wzrosła o 3,2% w porównaniu z poprzednim rokiem.

Dane z zakresu produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-

BUDOWNICTWO

W 2013 r., podobnie jak rok wcześniej, odnotowano zmniejszenie produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego. Niższa niż przed rokiem była także wartość produkcji budowlano-montażowej, przy czym największy jej spadek zaobserwowano w pierwszym półroczu. W analizowanym roku odnotowano zwiększenie wydajności pracy w budownictwie w ujęciu rocznym, przy jednoczesnym zmniejszeniu przeciętnego zatrudnienia.

W 2013 r. produkcja sprzedana budownictwa w województwie podlaskim (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 4314,4 mln zł i zmniejszyła się o 1,4% w porównaniu z zanotowaną w roku poprzednim (w 2012 r. spadła odpowiednio o 5,9%). W skali kraju zmniejszyła się ona o 11,3% w stosunku do uzyskanej przed rokiem (wobec wzrostu o 0,5% w 2012 r.).

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

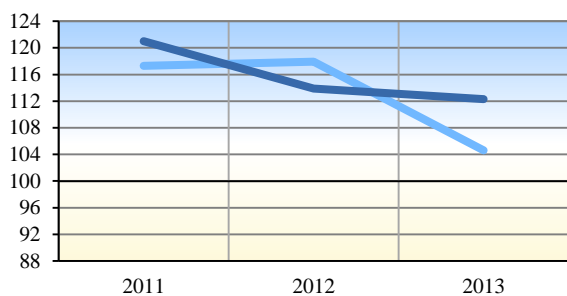
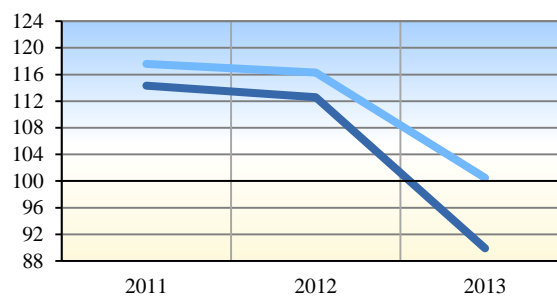
Tabl. 19. **Budownictwo**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,9	189076,7	167771,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	50,8	49,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	486,3	444,2
WOJ. PODLASKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	3839,7	4375,3	4314,4
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	53,7	53,1	42,9
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	9,5	10,5	9,9

Tabl. 19. Budownictwo (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
M. BIAŁYSTOK			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	1664,0	1521,6	1312,6
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	63,0	65,1	59,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	4,4	4,1	3,7

W województwie podlaskim produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie ukształtowała się na poziomie 1852,8 mln zł (co stanowiło 42,9% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się o 20,2% w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim. W kraju także stwierdzono spadek sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w porównaniu z 2012 r. i wyniósł on 13,6%.

Wyk. 44. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)
2010 = 100Wyk. 45. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)
2010 = 100

— Polska — Woj. podlaskie

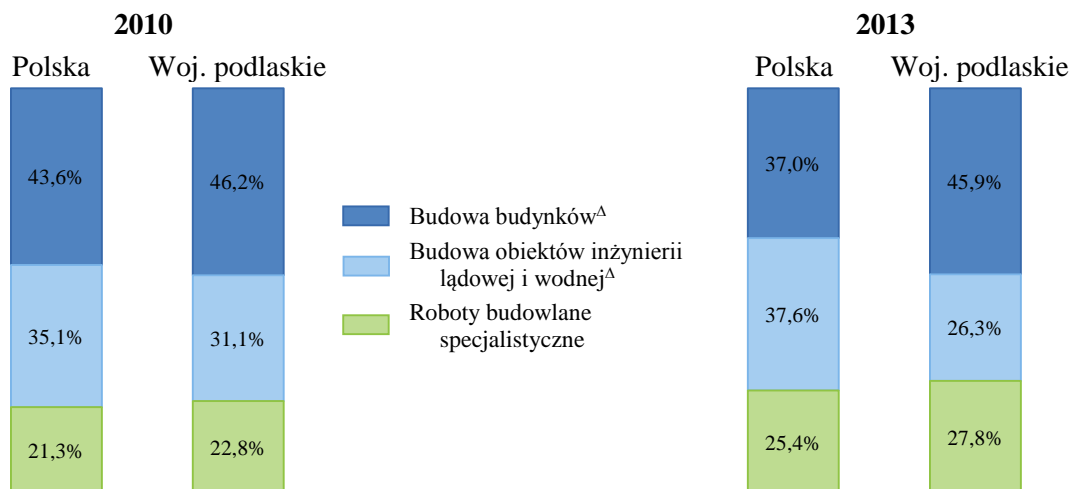
Tabl. 20. Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie podlaskim (ceny bieżące)

Działy	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	117,7	107,3	104,6	98,5	97,2	71,4	76,5	79,8
Budowa budynków ^A	98,2	91,4	93,2	84,8	80,5	71,1	75,6	77,9
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^A	180,2	125,3	104,8	100,4	89,1	51,7	56,2	67,1
Roboty budowlane specjalistyczne	157,0	144,4	148,4	144,8	150,6	101,5	111,9	101,9

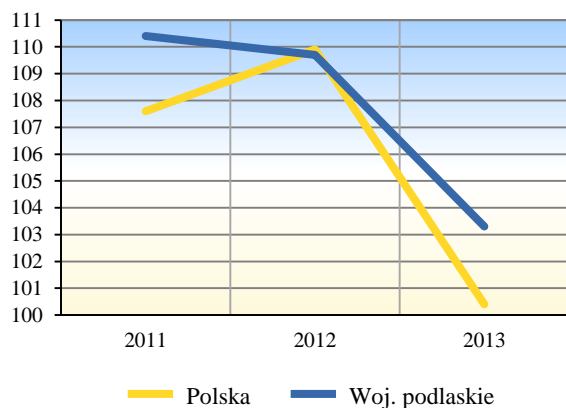
W regionie w 2013 r. wśród przedsiębiorstw budowlanych największy udział w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej posiadały jednostki specjalizujące się w budowie budynków (45,9%). Ich produkcja była o 22,1% niższa od zanotowanej rok wcześniej. W przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (udział 27,8%) produkcja budowlano-montażowa zwiększyła się

w skali roku o 1,9%, a w jednostkach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 26,3%) – spadła o 32,9%.

Wyk. 46. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)**

Wyk. 47. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie**
2010 = 100

Wydajność pracy w budownictwie w województwie podlaskim, mierzona wartością produkcji sprzedanej budownictwa w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, w 2013 r. zwiększyła się (w cenach bieżących) w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 4,7%. Jednocześnie zaobserwowano spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie o 5,8%.

Dane z zakresu produkcji sprzedanej budownictwa w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Po korzystnych zmianach obserwowanych w budownictwie mieszkaniowym w 2012 r., efekty w tym zakresie uzyskane w 2013 r. były gorsze niż rok wcześniej. W ujęciu rocznym zmniejszyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania, mieszkań, których budowę rozpoczęto oraz mieszkań, na których realizację wydano pozwolenia.

W 2013 r. w regionie oddano do użytkowania 4182 mieszkania, tj. o 7,6% mniej niż przed rokiem i o 3,3% mniej niż w 2010 r. W kraju liczba lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania w odniesieniu do roku poprzedniego zmalała o 5,1%, a w porównaniu z 2010 r. wzrosła – o 6,8%.

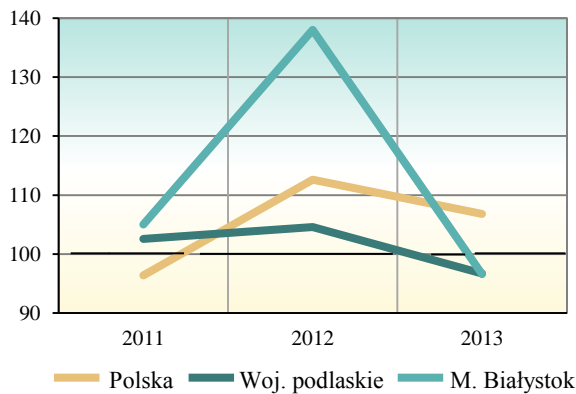
*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe**

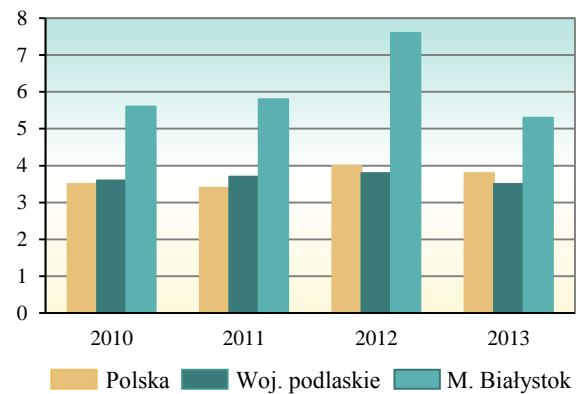
Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,5	4,0	3,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	102,4	104,6
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	4,5	4,3	3,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	3,7	3,3
WOJ. PODLASKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,6	3,8	3,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	100,3	103,2	100,0
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	3,7	4,1	3,2
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	3,8	3,7	3,0
M. BIAŁYSTOK			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	5,5	7,6	5,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	83,2	69,0	68,6
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia na 1000 ludności	5,0	6,3	4,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	7,1	6,8	4,5

W 2013 r. w województwie podlaskim oddano do użytkowania 2,9% ogólnej liczby mieszkań zrealizowanych w Polsce.

Wyk. 48. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2010 = 100

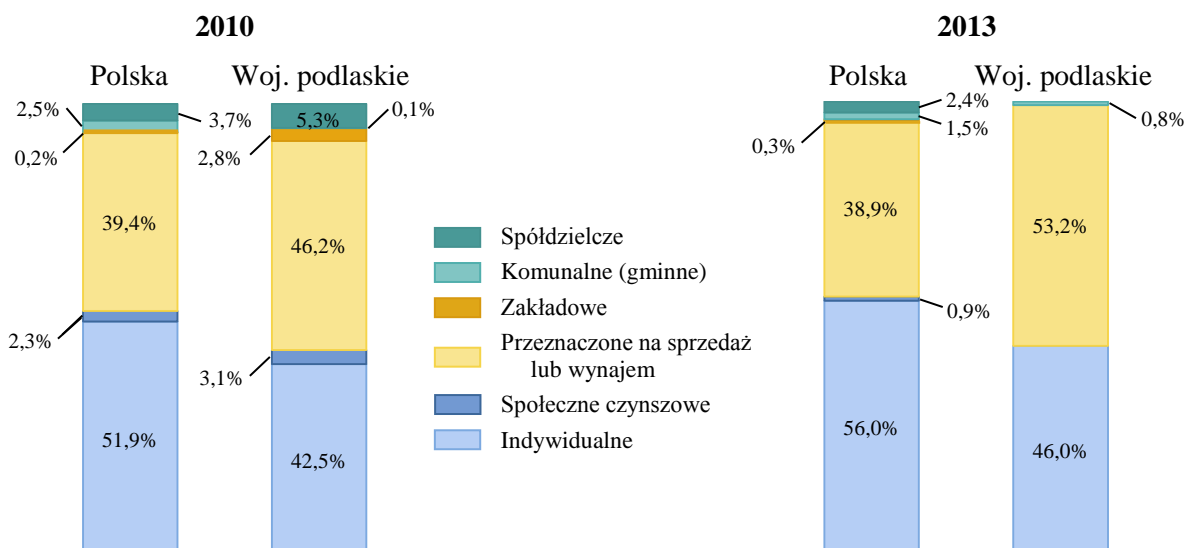

Wyk. 49. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**

W analizowanym roku w województwie w większości form budownictwa odnotowano spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania w stosunku do roku poprzedniego. Jednak decydujący wpływ na zmniejszenie ogólnej liczby lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania w regionie miał spadek o 11,1% zanotowany w budownictwie indywidualnym, w którym zrealizowano 46,0% wszystkich mieszkań w województwie w 2013 r. Wzrost (o 2,1%) liczby mieszkań oddanych do użytkowania nastąpił tylko w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, ale odsetek tej formy budownictwa w ogólnej liczbie mieszkań zrealizowanych w 2013 r. osiągnął aż 53,2%.

Wyk. 50. **Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa**

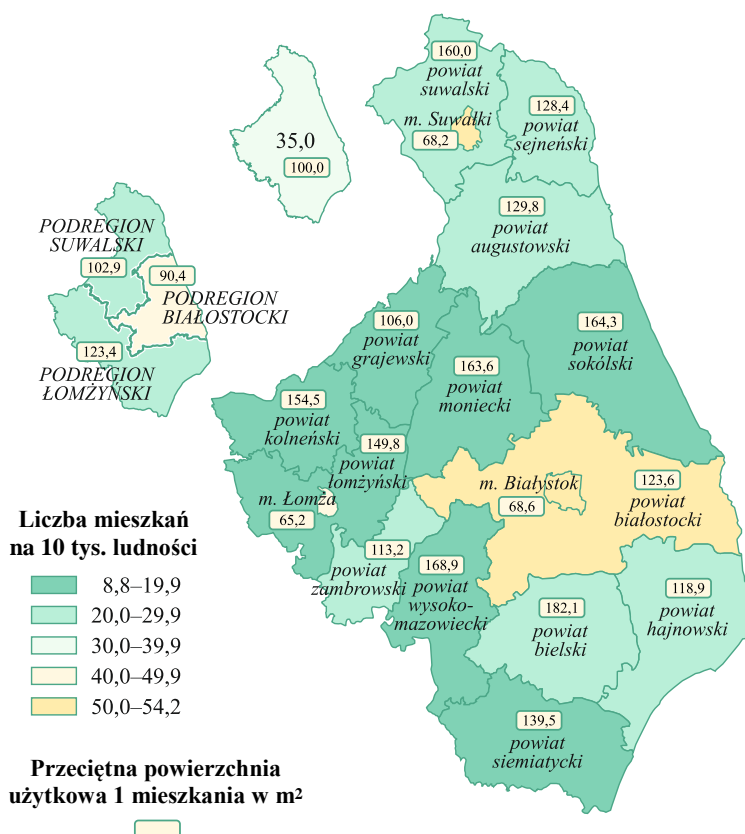

W porównaniu z 2012 r. mniejszą liczbę mieszkań oddanych do użytkowania stwierdzono w siedmiu powiatach regionu, przy czym największy spadek zaobserwowano w powiatach kolneńskim

(o 55,6%) i siemiatyckim (o 37,0%) oraz w mieście Białystok (o 30,0%). Najwyższy wzrost w tym zakresie odnotowano natomiast w mieście Suwałki (o 152,7%), powiecie grajewskim (o 100,0%) i zambrowskim (o 79,7%).

Wyk. 51. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim według podregionów i powiatów w 2013 r.**

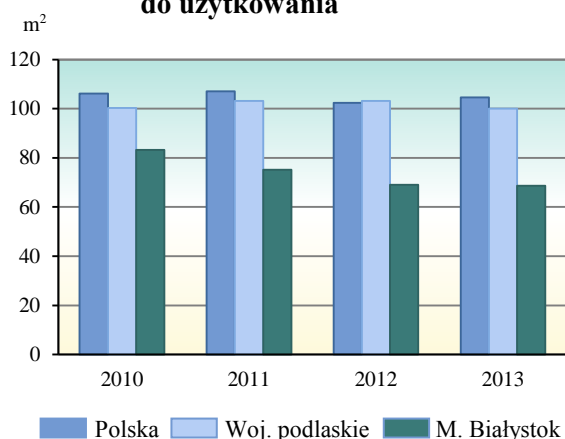
Tabl. 22. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie podlaskim**

Formy budownictwa	2012				2013			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	4525	100,0	101,9	103,2	4182	100,0	92,4	100,0
Spółdzielcze	68	1,5	425,0	60,6	–	–	x	–
Komunalne (gminne)	95	2,1	153,2	43,8	32	0,8	33,7	44,5
Zakładowe	19	0,4	380,0	38,2	1	0,0	5,3	141,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2180	48,2	99,4	57,4	2226	53,2	102,1	54,8
Indywidualne	2163	47,8	103,8	153,9	1923	46,0	88,9	153,1

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie podlaskim w 2013 r. wyniosła 100,0 m² (w kraju – 104,6 m²) i zmalała w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 3,2 m² (w kraju wzrosła o 2,2 m²). W porównaniu z 2010 r. uległa ona zmniejszeniu o 0,3 m² (w kraju – o 1,5 m²).

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Wyk. 52. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

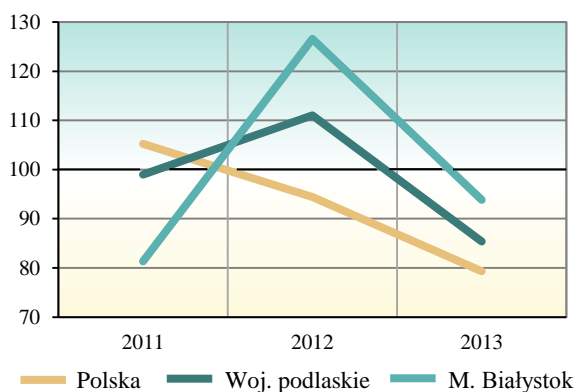

W województwie największą przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania oddanego do użytkowania odnotowano w budownictwie indywidualnym i wyniosła ona 153,1 m², a najmniejszą – 44,5 m² – charakteryzowały się mieszkania komunalne.

W 2013 r. największe mieszkania wybudowano w powiecie bielskim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 182,1 m²) i wysokomazowieckim (168,9 m²), a najmniejsze – w miastach: Łomża (65,2 m²), Suwałki (68,2 m²) i Białystok (68,6 m²).

W ciągu 2013 r. w regionie wydano pozwolenia na budowę 3818 mieszkań, tj. mniej o 23,0% niż rok wcześniej i o 14,6% niż w 2010 r. W skali kraju w stosunku do roku poprzedniego liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia zmniejszyła się o 16,0%, a w odniesieniu do 2010 r. – o 20,7%.

Wyk. 53. **Dynamika liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia**
2010 = 100

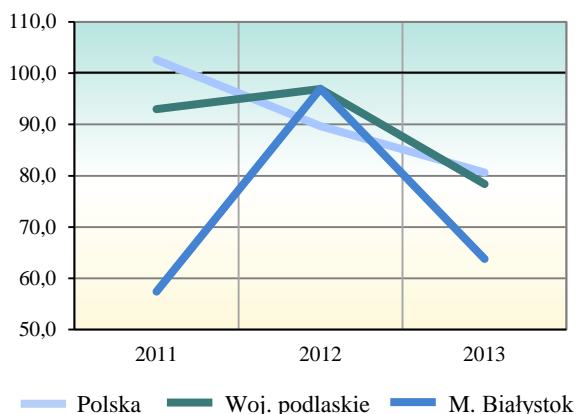

W omawianym roku najwięcej pozwoleń na budowę mieszkań w województwie wydał inwestorom indywidualnym (62,4% ogólnej ich liczby) oraz budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (32,3%). Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia spadła w skali roku w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 49,4%) oraz indywidualnym (o 2,5%), zaś zwiększyła się w budownictwie komunalnym (o 153,8%).

Tabl. 23. **Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia w województwie podlaskim**

Formy budownictwa	2012			2013		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2011 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = 100
O g ó ł e m	4961	100,0	112,0	3818	100,0	77,0
Komunalne (gminne)	80	1,6	571,4	203	5,3	253,8
Zakładowe	1	0,0	x	–	–	x
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2437	49,1	136,4	1234	32,3	50,6
Indywidualne	2443	49,2	96,2	2381	62,4	97,5

Mniejszą niż w 2012 r. liczbę lokali mieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenia zaobserwowano w 13 powiatach regionu, a największy spadek nastąpił w powiecie kolneńskim (o 55,6%) oraz w mieście Łomża (o 50,2%). Większą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia zanotowano w czterech powiatach, przy czym najwyższy wzrost miał miejsce w powiecie augustowskim (o 22,2%) oraz w mieście Suwałki (o 19,0%).

Wyk. 54. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2010 = 100

W 2013 r. rozpoczęto budowę 3627 mieszkań, tj. o 19,1% mniej niż rok wcześniej (w skali kraju zanotowano spadek o 10,2%). W porównaniu z 2010 r. liczba rozpoczętych budów mieszkań zmniejszyła się w województwie o 21,6%, a w kraju – o 19,4%.

W regionie w 2013 r. największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie indywidualnym – 2098, tj. o 2,6% mniej niż w roku poprzednim, oraz w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 1529, czyli o 34,5% mniej niż rok wcześniej.

W odniesieniu do 2012 r. spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto stwierdzono w ośmiu powiatach, a największy zaobserwowano w powiecie zambrowskim (o 66,3%) oraz w mieście Łomża (o 54,8%). Znaczny wzrost zanotowano natomiast w powiecie grajewskim (o 53,3%) oraz w mieście Suwałki (o 51,2%).

Dane z zakresu budownictwa mieszkaniowego w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
- „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie podlaskim”,
jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2013 r. miał miejsce spadek wartości sprzedaży detalicznej towarów w odniesieniu do roku poprzedniego (po nieznacznym wzroście notowanym w 2012 r.). W omawianym okresie zmniejszyła się również sprzedaż hurtowa towarów.

Wartość **sprzedaży detalicznej** towarów ogółem (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2013 r. spadła w odniesieniu do poprzedniego roku o 7,2% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 2,3% wyższym niż rok wcześniej).

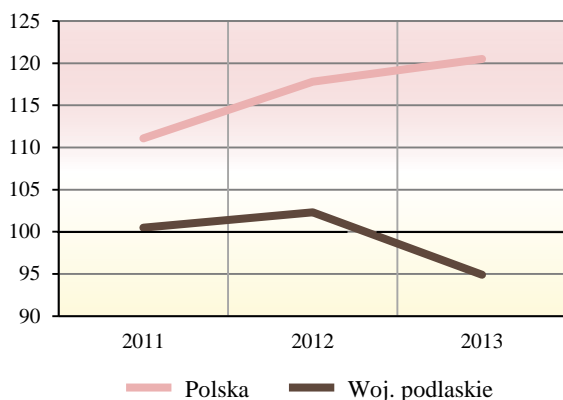
Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	105,5	105,6	102,3
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	103,3	110,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	109,1	93,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	104,4	102,6
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	113,6	113,2	109,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	106,9	109,7
Włókno, odzież, obuwie	113,1	104,4	107,9
Meble, RTV, AGD	123,0	117,5	105,6
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	83,6	87,6	100,7
Pozostałe	95,9	101,3	96,8
WOJ. PODLASKIE			
O g ó ł e m	105,6	101,8	92,8
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	104,5	89,9	103,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	101,5	85,5	81,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	99,9	108,2	104,4
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	98,7	99,0	105,4
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	102,4	85,7	99,0
Włókno, odzież, obuwie	88,4	93,3	107,4
Meble, RTV, AGD	88,6	96,2	70,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	47,2	128,8	73,7
Pozostałe	131,5	108,4	89,4

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Wyk. 55. **Dynamika sprzedaży detalicznej**
(ceny bieżące)
2010 = 100

W regionie w kolejnych kwartalnych okresach narastających 2013 r. poziom sprzedaży detalicznej ogółem był niższy od zanotowanego rok wcześniej. Wartości sprzedaży z roku poprzedniego nie uzyskano m.in. w jednostkach zajmujących się sprzedażą mebli, RTV i AGD (spadek o 29,1%) oraz w grupie prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (spadek o 26,3%).

W omawianym roku wysoki wzrost sprzedaży detalicznej w odniesieniu do 2012 r. zaobserwowano natomiast w przedsiębiorstwach zgrupowanych w kategoriach: włókno, odzież, obuwie (o 7,4%), pozostała sprzedaż w niewyspecjalizowanych sklepach (o 5,4%) oraz sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (o 4,4%).

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie podlaskim** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2012				2013			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	112,9	109,2	107,1	101,8	90,9	90,2	91,0	92,8
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	121,9	106,0	95,1	89,9	89,6	93,3	98,8	103,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	95,7	97,3	93,5	85,5	84,5	82,3	80,1	81,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	113,6	109,5	111,0	108,2	106,4	103,9	103,3	104,4
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	110,6	102,8	103,9	99,0	108,5	105,6	105,6	105,4
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	92,2	93,8	89,6	85,7	100,9	92,2	92,8	99,0
Włókno, odzież, obuwie	97,4	90,3	94,9	93,3	92,7	101,8	100,2	107,4
Meble, RTV, AGD	114,0	106,6	103,1	96,2	100,0	80,8	73,6	70,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	176,4	159,8	148,1	128,8	62,5	67,1	69,2	73,7
Pozostałe	115,4	112,4	111,7	108,4	81,7	85,2	89,1	89,4

^a Patrz notka a do tabl. 24 na str. 80.

W 2013 r. w województwie podlaskim największy udział w sprzedaży detalicznej ogółem miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (32,2%), zgrupo-

wane w kategorii „pozostałe” (28,2%) oraz zajmujące się sprzedażą paliw stałych, ciekłych i gazowych (11,8%).

W analizowanym roku w województwie wartość **sprzedaży hurtowej** towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych zmniejszyła się o 1,7% w stosunku do poziomu zanotowanego przed rokiem (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zmalała o 0,2%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w 2013 r. była o 3,5% wyższa niż rok wcześniej (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe odpowiednio o 1,3%). Wśród dominujących w regionie grup w skali roku najbardziej spadła sprzedaż hurtowa półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 9,8%), natomiast najwyższy wzrost odnotowano w sprzedaży hurtowej żywności (o 21,7%).

Dane z zakresu rynku wewnętrznego w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”.
-
-

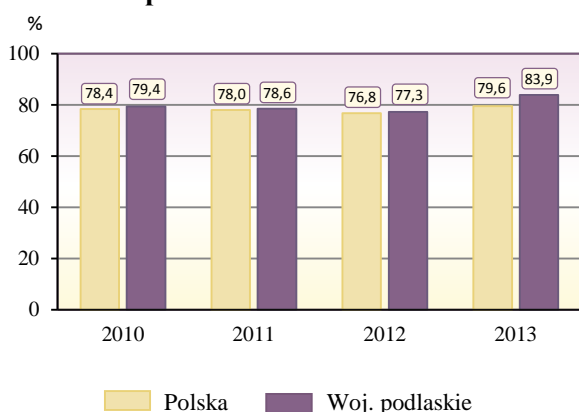
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2013 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były korzystniejsze od słabych uzyskanych rok wcześniej. W odniesieniu do roku poprzedniego poprawiły się również podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe.

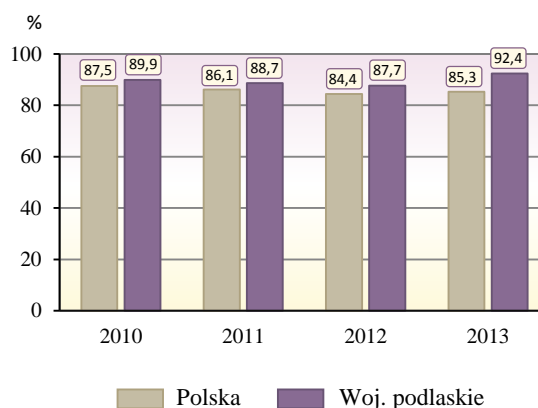
W 2013 r. zarówno w województwie podlaskim, jak i w kraju badane przedsiębiorstwa uzyskały korzystniejsze wyniki finansowe w porównaniu z zanotowanymi w roku poprzednim.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330).

Wyk. 56. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

Wyk. 57. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

W 2013 r. zysk netto wykazało 83,9% badanych przedsiębiorstw, wobec 77,3% przed rokiem, a ich udział w przychodach ogółem zwiększył się z poziomu 87,7% w 2012 r. do 92,4% w roku analizowanym.

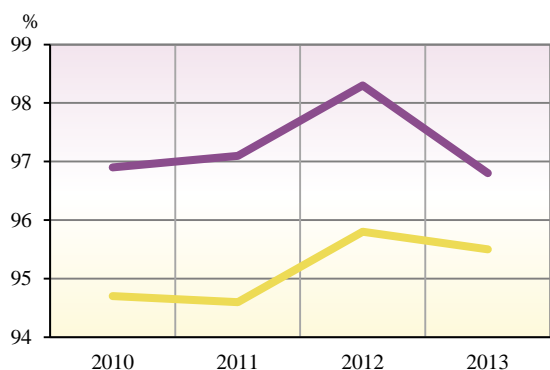
Przychody z całokształtu działalności wyniosły 33204,3 mln zł i w odniesieniu do uzyskanych w 2012 r. były o 4,0% wyższe, natomiast koszty ich uzyskania ukształtowały się na poziomie 32158,2 mln zł i wzrosły o 2,5%. Wyższa dynamika przychodów z całokształtu działalności od dynamiki kosztów ich uzyskania wpłynęła na poprawę wskaźnika poziomu kosztów w skali roku – o 1,5 p. proc. do 96,8% (w kraju zanotowano jego poprawę o 0,3 p. proc. do 95,5%). W omawianym okresie zarówno w województwie, jak i w skali kraju, poprawił się także wynik na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wynik na pozostałej działalności operacyjnej, wynik na operacjach finansowych oraz wynik finansowy brutto i netto.

Wyniki finansowe:

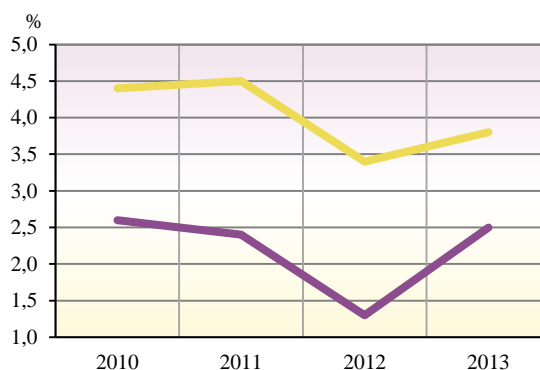
- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a w 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2013 r. osiągnęły wartość 32477,2 mln zł (wzrost o 4,7% w stosunku do roku poprzedniego), a koszty ich uzyskania wyniosły 31566,1 mln zł (wzrost odpowiednio o 4,2%). Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ukształtował się na poziomie 911,1 mln zł i był o 25,7% wyższy niż przed rokiem. Poprawił się wynik na pozostałej działalności operacyjnej (z 124,7 mln zł w 2012 r. do 239,0 mln zł w 2013 r.). Uzyskano też znacznie lepszy niż przed rokiem wynik na operacjach finansowych (wyniósł on minus 103,9 mln zł wobec minus 293,0 mln zł w 2012 r.). W rezultacie, wynik finansowy na działalności gospodarczej był o 88,0% wyższy od zanotowanego w 2012 r. i ukształtował się na poziomie 1046,1 mln zł. Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 1046,3 mln zł, tj. o 86,2% większą niż w 2012 r. Po odliczeniu obciążeń (głównie podatku dochodowego), wynik finansowy netto wyniósł 817,3 mln zł i wzrósł 2-krotnie w stosunku do uzyskanego przed rokiem.

Wyk. 58. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyk. 59. Wskaźnik rentowności obrotu netto

— Polska — Woj. podlaskie

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

W omawianym okresie poprawiły się podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe przedsiębiorstw. Wskaźnik rentowności obrotu brutto wzrósł z 1,8% w roku poprzednim do 3,2% w 2013 r., netto – odpowiednio z 1,3% do 2,5%, wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów – z 2,3% w roku poprzednim do 2,8% w 2013 r. Wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia zwiększyły się odpowiednio z 22,7% do 23,2% oraz z 82,5% do 86,7%.

W kraju w 2013 r. również odnotowano poprawę większości podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych badanych przedsiębiorstw w odniesieniu do poprzedniego roku.

Tabl. 26. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,8	95,5
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,2	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,4	3,8
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	39,7	34,1	35,0
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	105,5	97,4	96,8
WOJ. PODLASKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	96,9	98,3	96,8
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	3,0	2,3	2,8
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	3,1	1,8	3,2
Wskaźnik rentowności obrotu netto	2,6	1,3	2,5
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	20,1	22,7	23,2
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	87,5	82,5	86,7

Dane z zakresu wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

NAKLADY INWESTYCYJNE

W 2013 r. nastąpił spadek nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa podlaskiego w ujęciu rocznym, po wzroście obserwowanym w dwóch poprzednich latach. W porównaniu z 2012 r. zmniejszeniu uległa także liczba nowych inwestycji oraz ich wartość kosztorysowa.

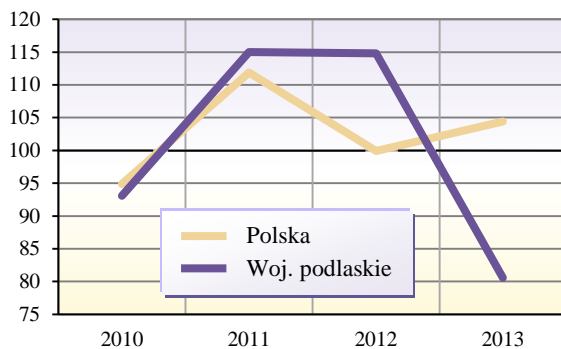
Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2013 r. przez badane przedsiębiorstwa w regionie, wyniosły 1001,4 mln zł i były o 19,4% niższe od zrealizowanych rok wcześniej (w 2012 r. wzrosły odpowiednio o 14,8%). W kraju w analizowanym roku wartość nakładów inwestycyjnych wzrosła o 4,4% w ujęciu rocznym, przy spadku o 0,1% zanotowanym przed rokiem.

Prezentowany podział nakładów inwestycyjnych, obejmujących nakłady na nowe środki trwałe i (lub) ulepszenie (rozbudowę, przebudowę, rekonstrukcję, modernizację) istniejących obiektów majątku trwałego, opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2012	2013
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	89236,8	99719,0	104061,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	40,6	41,3
Zakupy	56,8	58,5	57,9
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	47,4	46,6
środków transportu	11,3	11,1	11,3
WOJ. PODLASKIE			
O g ó ł e m w mln zł	941,0	1242,0	1001,4
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	31,0	36,1	36,6
Zakupy	68,6	63,5	63,0
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	56,9	58,5	54,7
środków transportu	11,6	5,0	8,4

Wyk. 60. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)**
Rok poprzedni = 100

o 20,0%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem spadł w skali roku o 0,5 p. proc.

Spadek nakładów inwestycyjnych w stosunku do 2012 r. odnotowano m.in. w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (o 66,3%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 56,2%) oraz budownictwo (o 36,8%). Wzrost nakładów zaobserwowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (6-krotny), informacji i komunikacji (o 94,6%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 45,4%).

W 2013 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 62,3% ogółu poniesionych nakładów), wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (9,6%), handlu; naprawy pojazdów samochodowych (7,2%) oraz dostawy wody, gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (8,1%). W strukturze nakładów według sekcji, w porównaniu z poprzednim rokiem najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie transportu i gospodarki magazynowej (o 6,1 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział nakładów przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 8,0 p. proc.).

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczególne, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

W 2013 r. w regionie inwestorzy rozpoczęli realizację 1214 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 212,8 mln zł, podczas gdy w roku poprzednim rozpoczęto 1988 nowych inwestycji

o wartości 416,6 mln zł. W kraju w omawianym okresie wzrosła zarówno liczba rozpoczętych inwestycji, jak ich wartość kosztorysowa odpowiednio o 15,2%, i 13,0%.

Dane z zakresu nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w województwie podlaskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”,*
  - „Biuletyn Statystyczny Województwa Podlaskiego”,*
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-
-

ANEKS
APPENDIX

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Ludność ^{ab} w tys.	1199,7	1196,1	1192,7	1191,5	1189,7	1203,4	1201,0	1198,7	1195,0	Population ^{ab} in thous.
Na 1000 ludności ^b :										Per 1000 population ^b :
małżeństwa zawarte	5,41	5,74	6,17	6,58	6,35	5,82	5,24	5,33	4,73	marriages contracted
urodzenia żywe	9,17	9,22	9,37	10,02	10,25	9,90	9,28	9,30	8,88	live births
zgony	9,87	9,92	9,83	9,77	10,22	9,81	9,69	9,88	10,16	deaths
przyrost naturalny	-0,70	-0,70	-0,46	0,26	0,03	0,09	-0,41	-0,58	-1,28	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-1,62	-2,37	-2,12	-1,42	-1,45	-1,26	-1,64	-1,51	-2,10	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c w tys.	91,2	93,4	94,8	100,0	97,6	96,9	98,6	99,1	97,3	Average paid employment in the enterprise sector ^c in thous.
rok poprzedni = 100	.	102,4	101,5	105,5	97,6	99,2	101,8	100,5	98,2	previous year = 100
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	73,2	61,8	48,8	45,8	61,2	63,8	65,9	68,7	70,9	Registered unemployed persons ^a in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w % ...	15,6	13,3	10,4	9,7	12,8	13,8	14,1	14,7*	15,1	Registered unemployment rate ^a in %
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a w %	88,5	89,4	89,1	86,1	85,9	88,2	87,6	87,3	89,7	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a in %
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	379	194	176	168	214	298	256	208	126	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^d w %	56,1	54,0	54,5	54,6	54,8	54,3	55,1	55,7	55,5	Activity rate by LFS ^d in %
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^d w %	48,0	47,8	49,6	51,1	51,0	48,8	50,1	50,6	49,9	Employment rate by LFS ^d in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^d w %	14,3	11,4	9,0	6,4	7,1	10,2	9,2	9,3	9,9	Unemployment rate by LFS ^d in %

a Stan w końcu roku. b Dane dotyczące ludności opracowano: dla lat 2005–2009 na podstawie wyników NSP 2002, od 2010 r. – NSP 2011. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Przeciętne w roku. Dla lat 2010–2013 dane nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z poprzednich lat z powodu zmian metodologii i nowej podstawy uogólniania danych.

a As of the end of the year. b Data concerning population were compiled: for 2005–2009 – on the basis of results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – Population and Housing Census 2011. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Averages in the year. For 2010–2013 data are not fully comparable with the results of the surveys for previous years due to methodological changes and a new base for generalization of the results.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (cd.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł rok poprzedni = 100	2091,53	2226,80	2496,70	2707,36	2758,08	2896,16	3023,31	3115,45	3186,58	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a in zł previous year = 100
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	.	276,9	275,9	276,1	278,1	276,3	270,0	264,1	260,3	Average monthly number of retirees and pensioners in thous.
rok poprzedni = 100	.	.	99,6	100,1	100,7	99,3	97,7	97,8	98,6	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	.	1099,84	1134,25	1243,44	1360,00	1441,83	1511,13	1594,42	1682,71	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS in zł
rok poprzedni = 100	.	.	103,1	109,6	109,4	106,0	104,8	105,5	105,5	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł ..	.	764,69	776,10	821,36	874,20	918,86	951,01	1020,19	1086,69	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers in zł
rok poprzedni = 100	.	.	101,5	105,8	106,4	105,1	103,5	107,3	106,5	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):										Price indices of consumer goods and services (previous year = 100):
ogółem	102,0	100,9	102,3	104,3	103,2	102,3	104,5	103,7	100,6	total
żywność i napoje bezalkoholowe	101,9	100,2	105,2	106,4	104,9	101,5	105,8	104,4	101,4	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	96,3	95,7	93,0	94,9	95,2	98,2	99,8	97,6	96,0	clothing and footwear
mieszkanie	103,3	103,1	102,5	107,1	105,2	103,3	105,7	104,7	102,0	dwelling
Plony zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi z 1 ha w dt	26,8	21,4	25,8	26,7	27,0	29,1	26,1	28,9	28,6	Basic cereals including mixed cereals yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt.:										Farm animals stock per 100 ha agricultural land in heads:
bydło ^b	67,2	68,8	70,6	74,1	78,4	83,2 ^{c*}	88,3*	85,6	89,9	cattle ^b
trzoda chlewna ^d	79,6	84,0	67,2	53,4	52,7	52,4 ^{c*}	44,8*	34,2	33,0	pigs ^d

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Stan w czerwcu. *c* Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w czerwcu. *d* Stan w końcu lipca.
a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* As of June. *c* Data of Agricultural Census as of June. *d* As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (cd.)

SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):										<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	70,4	127,1	154,6	94,9	64,8	134,1	150,6	102,4	86,7	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt)	118,3	95,5	104,5	104,3	108,7	98,0	121,6	116,8	94,6	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywca rzeźnego wieprzowego	93,4	94,0	96,9	114,3	112,0	85,5	117,0	120,3	98,1	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:										<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	13,4	10,0	5,6	6,4	12,0	9,2	5,9	7,1	8,2	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	9,2	7,7	4,9	5,2	8,9	6,8	5,0	6,0	6,1	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe; rok poprzedni = 100)	.	108,6	111,4	94,9	103,8	102,5	106,3	107,1	106,7	<i>Sold production of industry^b (constant prices; previous year = 100)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b w tys.	47,5	48,1	48,0	51,3	48,8	46,3	46,7	46,9	46,3	<i>Average paid employment in industry^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	.	101,3	99,9	106,8	95,1	94,8	100,8	100,5	99,0	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (ceny bieżące; rok poprzedni = 100)	.	113,9	138,6	122,0	94,3	117,8	121,0	94,1	98,6	<i>Sold production of construction^b (current prices; previous year = 100)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące; rok poprzedni = 100)	.	114,6	139,1	120,4	95,4	110,8	114,3	98,5	79,8	<i>Construction and assembly production^b (current prices; previous year = 100)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b w tys.	6,3	6,8	7,2	7,8	8,7	9,5	10,5	10,5	9,9	<i>Average paid employment in construction^b in thous.</i>
rok poprzedni = 100	.	107,7	106,2	109,2	111,0	109,7	110,4	99,4	94,2	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM (dok.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	3163	3036	3957	4973	4222	4326	4439	4525	4182	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	93,7	96,0	130,3	125,7	84,9	102,5	102,6	101,9	92,4	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	2,6	2,5	3,3	4,2	3,5	3,6	3,7	3,8	3,5	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	110,4	110,8	108,9	111,1	95,2	100,3	103,2	103,2	100,0	<i>average usable floor space per dwelling in m²</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące; rok poprzedni = 100)	.	112,4	114,1	105,5	98,6	105,6	100,5	101,8	92,8	<i>Retail sale of goods^a (current prices; previous year = 100)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	88915	88931	88665	90229	89578	91876	91738	94721	96517	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	97,7	100,0	99,7	101,8	99,3	102,6	99,8	103,3	101,9	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	3698	3851	4024	4100	4279	4492	4739	5115	5571	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	104,6	104,1	104,5	101,9	104,4	105,0	105,5	107,9	108,9	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	415	437	461	469	488	529	560	612	670	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	104,5	105,3	105,5	101,7	104,1	108,4	105,9	109,3	109,5	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c w % ...	.	.	95,1	97,3	96,3	96,9	97,1	98,3	96,8	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises^c in %</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c w %:										<i>Turnover profitability rate in non-financial enterprises^c in %:</i>
brutto	.	.	4,9	2,7	3,7	3,1	2,9	1,8	3,2	<i>gross</i>
netto	.	.	4,0	2,1	3,1	2,6	2,4	1,3	2,5	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsięw- zięciach ^c (ceny bieżące) w mln zł	1011,5	1145,3	1509,4	1414,5	1010,6	941,0	1082,4	1242,0	1001,4	<i>Investment outlays in enterprises^c (current prices) in mln zł</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	.	113,2	131,8	93,7	71,4	93,1	115,0	114,8	80,6	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of the end of the year. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Ludność ^a w tys.	A	.	.	1200,1	.	.	1199,7	.	.	1199,3	.	.	1198,7
Population ^a in thous.	B	.	.	1197,4	.	.	1196,5	.	.	1195,8	.	.	1195,0
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b w tys.	A	98,5	98,8	98,9	99,2	99,2	99,1	98,9	98,5	98,7	98,6	98,3	97,9
Average paid employment in the enterprise sector ^b in thous.	B	98,0	98,1	97,7	97,4	97,1	97,1	97,0	97,0	97,3	97,4	97,2	96,8
poprzedni miesiąc = 100	A	100,7	100,3	100,1	100,3	100,1	99,8	99,8	99,6	100,2	99,9	99,7	99,6
previous month = 100	B	100,2	100,1	99,6	99,7	99,7	100,0	100,0	100,0	100,3	100,1	99,8	99,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	101,1	101,6	101,4	100,5	100,7	100,3	100,1	100,0	100,0	99,8	99,9	100,0
corresponding month of previous year = 100	B	99,5	99,2	98,7	98,2	97,8	98,0	98,1	98,5	98,5	98,7	98,9	98,9
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	A	70,3	70,8	69,1	66,9	65,3	64,3	64,4	65,0	64,7	65,0	66,7	68,7
Registered unemployed persons ^a in thous.	B	73,8	74,5	73,9	72,0	69,7	68,0	68,1	68,3	68,1	67,9	69,5	70,9
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	A	14,8	14,9	14,6	14,2	13,9	13,7	13,8	13,9	13,8	13,9	14,2	14,7*
Registered unemployment rate ^a in %	B	15,6	15,8	15,7	15,3	14,9	14,6	14,6	14,6	14,6	14,5	14,9	15,1
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	931	1758	2445	1809	1764	1694	1637	1553	2345	1686	1169	853
Job offers declared during a month	B	1478	2519	2658	2179	2205	1962	2168	2053	1845	1449	1263	1308
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^a	A	158	134	107	103	77	92	89	108	113	134	126	208
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	160	100	84	92	70	77	65	60	55	117	116	126
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b w zł	A	3039,45	2996,02	3148,15	3061,72	3044,52	3124,26	3118,53	3121,33	3110,00	3106,34	3113,42	3366,41
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b in zł	B	3057,19	3066,21	3126,89	3117,80	3131,82	3155,43	3204,11	3202,21	3185,21	3202,67	3154,58	3591,53
poprzedni miesiąc = 100	A	88,8	98,6	105,1	97,3	99,4	102,6	99,8	100,1	99,6	99,9	100,2	108,1
previous month = 100	B	90,8	100,3	102,0	99,7	100,4	100,8	101,5	99,9	99,5	100,5	98,5	113,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	108,7	107,2	104,8	104,9	104,6	103,2	102,3	102,3	100,1	101,6	100,9	98,3
corresponding month of previous year = 100	B	100,6	102,3	99,3	101,8	102,9	101,0	102,7	102,6	102,4	103,1	101,3	106,7

a Stan w końcu okresu. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Wskaźniki cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych consumer goods and services													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	104,4 ^a	.	.	104,1 ^b	.	.	103,8 ^c	.	.	102,7 ^d
corresponding period of previous year = 100	B	.	.	101,0 ^a	.	.	100,2 ^b	.	.	100,7 ^c	.	.	100,5 ^d
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100	A	108,0	97,6	97,9	105,2	110,7	94,0	95,3	99,7	101,1	100,5	107,4	103,0
previous month = 100	B	99,5	99,5	92,8	101,9	99,0	95,2	92,9	77,8	110,0	99,9	97,6	106,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	100,0	88,8	96,0	93,0	102,9	98,2	98,8	105,0	109,0	112,6	118,3	120,7
corresponding month of previous year = 100	B	111,3	113,5	107,6	104,2	93,1	94,4	92,0	71,8	78,1	77,6	70,5	72,8
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100	A	98,0	103,3	98,6	98,8	96,4	105,5	100,0	100,2	97,6	95,4	103,3	100,2
previous month = 100	B	99,6	100,1	96,6	99,4	98,0	100,0	97,7	100,0	101,3	98,1	97,6	103,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	127,9	131,3	127,6	124,3	119,8	138,7	121,8	116,7	110,5	102,1	107,2	97,0
corresponding month of previous year = 100	B	98,6	95,4	93,4	94,0	95,5	90,6	88,5	88,3	91,7	94,3	89,1	91,6
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100	A	92,4	102,3	95,0	102,9	101,6	105,1	98,5	101,9	104,2	101,2	97,9	96,7
previous month = 100	B	94,7	98,6	103,5	98,0	97,7	104,9	105,6	101,8	97,8	99,9	102,1	91,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	143,0	130,3	120,9	118,2	121,9	123,7	117,0	117,7	117,7	116,3	112,7	98,8
corresponding month of previous year = 100	B	101,3	97,7	106,4	101,3	97,4	97,2	104,2	104,2	97,8	96,6	100,7	95,5

a–d Dane dotyczą okresów: a I–III; b IV–VI; c VII–IX; d X–XII.

a–d Data concern periods: a I–III; b IV–VI; c VII–IX; d X–XII.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta	A	6,8	6,9	6,0	6,6	6,5	7,3	7,2	7,1	7,8	8,2	8,0	7,9
<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye</i>	B	7,4	7,0	7,6	7,3	7,3	7,9	9,3	10,5	9,7	10,2	9,5	8,8
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	91,7	102,7	112,9	91,1	110,0	96,3	98,8	106,9	99,0	106,5	95,1	85,5
<i>previous month = 100</i>	B	107,1	95,9	114,4	96,7	102,0	103,8	96,9	101,0	104,1	108,2	92,7	96,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	114,7	110,0	110,9	105,7	113,8	104,8	109,3	104,5	103,5	109,9	106,7	93,0
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	109,3	102,1	103,4	109,8	101,8	107,9	107,5	101,6	106,7	108,4	106,0	116,6
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100	A	34,1	91,4	131,9	109,2	117,4	120,0	100,8	117,7	97,1	96,2	114,2	83,7
<i>previous month = 100</i>	B	59,4	61,1	154,3	101,9	109,4	130,6	111,4	106,9	117,8	98,3	92,3	114,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	136,0	103,6	106,8	83,6	75,7	84,8	73,9	113,5	78,8	69,9	92,9	67,1
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B	116,8	78,1	91,3	85,2	79,4	86,3	95,4	86,7	105,1	107,4	86,8	118,3
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	270	570	800	1203	1522	2012	2221	2759	3261	3591	4090	4525
<i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	B	326	468	689	1107	1265	1461	1872	2310	2741	3060	3560	4182
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	97,1	108,2	103,0	118,3	122,4	127,3	112,2	116,8	121,0	119,1	116,5	101,9
<i>corresponding period of previous year = 100</i>	B	120,7	82,1	86,1	92,0	83,1	72,6	86,7	80,8	85,9	85,2	87,0	92,4

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)
SELECTED DATA ON PODLASKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2012													
B – 2013													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): Retail sale of goods ^a (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100 ..... previous month = 100	A	77,0	100,9	119,0	96,3	105,8	97,5	104,2	99,2	91,2	100,8	91,9	106,4
	B	83,4	98,2	120,1	99,0	97,4	103,5	106,5	95,4	99,5	96,6	94,6	112,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 corresponding month of previous year = 100	A	121,4	111,7	108,2	102,2	108,7	107,6	109,8	104,6	93,6	96,5	93,0	85,3
	B	92,4	89,8	90,6	93,2	85,8	91,0	93,0	89,5	97,7	93,7	96,4	101,7
Podmioty gospodarki narodowej ^b ..... Entities of the national economy ^b	A	91390	91424	91800	92176	92618	92864	93099	93344	93702	94100	94556	94721
	B	94662	94940	95129	95257	95556	95918	96151	96325	96471	96406	96436	96517
w tym spółki handlowe ..... of which commercial companies	A	4765	4785	4811	4856	4895	4920	4939	4957	4990	5035	5072	5115
	B	5162	5199	5225	5260	5285	5312	5348	5365	5412	5458	5536	5571
w tym z udziałem kapitału zagranicznego .... of which with foreign capital participation	A	561	564	573	583	587	592	593	595	600	601	607	612
	B	616	625	630	637	641	645	650	650	655	657	666	670
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w %: Profitability rate of turnover in non-financial enterprises ^c in %:													
brutto ..... gross	A	.	.	2,4	.	.	2,4	.	.	1,8	.	.	1,8
	B	.	.	3,6	.	.	3,7	.	.	3,7	.	.	3,2
netto ..... net	A	.	.	1,8	.	.	1,9	.	.	1,4	.	.	1,3
	B	.	.	2,6	.	.	3,0	.	.	3,0	.	.	2,5
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (ceny bieżące) w mln zł Investment outlays in enterprises ^c (current prices) in mln zł	A	.	.	183,1	.	.	454,3	.	.	822,7	.	.	1242,0
	B	.	.	174,0	.	.	419,9	.	.	654,0	.	.	1001,4
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące) corresponding period of previous year = 100 (current prices)	A	.	.	88,2	.	.	99,1	.	.	111,3	.	.	114,8
	B	.	.	95,1	.	.	92,4	.	.	79,5	.	.	80,6

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu. ^c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of the end of the period. ^c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.